Grols verleden

Tijdschrift voor de historie van Groenlo en directe omgeving

Themanummer: **Toneelvereniging D.I.T.O. 75 jaar**

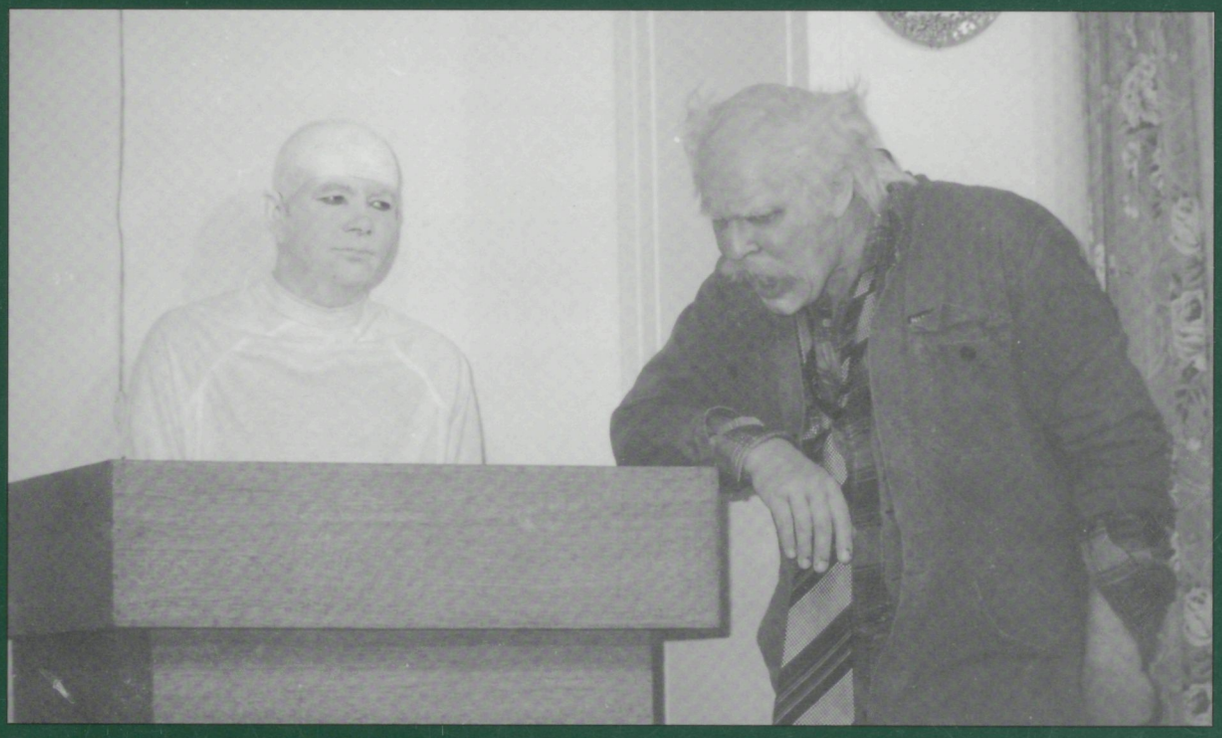

Oudheidkundige Vereniging Groenlo

Jaargang 6 - Nummer 9, oktober 2007

Oudheidkundige Vereniging Groenlo

De Oudheidkundige Vereniging Groenlo (opgericht 15 januari 1976) heeft tot doel het bestuderen en vastleggen van gegevens op het gebied van geschiedenis, taal, folklore, genealogie en archeologie van Groenlo en directe omgeving. Tevens stelt zij zich ten doel het beschermen van het historisch erfgoed van Groenlo. Nadere informatie over onze vereniging is beschikbaar via onze folder die op het secretariaats-adres verkrijgbaar is.

Grols verleden

Tijdschrift voor de historie van Groenlo en directe omgeving
Jaargang 6 - Nr. 9 (oktober 2007)
Het tijdschrift verschijnt op onregelmatige tijdstippen.

Redactie:
Martie Rouwmaat, e-mail: martie.rouwmaat@planet.nl
Henny Garstenveld, e-mail: hennygarstenveld@hetnet.nl
Maria Monasso-Roes, email: mariamonasso@hotmail.com

Gastredactie:
Kitty Ressing-Gerritsen
Harold Overkamp

Eindredactie:
Ben Verheij, e-mail: btmverheij@planet.nl

Redactie-adres:
Martie Rouwmaat
Borculoseweg 44
7141 VM Groenlo
tel. 0544 – 464678

Lay-out en vormgeving (dtp):
Ronald Brockötter

Druk:
Drukkerij Maarse bv

Bijdragen:
Bijdragen voor ons tijdschrift kunnen op elke manier aangeleverd worden: mondeling, handgeschreven, typemachine of computermatig. Als men met de computer werkt dan graag op diskette (Word, WP of ASCII) aanleveren of per e-mail, mét uitdraai op papier; de bijdragen graag voorzien van illustraties.

Overname artikelen:
Publikatie of overname van artikelen (geheel of gedeeltelijk) is alleen toegestaan met *schriftelijke* toestemming van de redactie.

Lidmaatschap:
Het lidmaatschap kost € 13,61 per jaar. Aanmelding bij het secretariaat: Willy Lansink, Abel Tasmanstraat 5, 7141 VB Groenlo, tel. 0544 - 463784 (e-mail: w.lansink@chello.nl), www.ovgroenlo.nl
Opzegging van het lidmaatschap tenminste één maand voor het einde van het kalenderjaar bij het secretariaat.
www.ovgroenlo.nl

Losse nummers verkrijgbaar bij het secretariaat.

ISSN 1569-9366

© Oudheidkundige Vereniging Groenlo

Inhoud

1 *Ben Verheij*
Voorwoord

2 *Harold Overkamp*
Trots op het verleden, vertrouwen in de toekomst
Lieni Hoffstedde
Woorden van de oud-voorzitter
Ursula Reijrink
Woorden van de voorzitter

4 *Hoofdstuk 1*
1932 - 2007 Toneelvereniging D.I.T.O. 75 jaar

9 *Hoofdstuk 2*
De oprichting van D.I.T.O. in 1932

13 *Hoofdstuk 3*
D.I.T.O. tijdens de oorlogsjaren

15 *Hoofdstuk 4*
De na-oorlogse jaren

20 *Hoofdstuk 5*
1952 D.I.T.O. bestaat 20 jaar

24 *Hoofdstuk 6*
25 jarig jubileum

31 *Hoofdstuk 7*
Het 40 jarige bestaan wordt uitgebreid gevierd

38 *Hoofdstuk 8*
1982 Een halve eeuw!

43 *Hoofdstuk 9*
1992 viert D.I.T.O. haar 60 jarig bestaan

47 *Hoofdstuk 10*
75 jaar oud, maar toch jong!

51 *Hoofdstuk 11*
Achter de coulissen

60 *Hoofdstuk 12*
D.I.T.O. feiten op een rij!

Auteur hoofdstuk 1 t/m 11: Maria Monasso-Roes.
Auteur interview Jan Dietz en hoofdstuk 12:
Harold Overkamp.

Omslag

voorkant:
bovenste foto: Toneel zoals toneel bedoeld is. Harry Gebbink als borstbeeld en Martin Westervoorde.

onderste foto:
Antoon Frank en regiseusse Gerri Lenssen.

achterkant:
boven: Het logo van toneelvereniging D.I.T.O. 2007.

onderste foto links: Kitty Ressing-Gerritsen, Ilse Rondeel, Johan Janssen (gastspeler).
onderste foto rechts: 2 toneel "broers": Harrie Gebbink en Theo Klein Gebbink.

Voorwoord

G.V. 9 €9,50

Geachte lezers,

In de loop van 2006 wendden enkele leden van de toneelvereniging
ons met de vraag of wij bereid waren aandacht te besteden aan het 7
van hun vereniging. Hoewel de OVG daar natuurlijk in principe altij
over staat, heeft de ervaring ons geleerd dat een inleidend gesprek o
den waaronder een publicatie tot stand kan komen van belang is om
standen te voorkomen. Het gesprek over de noodzakelijke randvoorv
echter heel positief.
Een werkgroep bestaande uit Kitty Ressing-Gerritsen, Harold Overkamp, Maria Monasso, Martie Rouwmaat, Henny Garstenveld en ondergetekende kon toen van start gaan. De bijeenkomsten van deze werkgroep waren altijd heel gezellig én effectief. Kitty Ressing-Gerritsen is al 58 jaar lid van D.I.T.O. en kon vanuit die achtergrond veel onontbeerlijke informatie geven en daarnaast nog allerlei andere hand en spandiensten verrichten. Harold Overkamp heeft gezorgd voor de planning en het leggen van de noodzakelijke contacten. Bij Harold moesten we er wel aan wennen dat er af en toe e-mails van hem uit Boekarest of Parijs kwamen! Harold heeft namelijk een – deels – internationale baan en als hij 's avonds op zijn hotelkamer zat dan wilde hij de leden van de werkgroep nog wel eens met een e-mail verblijden. Harold heeft ook gezorgd voor een speciaal onderdeel van dit tijdschriftnummer, dat is het op een rij zetten van allerlei statistische gegevens van D.I.T.O. Historisch gezien is dat erg interessant omdat je met behulp daarvan heel goed lange termijn ontwikkelingen in beeld kunt brengen. Daarnaast moeten we natuurlijk Maria Monasso noemen: zij heeft het overgrote deel van het nummer dat u nu in handen hebt geschreven. Het aangereikte materiaal, is door haar bewerkt tot een leesbare en interessante tekst. Ook het merendeel van de interviews heeft zij voor haar rekening genomen. Alles tezamen was dat dus een hele grote klus! Martie Rouwmaat heeft weer zijn belangrijke coördinerende rol vervuld: als veel mensen bij een project betrokken zijn dan is een dergelijke rol onontbeerlijk! Een rol die hij trouwens met verve vervuld! Henny Garstenveld heeft – zoals gebruikelijk – een aantal foto's aangeleverd. En tenslotte komen we dan bij Ronald Brockötter die het aangeleverde geheel tot een drukgereed product verwerkt want pas dan kan de drukker zijn gang gaan en er een leuk en interessant tijdschriftnummer van maken.
Daarom wil ik tenslotte al degenen die hebben bijgedragen aan de totstandkoming van deze Grols verleden special gewijd aan 75 jaar D.I.T.O. heel hartelijk bedanken voor het vele werk dat zij hebben verricht.

Ben Verheij

Voorzitter Oudheidkundige Vereniging Groenlo

Oktober 2007

Oudheidkundige Vereniging Groenlo

De Oudheidkundige Vereniging Groenlo (opgericht 15 januari 1976) heeft tot doel het bestuderen en vastleggen van gegevens op het gebied van geschiedenis, taal, folklore, genealogie en archeologie van Groenlo en directe omgeving. Tevens stelt zij zich ten doel het beschermen van het historisch erfgoed van Groenlo. Nadere informatie over onze vereniging is beschikbaar via onze folder die op het secretariaats-adres verkrijgbaar is.

Grols verleden

Tijdschrift voor de historie van Groenlo en directe omgeving
Jaargang 6 - Nr. 9 (oktober 2007)
Het tijdschrift verschijnt op onregelmatige tijdstippen.

Redactie:
Martie Rouwmaat, e-mail: martie.rouwmaat@planet.nl
Henny Garstenveld, e-mail: hennygarstenveld@hetnet.nl
Maria Monasso-Roes, email: mariamonasso@hotmail.com

Gastredactie:
Kitty Ressing-Gerritsen
Harold Overkamp

Eindredactie:
Ben Verheij, e-mail: btmverheij@planet.nl

Redactie-adres:
Martie Rouwmaat
Borculoseweg 44
7141 VM Groenlo
tel. 0544 – 464678

Lay-out en vormgeving (dtp):
Ronald Brockötter

Druk:
Drukkerij Maarse bv

Bijdragen:
Bijdragen voor ons tijdschrift kunnen op elke manier aangeleverd worden: mondeling, handgeschreven, typemachine of computermatig. Als men met de computer werkt dan graag op diskette (Word, WP of ASCII) aanleveren of per e-mail, mét uitdraai op papier; de bijdragen graag voorzien van illustraties.

Overname artikelen:
Publikatie of overname van artikelen (geheel of gedeeltelijk) is alleen toegestaan met *schriftelijke* toestemming van de redactie.

Lidmaatschap:
Het lidmaatschap kost € 13,61 per jaar. Aanmelding bij het secretariaat: Willy Lansink, Abel Tasmanstraat 5, 7141 VB Groenlo, tel. 0544 - 463784 (e-mail: w.lansink@chello.nl), www.ovgroenlo.nl
Opzegging van het lidmaatschap tenminste één maand voor het einde van het kalenderjaar bij het secretariaat.
www.ovgroenlo.nl

Losse nummers verkrijgbaar bij het secretariaat.

ISSN 1569-9366

© Oudheidkundige Vereniging Groenlo

Inhoud

1 *Ben Verheij*
Voorwoord

2 *Harold Overkamp*
Trots op het verleden, vertrouwen in de toekomst
Lieni Hoffstedde
Woorden van de oud-voorzitter
Ursula Reijrink
Woorden van de voorzitter

4 *Hoofdstuk 1*
1932 - 2007 Toneelvereniging D.I.T.O. 75 jaar

9 *Hoofdstuk 2*
De oprichting van D.I.T.O. in 1932

13 *Hoofdstuk 3*
D.I.T.O. tijdens de oorlogsjaren

15 *Hoofdstuk 4*
De na-oorlogse jaren

20 *Hoofdstuk 5*
1952 D.I.T.O. bestaat 20 jaar

24 *Hoofdstuk 6*
25 jarig jubileum

31 *Hoofdstuk 7*
Het 40 jarige bestaan wordt uitgebreid gevierd

38 *Hoofdstuk 8*
1982 Een halve eeuw!

43 *Hoofdstuk 9*
1992 viert D.I.T.O. haar 60 jarig bestaan

47 *Hoofdstuk 10*
75 jaar oud, maar toch jong!

51 *Hoofdstuk 11*
Achter de coulissen

60 *Hoofdstuk 12*
D.I.T.O. feiten op een rij!

Auteur hoofdstuk 1 t/m 11: Maria Monasso-Roes.
Auteur interview Jan Dietz en hoofdstuk 12: Harold Overkamp.

Omslag

voorkant:
bovenste foto: Toneel zoals toneel bedoeld is. Harry Gebbink als borstbeeld en Martin Westervoorde.

onderste foto:
Antoon Frank en regiseusse Gerri Lenssen.

achterkant:
boven: Het logo van toneelvereniging D.I.T.O. 2007.

onderste foto links: Kitty Ressing-Gerritsen, Ilse Rondeel, Johan Janssen (gastspeler).
onderste foto rechts: 2 toneel "broers": Harrie Gebbink en Theo Klein Gebbink.

Voorwoord

Geachte lezers,

In de loop van 2006 wendden enkele leden van de toneelvereniging D.I.T.O. zich tot ons met de vraag of wij bereid waren aandacht te besteden aan het 75-jarig bestaan van hun vereniging. Hoewel de OVG daar natuurlijk in principe altijd positief tegenover staat, heeft de ervaring ons geleerd dat een inleidend gesprek over de voorwaarden waaronder een publicatie tot stand kan komen van belang is om latere misverstanden te voorkomen. Het gesprek over de noodzakelijke randvoorwaarden verliep echter heel positief.
Een werkgroep bestaande uit Kitty Ressing-Gerritsen, Harold Overkamp, Maria Monasso, Martie Rouwmaat, Henny Garstenveld en ondergetekende kon toen van start gaan. De bijeenkomsten van deze werkgroep waren altijd heel gezellig én effectief. Kitty Ressing-Gerritsen is al 58 jaar lid van D.I.T.O. en kon vanuit die achtergrond veel onontbeerlijke informatie geven en daarnaast nog allerlei andere hand en spandiensten verrichten. Harold Overkamp heeft gezorgd voor de planning en het leggen van de noodzakelijke contacten. Bij Harold moesten we er wel aan wennen dat er af en toe e-mails van hem uit Boekarest of Parijs kwamen! Harold heeft namelijk een – deels – internationale baan en als hij 's avonds op zijn hotelkamer zat dan wilde hij de leden van de werkgroep nog wel eens met een e-mail verblijden. Harold heeft ook gezorgd voor een speciaal onderdeel van dit tijdschriftnummer, dat is het op een rij zetten van allerlei statistische gegevens van D.I.T.O. Historisch gezien is dat erg interessant omdat je met behulp daarvan heel goed lange termijn ontwikkelingen in beeld kunt brengen. Daarnaast moeten we natuurlijk Maria Monasso noemen: zij heeft het overgrote deel van het nummer dat u nu in handen hebt geschreven. Het aangereikte materiaal, is door haar bewerkt tot een leesbare en interessante tekst. Ook het merendeel van de interviews heeft zij voor haar rekening genomen. Alles tezamen was dat dus een hele grote klus! Martie Rouwmaat heeft weer zijn belangrijke coördinerende rol vervuld: als veel mensen bij een project betrokken zijn dan is een dergelijke rol onontbeerlijk! Een rol die hij trouwens met verve vervuld! Henny Garstenveld heeft – zoals gebruikelijk – een aantal foto's aangeleverd. En tenslotte komen we dan bij Ronald Brockötter die het aangeleverde geheel tot een drukgereed product verwerkt want pas dan kan de drukker zijn gang gaan en er een leuk en interessant tijdschriftnummer van maken.
Daarom wil ik tenslotte al degenen die hebben bijgedragen aan de totstandkoming van deze Grols verleden special gewijd aan 75 jaar D.I.T.O. heel hartelijk bedanken voor het vele werk dat zij hebben verricht.

Ben Verheij

Voorzitter Oudheidkundige Vereniging Groenlo

Oktober 2007

Trots op het verleden, vertrouwen in de toekomst.

Geachte lezer, toneel- en kleinkunst liefhebber,

Voor u ligt een boekje dat door gezamenlijke inspanning van de Oudheidkundige Vereniging Groenlo en D.I.T.O.'32 is gemaakt. Alle leden van D.I.T.O.'32 hebben hun steentje bijgedragen aan deze publicatie. Aanleiding is het 75-jarige Jubileum van D.I.T.O.'32

D.I.T.O.'32 is 75 jaar een begrip in Groenlo en staat voor `Door Inspanning Tot Ontspanning`. Het is een zeer actieve toneelvereniging. De grote mate van zelfredzaamheid, verantwoordelijkheidsgevoel, trots en clubliefde is tekenend door de jaren heen. Cultuur en traditie was en blijft voor D.I.T.O.'32 van groot belang. Het verloop in de vereniging is zeer gering en zelfs oud-leden worden nog wel eens voor een rol in de uitvoering gevraagd.

De jubileumcommissie `75 Jaar D.I.T.O.'32` met als leden Kitty Ressing-Gerritsen, Henry van den Berg, Louis Ressing, Anneke Rave, Annet Mittendorff-te Lintelo en Harold Overkamp hebben zich als taak gesteld er een gedenkwaardig jaar van te maken.
De eerste stap is gezet met de feestelijke openingsavond in juni 2007 voor de leden. De tweede grote stap is dit boekje, om ons publiek en andere Grollenaren al lezend met de toneelhistorie kennis te laten maken.

Toneel- en kleinkunst is zeer dynamisch, zeker voor D.I.T.O.'32 We acteren niet alleen voor onszelf of voor het publiek, we proberen vooral mét het publiek te spelen. De zogenaamde 4e wand van het toneel bestaat voor ons niet. In het jubileumjaar wordt nog intensiever met scholen en andere verenigingen samengewerkt dan in voorgaande jaren. Voor de basisscholen is een speciaal kinderprogramma in de maak. D.I.T.O.'32 is ook in voor workshops, improvisatie, multi-culturele bijdragen en samenwerking met andere clubs in Groenlo, Oost-Gelre of omgeving. De variatie die we in onze theatermogelijkheden bieden is groot. De samenstelling en het talent binnen de groep geven veel mogelijkheden.

Wij danken u voor uw aanwezigheid op onze uitvoeringen. Laat u ook in de komende maanden verrassen. Als klapper gaan we een wereldberoemd toneelstuk opvoeren, een Nederlandse bewerking van `The Mousetrap`, dé thriller van de hand van Agatha Christie.
Stukjes uit de oude doos kunt u lezen in dit vermakelijke en interessante boekwerk over

D.I.T.O.'32 Theatermakers,
75 jaar jong.

Harold Overkamp
Voorzitter D.I.T.O.'32
Jubileumcommissie

De jubileumcommissie van DITO ter gelegenheid van het 75 jarig jubileum. Van links naar rechts: Anneke Rave, Kitty Ressing-Gerritsen, Henry van den Berg, Louis Ressing, Annet Mittendorff-te Lintelo en Harold Overkamp.

D.I.T.O.'32 is één van de twee toneelverenigingen in Groenlo waarvan ik de laatste 9 jaren met trots de voorzittershamer heb mogen hanteren. D.I.T.O.'32 viert dit jaar haar 75-jarig bestaan. Hierbij denken wij aan de prachtige stukken die ieder jaar door de leden op de planken zijn neergezet. In de loop van de jaren zijn de keuze van de stukken erg wisselend geweest. In de beginjaren waren het vooral zware stukken. Daarna afwisselend een toneelstuk met een lach en een traan, vaak geschreven door Hemmink-Kamp, en een blijspel. Vervolgens kwamen de boerenkluchten in trek, uiteraard in het dialect. Dit was een schot in de roos. Succes was verzekerd. De trend was gezet om het publiek tevreden naar huis te laten gaan, wilde men een avondje lachen. Vanzelfsprekend gaat nu alle aandacht uit naar ons jubileumjaar. Dit betekent heel veel werk voor iedereen. Ik hoop dat we samen met u nog vele jaren mogen genieten van D.I.T.O.'32 En ik wens u veel kijk- en luisterplezier, ook in het dialect, want cultuur en traditie in de regiotaal blijven belangrijk.

Lieni Hoffstedde-Oosterholt
Oud-voorzitter D.I.T.O.'32

Van links naar rechts: Lieni Hoffstedde-Oosterholt., oud-voorzitter D.I.T.O. en Ursula Reijrink, de nieuwe voorzitter D.I.T.O.'32.

Om een mooi toneelstuk op de planken te zetten, heb je niet alleen een goed geschreven stuk nodig. Zonder de inzet van alle leden zou het niet lukken. Gelukkig beschikt toneelvereniging D.I.T.O.'32 over een groep enthousiaste mensen van verschillende leeftijden en met diverse kwaliteiten. Samen redden zij het keer op keer om een mooi resultaat te bereiken. Ik ben dan ook blij dat ik mij sinds het begin van het jubileumjaar voorzitter mag noemen van deze vereniging. Toneelvereniging D.I.T.O.'32, Door Inspanning Tot Ontspanning en dat al 75 jaar. Ik hoop samen met u en alle leden nog lang te mogen genieten van D.I.T.O.'32

Ursula Reijrink
Voorzitter D.I.T.O.'32

Noot: de oprichtingsnaam is R.K. Toneelvereniging D.I.T.O. Voor de leesbaarheid van de stukken hebben we gekozen om D.I.T.O. te laten staan. Per 19 juni 2007 is de naam gewijzigd in D.I.T.O.'32.

Hoofdstuk 1

1932 **2007**

Toneelhistorie én D.I.T.O. 75 jaar

"De wereld is een schouwtoneel, elk speelt zijn rol en krijgt zijn deel".
William Shakespeare 1564-1616

Geschiedenis van het toneel
Er werken veel mensen mee om een toneelstuk tot leven te brengen. Een goede combinatie van de teksten van de toneelschrijver, de ideeën van de regisseur en het talent van de acteurs zorgt er voor dat het publiek ook echt gelooft in de gebeurtenissen op het toneel.

Toneel is ontstaan uit de godsdienstige feesten die in Griekenland ter ere van de god Dionysus, de god van de wijn, werden gehouden. Daar werd zowel geacteerd als gezongen en gedanst. Theater was voor de Grieken net zo belangrijk als voor ons de TV. Men ging graag kijken. Later werden de toneelstukken een belangrijk onderdeel van het lentefeest ter ere van deze god. Er werden vaak beroemde mythen en legenden nagespeeld. Daardoor wist het publiek wat er ongeveer ging gebeuren.
De Grieken waren de uitvinders van het schrijven en uitvoeren van toneelspelen. In ieder toneelstuk speelden maar 3 spelers mee, die allemaal meerdere rollen speelden. De acteurs droegen maskers om te laten zien wie ze waren.

De Romeinen gingen ook graag naar het theater. Er werden veel Griekse voorstellingen gegeven. De acteurs waren bijna altijd mannen. De acteurs, meestal Grieken, droegen maskers met een grote mond. Ze moesten hard roepen, zodat iedereen het horen kon. Ze moesten vaak meerdere rollen spelen. De beroemdste toneelschrijvers waren Plautus en Terentius. Ze schreven komedies waar je om kon lachen of die medelijden opwekten.

In de Middeleeuwen was toneel echt iets voor de stad. Doordat er in de Nederlanden zoveel steden waren, is het toneel hier al vroeg belangrijk. Toch ligt de oorsprong van het middeleeuwse toneel ergens anders: niet op straat of in kleine theatertjes, maar in de kerk. Het middeleeuwse toneel is een uitvinding van geestelijken die wel in de gaten hadden dat kerkdiensten vaak saai en onbegrijpelijk waren voor het gewone volk dat geen Latijn verstond. Als de prachtige verhalen uit de bijbel nu eens met spel uitgebeeld zouden worden, zullen ze gedacht hebben, zouden gewone mensen daar dan niet veel meer van opsteken?

Troubadours in de Oude Callixtuskerk tijdens "De Slag om Grol" in 2006, collectie Streekgids.nl.

Het oudste middeleeuwse toneel is dus geestelijk toneel en sluit nauw aan bij de verhalen die in de kerk werden verteld. Eerst waren er vooral passie- en paasspelen, waarin het lijden en de opstanding van Jezus werd uitgebeeld. Later werden ook het kerstverhaal, het leven van Maria en allerlei heiligenlevens op het toneel gebracht.
Aanvankelijk speelde men in de kerk, maar al gauw kwam er zoveel publiek op af dat het toneel naar het kerkplein werd verplaatst. Dit gebeurde op podia maar vaak ook op wagens die op verschillende plaatsen konden worden opgesteld. Er kwam steeds meer spektakel rond het toneel: duivels maakten veel kabaal en slingerden vuur en rook in het rond en engelen vlogen door de lucht en maakten prachtige muziek. Het publiek genoot volop van al dat kunst- en vliegwerk, al was dit misschien meer vanwege het spektakel dan vanwege de vrome boodschap.

Soms werden de verhalen aan elkaar gesmeed

Een opvoering van de klucht Een cluyte van Plaeyerwater op een Vlaamse kermis.

tot een toneelcyclus die dagen duurde. De kerk had de middelen om dit te kunnen doen. Het wereldlijke toneel, dat vooral door beroepsspelers werd opgevoerd, was veel kleiner van opzet, want wie wat wilde overhouden moest niet al te groots uitpakken. Waarom zou je een spel schrijven met zes rollen dat toch door slechts twee acteurs opgevoerd kan worden? In dit geval waarschijnlijk omdat er niet meer spelers beschikbaar waren. Het spel behoorde tot het repertoire van een beroepsgezelschap, dat uit een paar mensen bestond. Meestal waren ze wel met vier of vijf, maar soms, als er iemand ziek was of een paar dagen afwezig, was het handig om een spel achter de hand te hebben dat je met zijn tweeën kon opvoeren. Tenslotte moesten er inkomsten binnen blijven komen. Niet spelen betekende simpelweg dat er niets te eten was.

In de late Middeleeuwen verandert er in onze streken veel op het gebied van het toneel, want behalve de kerk en de beroepsgezelschappen, gaan ook rederijkers zich er mee bezighouden. Een rederijker is iemand die de welsprekendheid (retorica) beoefent. Een specifieke betekenis kreeg dit woord in de late middeleeuwen toen amateur-dichters zich verenigden in geestelijke broederschappen die *rederijkskamers* werden genoemd. Het woord zelf is een vernederlandsing van het Franse woord "Rhétoriqueur": hij die de retorica beoefent.

In de periode 1300 tot 1500 was er weinig vertier. De mensen gingen toen met een clubje bij elkaar liederen dichten en zingen en toneelstukken spelen. Dit gebeurde vooral in de Zuidelijke Nederlanden. De rederijkers verenigden zich in zogenaamde rederijkerskamers, die vaak ontstaan zijn als culturele afdeling van de gilden. Elke kamer had een beschermheer of prince, een deken (voorzitter) en een factor (de tekstdichter). Zo was er in Brugge de rederijkerskamer 'De Heilige Geest, in Antwerpen 'De Violier' en in Amsterdam 'De Eglantier'. De rederijkerspoëzie bracht nieuwe dichtvormen zoals het referein en de 'rhetorike extraordinaire': het schaakbord, het kreeftdicht en dergelijke meer. Kunstige rijmen en gezochte woordconstructies waren schering en inslag. Inhoudelijk onderscheidde men drie genres: 'in 't vroede' (ernstige poëzie), 'in 't amoureuze' (liefdesgedichten) en 'in 't sotte' (komische, soms schunnige gedichten). Er waren ook wedstrijden om uit te maken welke Rederijkersgroep het beste toneel kon spelen. Deze wedstrijden heetten landjuwelen. Voorbeelden hiervan zijn Elckerlijc, een stuk dat ver buiten de grenzen van het Nederlandse taalgebied bekend is geworden en Mariken van Nimwegen. De winnaar kreeg een prijs en moest de volgende keer de wedstrijd organiseren. Ook hielden rederijkers zich bezig met andere vormen van theater. Ze zorgden tijdens processie en intochten, vaak samen met anderen, voor tableaux vivants waarin allerlei scènes werden uitgebeeld. Het waren levende beeldhouwwerken waarnaar de stedelingen vol bewondering kwamen kijken.

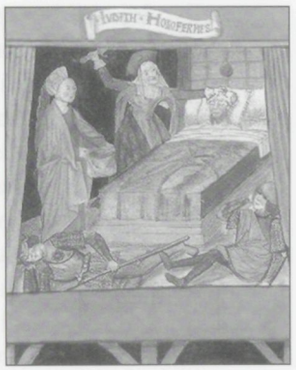

Elckerlijk is geschreven rond 1470-1480 door een onbekende auteur uit Brabant of Vlaanderen. Vanuit de hemel ziet God dat de mensen zondig leven. Hij roept de Dood bij zich: Elckerlijc (iedereen) moet verantwoording afleggen over zijn leven. De Dood gaat naar Elckerlijc en zegt hem dat hij een pelgrimstocht moet maken (dat wil hier zeggen: zal sterven). Hij probeert nu zonder succes de Dood om te kopen. Zonder uitstel moet hij op reis. Wel mag hij reisgenoten meenemen. Elckerlijc vraagt Gheselscap, Maghe, Neve (vrienden en familie) en Tgoet (bezit) mee op reis, maar zo gauw ze door hebben wat de ware bestemming is, haken ze af. Dan ontmoet Elckerlijc De Doecht (deugdzaamheid) maar hij is te zwak. Kennise (zelfkennis), de zuster van Doecht, brengt Elckerlijc nu bij Biechte, en nadat hij boete heeft gedaan is Doecht weer aangesterkt. Nu vergezellen ook Scoenheit (schoonheid), Vroescap (wijsheid), Cracht (kracht) en Vijf Sinnen (zintuigen) Elckerlijc op

zijn tocht. Deze stelt zijn testament op en gaat naar een priester om de laatste sacramenten te ontvangen. Als hij ten slotte bij het graf aankomt laten alle reisgenoten Elckerlijc in de steek, met uitzondering van Doecht, die tot in de dood meegaat en hem zal aankondigen bij God. Een engel brengt de ziel van Elckerlijc naar de hemel. In de epiloog volgt de moraal: laten we bidden dat iedereen zonder zonden voor God verschijnt!

De dood jaagt op Elckerlijc. Houtsnede uit een gedrukt boek uit 1500 waarin het toneelstuk is verschenen.

Mariken krijgt berouw over haar zondig leven en wil niet langer met Moenen mee. Deze sleept haar daarop mee de lucht in. Houtsnede uit de druk van Willem Vorsterman, Antwerpen ca. 1515.

Mariken van Nimwegen is een mirakelspel en is rond 1500-1515 door een onbekende auteur uit vermoedelijk Antwerpen geschreven. De moraal van het verhaal is dat hoe erg een mens ook zondigt, hij altijd vergiffenis kan krijgen door bemiddeling van Maria. Mariken wordt door haar oom, bij wie ze in huis woont, naar Nijmegen gestuurd om op de markt boodschappen te doen. 's Avonds is het te laat om veilig naar huis terug te lopen, maar haar Nijmeegse tante wil haar geen onderdak bieden en jaagt haar weg. Wanhopig gaat Mariken bij een heg zitten. Daar spreekt een vreemdeling haar aan, de duivel vermomd als mens. Hij maakt zich bekend als 'Moenen met het ene oog' en belooft haar kennis en rijkdom als ze met hem meegaat. Wel moet ze haar naam veranderen, want hij vindt het niet prettig steeds aan een zekere Maria herinnerd te worden. Mariken wordt nu Emmeken (een naam die kleine M betekent, en dus nog naar haar eigen naam verwijst). Emmeken en Moenen reizen naar Antwerpen, waar ze zeven jaar lang een wild en zondig leven leiden. Dan wil Emmeken haar familie terugzien. Ze gaan naar Nijmegen en zien daar op straat de opvoering van een toneelstuk over Gods genade. Emmeken krijgt berouw. De duivel voert haar hoog de lucht in en laat haar vallen om zo haar nek te breken en haar ziel mee te voeren naar de hel. Maar ze overleeft de val doordat haar oom voor haar gebeden heeft. Met hem reist ze naar de paus om vergeving te vinden voor haar zondige jaren. De paus geeft haar metalen ringen om haar nek en armen. Als de ringen eraf zullen vallen, zal dat het teken zijn dat God haar vergeven heeft. Mariken gaat het klooster in. Na vele jaren van boetedoening verschijnt er een engel die in haar slaap de ringen verwijdert. Als Mariken twee jaar later sterft, worden de ringen boven haar graf geplaatst.

Rond 1550 begon in Italië een nieuwe vorm van toneel. Het verhaal lag slechts in grote lijnen vast. Vooral het spel van de acteurs was belangrijk. Ze hadden veel fantasie. Ze kenden honderden uitspraken en grappen. Velen speelden heel hun leven dezelfde rol. Ze traden overal in Europa op. Ze waren de eerste acteurs die toneel speelden als beroep. Veel figuren van toen zijn ook nu nog bekend. Zoals Harlekijn en Pierrot. Of de poppen Jan Klaassen en Katrijn. Ook 'poesjenel' komt uit die tijd. Jan Klaasen heeft oorspronkelijk hetzelfde uiterlijk als 'poesjenel', Pulcinella uit de commedia dell'arte, namelijk een hoge bochel en een puntige buik. Jan Klaasen is met zijn vrouw Katrijn de vaste hoofdpersoon in de verhalen die in de kast worden opgevoerd. Jan betrekt het publiek vaak bij het spel. Zo zal hij hen vragen op een bepaald voorwerp te letten en hem te roepen als er wat mee gebeurt. Dat dit fout afloopt, staat bij voorbaat al vast. Toch hebben al zijn avonturen een happy end.

De beroemdste toneelschrijver aller tijden is ongetwijfeld William Shakespeare. Hij werd in 1564 in Engeland geboren en schreef meer dan 37 toneelstukken waaronder tragedies (Hamlet), blijspelen (As You Like It) en historische toneelstukken (Henry V), die nog steeds over de hele wereld opgevoerd worden. Al zijn werken zijn bewaard. Ze worden ook nu nog gespeeld en verfilmd. In de tijd van Shakespeare werden

William Shakespeare 1564-1616

de eerste vaste theaters gebouwd. In 1616 overleed Shakespeare. Zijn bekendste stukken zijn: King Lear, Othello, Romeo en Julia en Hamlet. Uit het laatste stuk komt de beroemde Engelse zin: "To be or not to be, that's the question" (zijn of niet zijn, dat is de vraag).

In de 17de eeuw kwamen de bekendste toneelschrijvers uit Frankrijk. Vooral Molière werd beroemd met zijn komedies. Hij trok met zijn groep 13 jaar door Frankrijk. Ze traden zelfs op voor de Franse koning. De bekendste stukken van Molière zijn 'De ingebeelde zieke' en 'De vrek'.

In onze streken waren Joost van den Vondel en P.C. Hooft de grootste schrijvers voor toneel. Tot de 18de eeuw stelde het toneel in Duitsland weinig voor. Dat veranderde met de stukken van de schrijver Goethe. Hij werkte 60 jaar lang aan 'Faust'. Het stuk vertelt het verhaal van een oude professor. Die verkoopt zijn ziel aan de duivel in ruil voor de eeuwige jeugd.

In de vorige eeuw hielden de kijkers vooral van veel gevoel in het toneel. In de zaal huilden de kijkers tranen met tuiten. Ze scholden de boeven op het podium de huid vol. Ze vielen zelfs flauw van angst. Er waren grote spektakels op de planken. Er waren branden, overstromingen en aardbevingen te zien. Er kwamen paarden en olifanten het podium op. Toneel spelen werd steeds ingewikkelder. Er was een leider nodig. Dat was de regisseur. In 1889 werd de electrische stroom uitgevonden. Plots kon men in het theater het licht regelen zoals men wilde. Vroeger werden theaters verlicht met kaarsen. Daarna met lampen op gas.
Begin deze eeuw veroverde het toneel ook Amerika en Rusland. In New York verscheen het ene theater na het andere op Broadway. Russen vernieuwden het toneel en de opleiding van acteurs. Tsjechov werd een beroemd schrijver van stukken voor toneel. In Denemarken werd Ibsen een beroemd schrijver.

Het volkstoneel is toneel dat bestemd is om gespeeld te worden voor een brede lagen van de bevolking, speciaal voor die groepen die gewoonlijk niet naar het theater gaan. Twee typen volkstoneel overheersen, namelijk volkstoneel dat het publiek in de eerste plaats wil amuseren en toneel dat erop gericht is om het publiek op te voeden en rijp te maken voor het 'betere' toneel. Speciaal deze laatste vorm van volkstoneel ontstond onder invloed van de arbeidersbeweging vanaf het eind van de 19e eeuw. In Berlijn werd bijv. in 1890 de Volksbühne opgericht die over het hele land voorstellingen verzorgde.

Op 24 december 1900 ging Op Hoop van Zegen in première in de Hollandsche Schouwburg in Amsterdam bij de Nederlandsche Tooneelvereeniging. Het werd een triomf, vooral door Esther de Boer-Van Rijk, in de rol van Kniertje: zij heeft meer dan 1000 keer volle zaten getrokken. In Berlijn, Moskou, Londen, zelfs in Tokyo werd het op het repertoire genomen. Heijermans had enige tijd in Katwijk gewoond en daar het zware leven van de vissers geobserveerd: Op Hoop van Zegen is daar de weerslag van - 'een spel van de zee in 4 bedrijven'. Centraal staat Kniertje, een visserswedu-we, die haar twee oudste zonen aan de zee verloren heeft, en wier jongste twee, Geert en Barend, nu op het punt staan uit te varen aan boord van de 'Op Hoop van Zegen'. Geert komt terug uit de gevangenis en wil graag varen, Barend wil pertinent niet, zeker niet nu het gerucht gaat dat de 'Op Hoop van Zegen' lek is. Reder Bos ontkent dat een schip van hem niet zeewaardig zou (kunnen) zijn, en neemt beide jongens aan als matroos; Barend wil wel mee nu zijn broer Geert ook meevaart. Op het laatste moment durft hij toch niet, en wordt door de politie meegenomen met instemming van Kniertje. Tijdens een zware storm komen de vrouwen uit het dorp bij elkaar en vertellen verhalen over de zee. In het vierde bedrijf komt het nieuws dat 'De Hoop' vergaan is. De vis wordt duur betaald.

In 1916 richtte Herman Bouber met zijn vrouw en Jac Sluyters het Volkstoneel op, waarvoor Bouber zelf stukken schreef als Mooie Neel, Bleke Bet, Oranje Hein en De Jantjes een verhaal over misleiding en misverstand in verschil-

lende relaties. In het kort: Leendert wil iets met Greet. Moeder Piet wil Leendert wel helpen en luist Tante Betje erin. Dat leidt tot een fikse ruzie tussen Dries en Leendert. Ook de vrienden Manus en Toon gaat het niet voor de wind, waardoor Dries, Manus en Toon besluiten bij de Marine te gaan. Ze worden matrozen, Jantjes.

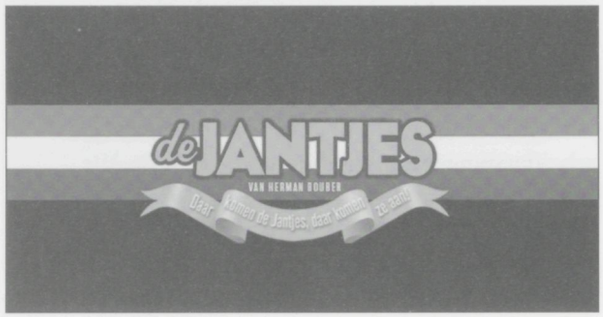

De toneelgezelschappen De Jonge Spelers en het Nederlandsch Volkstoneel, beide onder leiding van G.P.M. Groeneveld, streefden vooral verheffing van het volk na. In België werd in 1920 met dat doel Het Vlaamsche Volkstooneel gesticht door J. de Gruyter.
Voor de Tweede Wereldoorlog verschenen de eerste grote Amerikaanse toneelschrijvers. In Europa werd Berthold Brecht een belangrijk schrijver voor toneel. Brecht was een communist. Hij wou het volk opvoeden met zijn toneel. Na de Tweede Wereldoorlog werd vooral het Amsterdams Volkstoneel van Beppie Nooij bekend met stukken van Herman Bouber en Johan Fabricius en van Herman Heijermans met bovengenoemde stukken.

In de jaren '50 bleven veel mensen weg uit het theater. Want TV en film trokken steeds meer publiek.
Het jaar 1968 is als legendarisch de geschiedenis ingegaan. Twee leerlingen van de toneelschool gooien tijdens een voorstelling van De Storm van Shakespeare een paar tomaatjes richting spelers van de Nederlandse Comedie. Gewoon, omdat ze de voorstelling stomvervelend vonden. Publiek kwaad, spelers kwaad, en zo begon de Aktie Tomaat. In de maanden daarna worden afwisselend tomaten, rookbommen en roomsoezen naar het podium van de Amsterdamse Schouwburg gegooid, uit protest tegen de verouderde toneeluitvoeringspraktijk. In Rotterdam kiest men voor rotte eieren, in de gedistingeerde Koninklijke Schouwburg van de Haagse Comedie gooien ze beschaafd met zachte broodjes. Tumult in het toneelbestel, pamfletten, en vervalste toegangskaarten. 'Licht aan! Discussie!' klinkt een vol jaar lang in de Nederlandse toneelzalen. Dit is gelukkig aan het amateurtoneel voorbij gegaan, alhoewel zij naast veel jaren van ups ook zijn jaren van downs heeft gekend.

Inmiddels zijn veel van oorsprong volkse toneelstukken, musicals geworden met gigantische decors en veel spektakel en trekken daarmee avond aan avond volle zalen. De geschiedenis herhaalt zich.

In dit Grols Verleden wordt het wel en wee van toneelvereniging DITO beschreven en hoe het al die 75 jaren heeft kunnen blijven bestaan.

Bronvermelding:

www. streekgids.nl
http://nl.wikipedia.org/wiki/toneel
http://users.skynet.be/zoekheteensop
Het toneelwoordenboek

Hoofdstuk 2

1932 en de oprichting van D.I.T.O.

Het zijn de jaren dertig, de crisisjaren. Overal ter wereld heerst een zware economische crisis. Het Verdrag van Versailles na de Eerste Wereldoorlog heeft Duitsland een grote schuldenlast opgelegd. De nazipartij belooft Duitsland er weer boven op te helpen. In Frankrijk wordt de president vermoord. In Italië brengt Mussolini op 11 februari 1932 een bezoek aan de paus en maakt van deze dag meteen een nationale feestdag, in november krijgt Hitler van Hindenburg de opdracht om het kabinet te vormen. Zijn macht neemt zienderogen toe. In Nederland wordt de afsluitdijk voltooid, Zuiderzee wordt IJsselmeer!

Men vindt afleiding in de bioscoop waar het Polygoonjournaal een vrolijk filmpje laat zien van dames die bij Schoevers leren typen op de maat van dansmuziek van een grammofoonplaat. De ontvoering van het zoontje van Charles Lindbergh, de eerste succesvolle solovlieger over de Atlantische Oceaan, houdt de kijker in zijn greep. Clarence Crabbe wint de 400 meter vrije slag op de Olympische Spelen in Los Angelos en tekent een filmcontract als de nieuwe Tarzan. Stan Laurel en Oliver Hardy worden bekend als de Dikke en de Dunne. Marlene Dietrich, Greta Garbo en Fred Astaire maken furore.

Ook in onze streken is er grote werkloosheid. Van Den Haag uit worden werkprojecten aangewezen. In Groenlo wordt zwembad De Bempte uitgegraven en de stadsgracht uitgebaggerd. De oude brug over de beek bij de watermolen aan de Beltrumseweg wordt vervangen door een betonnen brug, het parochiehuis wordt gebouwd, de stadsriolering wordt in gebruik genomen. De stad wordt op de waterleiding aangesloten en de stadspompen, bij te Plate, op het pleintje aan de Lepelstraat, bij Tops in de Lievelderstraat, bij het brandweerhuisje aan de Beltrumsestraat, in de Notenboomstraat bij Hoebe, in de Kattenstraat, op de Markt en aan de Brakkenplas, kunnen worden opgeruimd. De brandspuiten worden verkocht, behalve het jöddenspuitje, dat naar het Grols museum gaat. Het zo gevaarlijke hakken van de "brandgaten" in de ijsvloer van de stadsgracht is niet meer nodig. De bierbrouwerij van Harperink en Weenink op het Kerkveld, tegenover Het Witte Peerd van Harbers aan de Lichtenvoordseweg, brandt af. De waalklinkers verdwijnen uit de binnenstad en worden vervangen door modernere bestrating.

Bij het uitbaggeren van de gracht zijn oude brugpalen van de voormalige stadspoorten gevonden en bij de bouw van het parochiehuis worden resten en fundamenten van het voormalige Willikensklooster gevonden. Er is plotseling weer belangstelling voor de oude geschiedenis van ons stadje. Het Grols museum wordt geopend in het voormalige bovenmeesterhuis van de Franse school aan de Mattelierstraat, waar het anno 2006 weer naar teruggekeerd is. De spoorlijn Winterswijk-Neede voor personenvervoer wordt opgeheven, de bussen van de GTW nemen de dienst over. Door zware ijsgang wordt de brug over de beek bij het Maarzenvonder verwoest en door een nieuwe vervangen. De kerkmolen op de Möllenbarg wordt gesloopt.

Groenlo kende destijds het Rooms Katholieke Missietooneel en Momus. Omstreeks juni 1932 wordt toneelvereniging D.I.T.O. opgericht. De juiste oprichtingsdatum is niet bekend, doordat in de oorlog een groot deel van het archief verloren is gegaan. Wel staat vast dat een vriendenkring met onder andere Hendrik Overkemping, Theo (alias Piet) van Dongeren en Bertus Wildenborg in juni 1932 het initiatief namen een toneelvereniging op te richten. Het waren mensen die tot het tweede elftal van voetbalvereniging Grol behoorden. De eerste naam was KJC, Katholieke Jeugd Centrale en werd opgericht als 'heerentoneel', want gemengd spelen was in die tijd in Groenlo nog uit den boze. De eerste bestuursleden waren Theo van Dongeren senior, voorzitter, Herman Hoitink 't pötje, secretaris en Herman Siebelder, penningmeester met als leden van het eerste uur J.'t Speurken' Roerdink, Hendrik 'koster' Lanters, Henk Smit, Willem Bonekamp, J. Reukers, Frans Bramer, Louis 'Lowie' Lindner, Willem Stoverinck, Piet van Gool en Herman 'Foeke' of 'Fuuksken' ter Bogt. Jaap Oosterholt had de toneelleiding. Hij

was dus de eerste regisseur. Alles bij elkaar 16 heren. De contributie werd bepaald op 3 cent voor de clubkas en 5 cent voor het feest, want bij inspanning hoort immers ontspanning! Een avondje genieten koste in die tijd 1e rang 40 cent, 2de rang 30 cent en 3de rang 25 cent. Ter vergelijking, 2 pakken beschuit kosten 10 cent en een half pond Noordster pijptabak 30 cent in de reclame.

Direct na de oprichting werd ijverig aan het eerste stuk 'De keizer komt om de erfenis' gewerkt. De eerste repetities waren in het Vincentiuszaaltje van het Pensionaat. 'n Stekelig zaaltje, volgens de overlevering, want een van de leden liep zo gezegd eens 'met de kop in 'n spieker'. Later repeteerde men in het Sint Joseph Parochiehuis, het latere City Centrum, waar ook de uitvoeringen werden gegeven.

De eerste opvoering echter vond plaats medio oktober 1932 in het voormalige hotel De Pelikaan.

Bij deze eerste opvoering bleek dat er gelijk goede krachten aan het werk waren, want in het vuur van het spel ging een compleet glasservies aan diggelen. Scherven brengen immers geluk!

Willem Stoverinck roerde de grote trom en liep daarmee iets te hard tegen een scherm. Het decor was daar niet tegen bestand en kwam met een klap naar beneden, waarna door het scherm het gezicht van Herman 'Foeke' ter Bogt te voorschijn kwam. De lachsalvo's waren niet van de lucht, want het leek net Van Rossums Troost. Herman Bouwhuis moest aardappels schillen en gooide de piepers zo hard in het water dat de souffleur met een nat pak bleef zitten. Het publiek viel om van de gein. Er werd die avond niet één stuk gespeeld maar twee. Het tweede stuk van die avond was voor de debutanten en heette 'Om de erfenis' en bracht meteen de acteertalenten van Lowie Lindner goed naar voren.

Het derde stuk dat werd opgevoerd was 'De roman van de krantenjongen' op Eerste Paasdag 1933 in het parochiehuis.

Voor het spelen in het Parochiehuis moest eerst wel aan de Parochie St. Calixtus toestemming gevraagd worden en ook bij de Gemeente Groenlo moest een vergunning worden aangevraagd. Kapelaan Van Soest, later pastoor in Ruurlo, heeft waarschijnlijk hier niet de mooiste herinnering aan overgehouden, maar wel een zitbank en 2 crapauds. Hij had namelijk zijn

Hotel De Pelikaan.

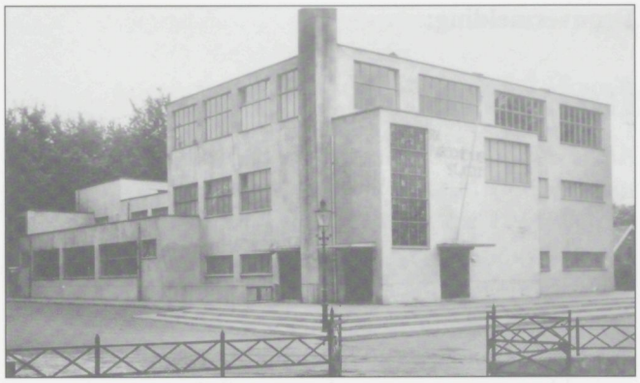

Het parochiehuis Sint Jozef, het huidige City-Lido.

Het fabrieksgeheim.

meubels ter beschikking gesteld voor deze uitvoering en terwijl ze op het toneel stonden te pronken brandde de pastorie af.

Een hoogtepunt in die tijd was ook het toneelspel 'Naar China'. Hiervoor moest een enorm decor van 60 m^2 gemaakt worden. Door de heersende werkloosheid was dit voor de leden 'een passend tijdverdrijf'. Het materiaal voor het decor kon bij de brouwerij vandaan gehaald worden en werd met het nodige bier en met de groentekar van Herman Bouwhuis vervoerd. Boven op de materialen voor het schip ging het met z'n allen zingend op weg.

Op 12 maart 1934 op Rozen-Zondag, midvasten, werd in het parochiehuis het toneelspel in vier bedrijven naar Philippi's `Het erfdeel` het stuk `Het fabrieksgeheim` opgevoerd. Begin oktober kondigde de Geldersche Bode weer een toneelstuk van KJC aan dat op 28 oktober zou worden opgevoerd. Over de opvoering en de naam van het stuk is echter geen krantenartikel gevonden.

In dezelfde tijd kondigt KJC aan een voetbalvereniging op te hebben gericht onder de naam De Kanaries.

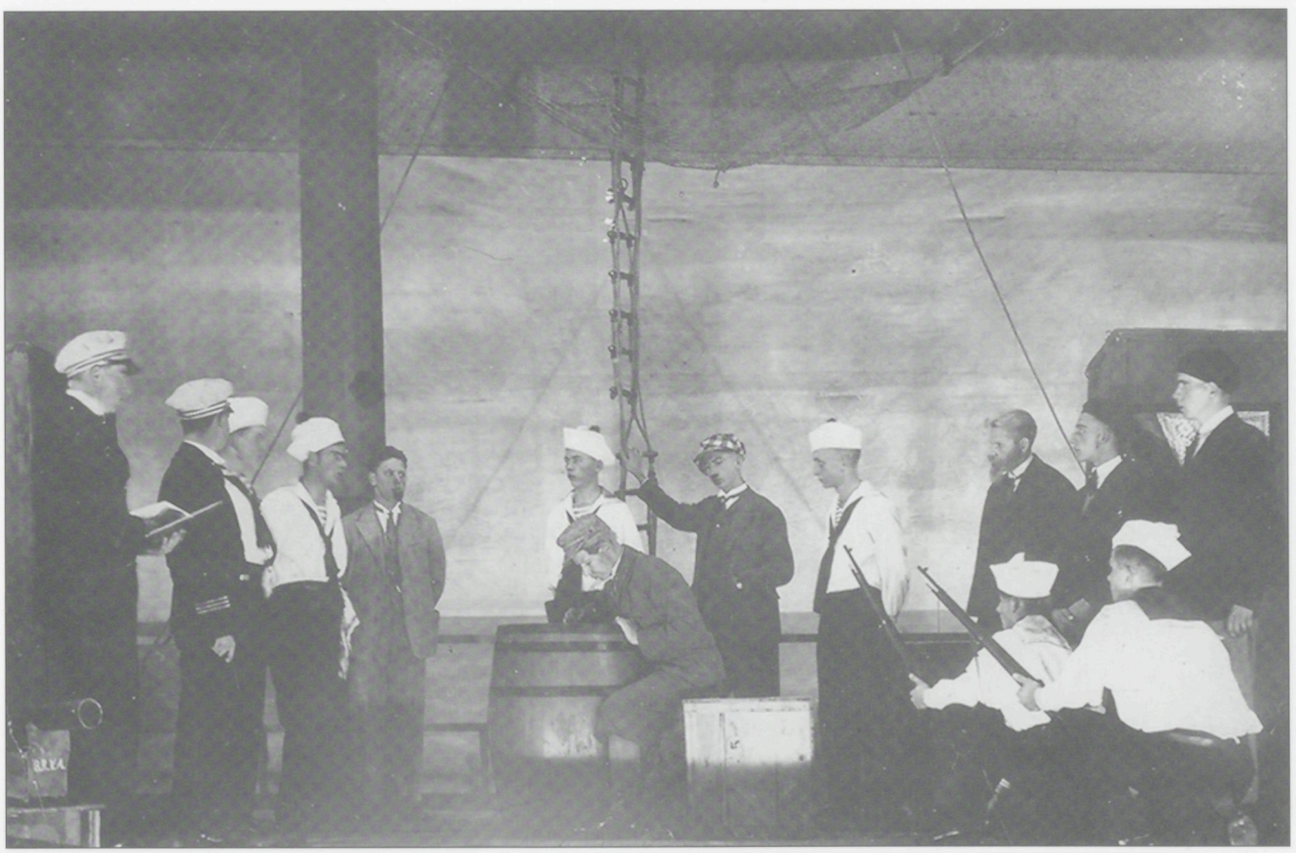

Foto genomen tijdens de uitvoering van 'Naar China'.

De volledige opstelling is al bekend en de nieuwe club hoopt binnenkort uit te komen tegen 'de vereenigingen in de buurtschappen'.
Het blijkt echter om een grap te gaan, zo vermeldt De Geldersche Bode later: *De lezer van het berichtje in het vorig nummer omtrent het oprichten van een voetbalclub door het K.J.C. Tooneel, zal begrepen hebben , dat het K.J.C.Toneel geen zelfstandige voetbalclub kan oprichten omdat in het K.J.C. verband reeds de voetbalclub Grol bestaat. Door het oprichten van een eigen voetbalclub zou het tooneel zichzelf onmogelijk maken. Men heeft waarschijnlijk te doen met een grap die allesbehalve van goede smaak getuigt en misplaatst is omdat de indruk gevestigd kan worden dat in de K.J.C. een versnippering van Katholieke voetballers wordt toegelaten, hetgeen zeer zeker niet het geval is. Integendeel, alles moet er op gezet worden, dat alle Katholieken die de voetbalsport willen beoefenen lid worden van de Katholieke voetbalvereeniging Grol.*

In datzelfde jaar werd ook de naam KJC veranderd in RK Toneelgezelschap D.I.T.O. (met puntjes) Door Inspanning Tot Ontspanning. Een naam die volgens de overlevering 'niet ieders zorg was', maar ontstond door 'inspanning' van Bertus Wildenborg. Er was namelijk veel heen en weer gepraat over een nieuwe naam, totdat deze kwam met D.I.T.O. Alle leden waren hier mee ingenomen en de bedenker werd beloond met een doos sigaren.
Er werd in die jaren ook buiten Groenlo opgetreden en dan ging het met alle decors met paard en wagen naar de omringende plaatsen.

Van opvoeringen tussen 1934 tot 1945 is verder niets bekend omdat er in de oorlog het grootste deel van het archief verloren is gegaan. Ook in de Geldersche Bode uit die tijd is verder niets teruggevonden.

De geboorte van koningin Beatrix in 1939 werd door de leden gevierd met oranjebitter. Het zou het laatste jaar worden in vrijheid.

Bronvermelding:

Kroniek van Groenlo door W.P. Vemer

Als ik de toren zie door Harrie Blanken en anderen

De Geldersche Bode

Hoofdstuk 3

D.I.T.O. tijdens de oorlogsjaren

Aanvankelijk gaat in Nederland in 1940 het toneel 'gewoon' door. In november 1941 wordt de Kultuurkamer ingesteld. Er wordt censuur ingesteld, vooraf moet toestemming gevraagd en gekregen worden voor de te spelen stukken. Er worden 'buitendienst medewerkers' het land ingestuurd die controleren wat er gespeeld en gezegd wordt. De Duitse bezetter ziet in het theater een belangrijk middel de idealen van het nationaal-socialisme voor het voetlicht brengen.

Met de oprichting van de Kultuurkamer proberen de Duitsers meer grip te krijgen op het culturele leven in Nederland. Aanvankelijk is het toneelverzet in Nederland groot. Sinds juli 1940 is dat verzet gebundeld in de Nederlandse Organisatie van Toneelspelers (NOT).

Pas na dreiging en intimidatie door de Duitsers melden begin februari 1942 de meeste theatermensen zich bij de Kultuurkamer aan. Ook besluiten er theatermensen door te spelen omdat zij meenden dat ze het publiek juist in deze tijd kon geven waar het behoefte aan had: een paar uur vermaak om de treurige dagelijkse beslommeringen te ontvluchten. Beroepsspelers zagen vaak geen andere mogelijkheid om in hun levensonderhoud te voorzien.

Tijdens de legale voorstellingen doen zich tekenen van 'verzet' voor door het dragen van oranje kleding, het leggen van een andere klemtoon waardoor gerefereerd wordt naar de huidige situatie of kleine aanpassingen van een tekst. Dat zal bij het amateurtoneel ook wel zo geweest zijn.

Regisseur koster (Hendrik) Lanters.

Tot 1940 was Jaap Oosterholt regisseur, daarna nam koster Lanters het over.

Tijdens de bezetting mocht de naam D.I.T.O. niet gehandhaafd blijven en werd tijdelijk de naam van de vereniging omgedoopt in OGG, Ons Genoegen Groenlo, en als vorm van protest voor ingewijden 'Oranje Gaat Goed'. Verder is er over D.I.T.O. in de oorlog weinig bekend, omdat een groot deel van het archief van die jaren verloren is gegaan en ook in de Geldersche Bode uit die jaren niets terug gevonden is.

Na 'dolle dinsdag', 5 september 1944, houdt de Kultuurkamer op te functioneren. Er is echter geen elektriciteit meer voor het verlichten van zalen en podia en er ligt een ander gevaar op de loer, de schrik van de door de Duitsers georganiseerde mannenrazzia.

Op 5 mei 1945 is Nederland bevrijd. Wat voor een impact deze jaren hebben gehad bracht D.I.T.O. 50 en 60 jaar later op indrukwekkende wijze ten tonele. Op 5 mei 1995 wordt tijdens een speciale uitvoering het stuk 'Sterrenkind' gespeeld in een feesttent bij de muziekkoepel.

Ruth (Susan Lensink) en de blinde concertpianist Leo (Fred Ueffing).

Een tevreden D.I.T.O. na afloop van de opvoering van Sterrekind!

Op deze manier leverde D.I.T.O. zijn aandeel aan de bevrijdingsherdenking. De publieke belangstelling was groot en men was erg betrokken bij het spel.

In 2005, op 31 maart, de dag van de bevrijding van Groenlo, werd ter gelegenheid van 60 jaar bevrijding het stuk 'De lokroep van het leven' opgevoerd. Het was een bijzondere uitvoering over de oorlog en de gevolgen daarvan.

Een indrukwekende scène uit "De lokroep van het leven": De jood Levi (Gert Munter) staat oog in oog met een Duitse Feldwebel (Harold Overkamp). De dames van links naar rechts: Kitty Ressing-Gerritsen en Ursula Reijrink.

Er werden maar liefst drie voorstellingen gegeven in De Bron. Bovendien was er een tentoonstelling over de bevrijding van Groenlo, waarvoor Henny Garstenveld voor foto's met toelichting zorgde. Ook waren er diverse voorwerpen uit de oorlog te zien van Sander Wolterink. Er was veel lof voor de spelers en speelsters.

Bronvermelding:

Kroniek van Groenlo door W.P. Vemer

nl.wikipedia.org/wiki/kultuurkamer

Hoofdstuk 4

De naoorlogse jaren

De oorlog is voorbij, het leven wordt weer opgepakt en er is weer plaats voor vertier. Er kon weer toneel worden gespeeld en de naam D.I.T.O. kon weer worden gebruikt.

Veel Grollenaren werden in de oorlog tewerkgesteld om te graven, maar er was ook een groepje tewerkgesteld als wevers in Bocholt en Borken, net over de Duitse grens. In de trein op weg naar huis werd het idee geboren een toneelvereniging op te richten. Gelukkig, het is voorbij, er is weer plaats voor optimisme en zo werd De Grolsche Optimisten geboren. Diverse verenigingsliederen, onder andere van de hand van Jan Wevers, herinneren er nog aan. Officieel werd de vereniging in oktober 1945 opgericht. Er zou gespeeld worden voor goede doelen en de eerste baten zouden ten goede komen aan de weduwen van oorlogsslachtoffers voor kolen voor de kachel. Leden van het eerste uur waren de heren Henkie Bouwhuis, Frits Venderbosch, August Hoijtink, Eduard (Eetje) Hoijtink, Jan Scheinck, Jan Scholtenlo, Tonnie Platter, Harry Platter, Willem te Molder en Henny Bruggeman en de dames Betsie Bouwhuis, Tine Platter, Annie Platter, Dinie Grootenhuus (echtgenote van Herman Brevink) en Annie Andringa. De eerste regisseur was Bets Huitink. De Grolsche Optimisten was de eerste vereniging met damesleden. Deken Hooyman kon gemengd toneel niet accepteren en dit kostte de club de toestemming om in het Parochiehuis te spelen. Dus werd de Pelikaan de uitvoeringslocatie.

Er waren in die tijd meer toneelverenigingen actief in Groenlo. Momus, uit 1928 werd binnen de gemengde zangvereniging Excelsior opgericht. Direct bij de oprichting gaven zich 25 leden op als aspirant-acteur. Hiermee werd een mogelijkheid geschapen om bij uitvoeringen zang én toneel te bieden aan het publiek. In die tijd werden ook veel operettes opgevoerd. Jaren later werd Jong Excelsior opgericht, waardoor met zang van het grote koor, Jong Excelsior en de toneelgroep een avondvullend programma kon worden geboden, al of niet aangevuld met een operette. Meestal kregen de zangnummers ondersteuning van het Strijkje

7e OPENBARE UITVOERING
te geven door de te Groenlose Gemengde toneelvereniging
DE GROLSE OPTIMISTEN
(aangesloten bij de N.A.T.U.)
op Zondag 13 en 20 Febr. om half 8 (precies)
in het „Hotel „De Pelikaan" te Groenlo.
OPGEVOERD ZAL WORDEN:
Achter de wolken schijnt toch de zon
Toneelspel in 3 bedrijven van Kees Spierings en R. Feenstra.
Plaatsbespreken op de dagen der uitvoering van 11—12 uur aan de zaal à 25 cent.
ENTREE SLECHTS f 1.-
Kaarten in voor-verkoop bij Bakker HOIJTINK Lieverderstr. A 62
GENERALE REPETITIE op Zaterdag 12 Februari a. s.
des middags om 2.30 uur á 25 ct. voor kinderen
De netto-opbrengst komt ten goede a.d. Groenl. Oorlogsslachtoffers

Schepel uit Winterswijk, die dan na afloop van het officiële gedeelte voor dansmuziek zorgde. Er werd doorgespeeld tot in de late uurtjes, want in de boeken staat vermeld dat van gemeentewege toestemming was verleend om door te mogen gaan tot 1 uur 's nachts! Kitty Gerritsen heeft ook wel eens ingevallen bij Momus. Er werd over en weer wel meer meegespeeld bij zustervereniging.

Ook in 1954 speelde men nog actief met onder andere de bekende Grollenaren B. Hallers, B. van der Beek, Annie Vink, N. Schimmel-Jansen en Jan Wevers.

Ook in 1928 werd het Katholieke Missietoneel opgericht, ook wel KM genoemd. Het Katholieke Missietoneel, de naam zegt het al, speelde voor de missie. De uitvoeringen werden afgekondigd in de kerk en sterk aanbevolen. Bekende spelers waren Theetje Froeling, Bennie Buts, Ben Gelink en Ben Rave. Willem Buve was voorzitter. Vrouwen waren niet welkom bij het Missietoneel. Maar het toneel speelde natuurlijk ook gemengde stukken. Dan werden de vrouwenrollen door heren gespeeld.

Na de oorlog werden er ook vrouwen toegelaten.

KATH. MISSIETONEEL - GROENLO

OPGERICHT 1927 — REGIE: MEVR. KROON, WINTERSWIJK

HOTEL „DE PELIKAAN"

Zondag 27 Maart Mid-Vasten 7 uur

Maandag 18 April 2e Paasdag 7 uur

Hyena's van de grens

'n Greep uit het smokkelaarsleven in drie bedrijven door W. BRAKENBERG

In een klein dorp aan de Belgische grens tiert welig de smokkelhandel. Niet alleen door verschillende inwoners individueel, maar ook door georganiseerde benden, waarvan de leiders meestal achter de schermen blijven en heel moeilijk te vangen zijn.

Deze leiders zijn het ook, die de grootste methodes gebruiken om de grenswacht, wanneer deze te veel weet naar hun zin, het zwijgen op te leggen.

„Hyena's van de grens" laat U zien, niet alleen tot welke middelen de smokkelaars in staat zijn, maar ook hoe grenswacht en politie hun plannen in de war kunnen sturen en daarbij personen ontmaskeren die tot de vooraanstaande bewoners behoren.

Entree f 1.10

Kaarten in voorverkoop verkrijgbaar bij W. BUVR, Beltstraat

Plaatsbespr. op de dagen der uitvoering van 12—1 uur a. d. zaal à 15 ct.

Uit het Katholieke Missietoneel kwam het middenstandstoneel voort, omdat voor de oorlog bij het missietoneel geen vrouwen mochten meespelen. Het heette officieel KAT, Katholieke Aktie Toneel, maar werd in de volksmond middenstandstoneel genoemd, omdat er veel middenstanders in meespeelden. Bekende namen waren Ben Timmen, Jaap Dankbaar, Wim Wicherink/Batsman, Potsmid Wicherink. Een befaamde leider was Jan Staring, leraar aan het Marianum en later leraar Katholieke

Eerste lustrum van het Katholiek Missietoneel in 1933. Foto collectie Gerard Rave, met dank aan www.scherpinbeeld.nl

Leergangen te Tilburg. Het KAT speelde altijd met Christus Koning, de laatste zondag van oktober. Er werd geoefend in De Pelikaan en de uitvoering was meestal in het parochiehuis. Kinderen mochten voor 10 cent naar de generale repetitie. Kapelaan Wagemans was beschermheer en Ben Timmen regisseur. Willie Reijrink was ook actief bij KAT. Een anekdote uit die tijd was dat toen een mannelijke en vrouwelijke speler elkaar op het toneel moesten kussen en dit niet lukte de regisseur voorstelde om maar even te oefenen op de Kanonswal.

Bekende stukken van het Missietoneel en KAT waren 'Arsenicum en oude kant'en 'Plantage Tamarinde'.

Ook zijn er in de loop van de jaren vanuit verenigingen of spontaan bij feestelijke gelegenheden toneeluitvoeringen geweest. Zo voerde de JBTB, de Jonge Boeren en Tuindersbond toneelstukken op. Zij waren niet kerkelijk gebonden. Geoefend werd bij Anneke Peer (Het bruine café). Later werd dit de KPJ, de Katholieke Plattelands Jongeren. Bekende spe-

Gelegenheidstoneel ter ere van het huwelijk van prinses Juliana en prins Bernhard op 7 januari 1937. De opvoering van dit toneelstuk had plaats bij Hotel De Moriaan van de familie De Jong. De spelers van dit toneelstuk waren van links naar rechts staande: Theo de Jong, een Duitse meid die in dienst was bij de familie Hermans, haar naam is niet bekend, Liene Philips, Mevrouw de Jong (de moeder van Theo de Jong), Nel Harperink, Frans Nijhoff (als prins Bernhard), Tonia Ketterink (dienstmeid bij Hotel de Moriaan, Toos Nijhoff, Bernarda te Bogt, Marie Harperink, mejuffrouw Wevers en Minie Bekkenutte. Zittend van links naar rechts: Annie Wevers en Bertha Nijhoff (als prinses Juliana).
Foto collectie Eduard Smit met dan dank aan www.scherpinbeeld.nl

lers waren Frans Porskamp, Berndien Huirne, Henny Huirne, Hermien Groot Kormelink, Henk Rotink (Muggenhook), Truus Kormelink, Willem Blankenborg en Theo Klein Gebbink. Theo Klein Gebbink speelde vanaf zijn 16de toneel, met een kleine onderbreking van 4 jaar. Hij begon bij de KPJ als invaller voor Frans Porskamp. 34 jaar geleden trad hij toe tot D.I.T.O. waar hij nog steeds een actief lid is. Er werd gespeeld op het Isodorusfeest, patroonheilige van de landbouw. De zaal was vooral gevuld met de oudere boeren en boerinnen. De uitvoeringen waren in De Pelikaan.

In 1960 is er nog een toneelvereniging opgericht, de GTV, Groenlose Toneel Vereniging. Deze heeft 5 stukken gespeeld en is in 1963 opgeheven.

'Waar God richt' was het eerste stuk na de oorlog en werd door D.I.T.O. opgevoerd in november 1946 in het Parochiehuis. Het stuk werd voorafgegaan door de eenakter "Het schooiertje" dat door de D.I.T.O. junioren werd opgevoerd.

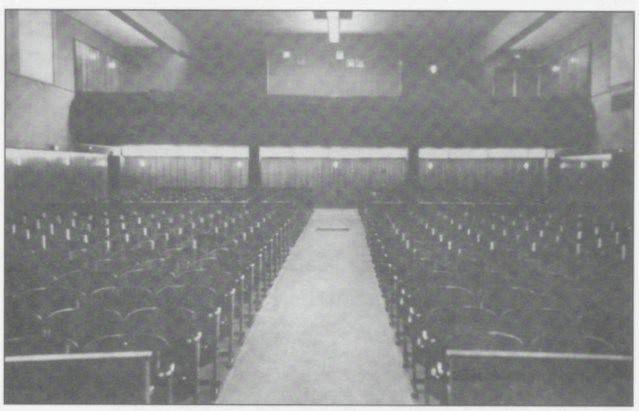

Een interieurkiekje van het fraaie parochiehuis Sint Jozef, dat behalve als schouwburg benut wordt als bioscoop.

Volgens de recensie in de krant kwamen de opbrengsten van de avond ten goede aan het plaatselijke Wit Gele Kruis.

"EEN GESLAAGDE TOONEELUITVOERING

Voor een geheel bezette zaal van het Parochiehuis gaf het R.K. Tooneelgezelschap D.I.T.O. zondag een uitvoering ten bate van het plaatselijke Wit-Gele Kruis. Allereerst traden de D.I.TO.-junioren voor het voetlicht met de eenakter "Het Schooiertje". Een mooi stukje zonder sentimentaliteit. Opvoedend toneel en niet preekerig. En wat een zeer voornaam punt is: keurig gespeeld. Ongetwijfeld schuilen er onder de D.I.T.O.-junioren goede krachten voor de toekomst. Als hoofdschotel voor dezen avond kwamen vervolgens de senioren op de planken met "Waar God richt", een tooneelspel in drie bedrijven door Anjoël Valo. Dit buitengewoon zware stuk werd zeer verdienstelijk gespeeld en zonder aan het spel van eenigen speler te kort te willen doen, willen wij hier toch het spel van Michel van Gassel noemen, den eigenaar van de Mariahoeve. Deze speler liet ons genieten door zijn buitengewoon overtuigend natuurlijk spel en zijn zuiver afgestemde mimiek. Ons compliment! Ook de moeilijke rol van "gekke matje" werd zeer goed weergegeven. Jammer was het dat het keurige spel der hoofdfiguren niet naar waarde werd geschat. Het publiek van deze avond bleek geheel op lachen ingesteld. Tooneelaankleeding en verlichting was tot in de puntjes verzorgd, terwijl ook de grime, verzorgd door den heer Lowie Messink, af was. Mevrouw Scholte-Valk, secretaresse van het Wit-Gele Kruis, dankte namens het bestuur de spelers en de aanwezigen en sprak een opwekkend woord voor het Wit-Gele Kruis, waarvoor zij vooral financiële steun vroeg.
Het D.I.T.O.-gezelschap en regisseur kunnen met voldoening terugzien op een zeer geslaagden avond, terwijl het plaatselijke Wit-Gele Kruis en financieel bij gebaat zal zijn".

Er werd ook al gauw weer buiten Groenlo opgetreden want ook daar kon men wel een verzetje gebruiken. Paard en wagen werden vervangen door de bakfiets. Zo gaat het verhaal dat

De laatste foto van het Heerentoneel.

D.I.T.O. met een overladen bakfiets richting Meddo trok. Al hoefde er geen benzine aan te pas te komen, toch werd er bij elk café onderweg "bijgetankt", met als gevolg dat men met bakfiets en al in de sloot terecht kwam.

In 1947 viert D.I.T.O. het 15 jarige bestaan. Het is ook in een ander opzicht een gedenkwaardig jaar, want de eerste dames, M. Froeling, en Corrie Averdonk treden toe tot de vereniging. Het "Heerentoneel" houdt op te bestaan.

Zoals onderstaande advertentie laat zien werd op 2 mei 1947 het stuk "Grootvaders Klok" opgevoerd. Of de dames al in dit stuk hebben meegespeeld is niet bekend.

R. K. Parochiehuis - „St. Jozef"
Groenlo.

Openbare Tooneeluitvoering

door het

R. K. Tooneelgezelschap
D. I. T. O. - GROENLO

op VRIJDAG 2 MEI a. s.
des avonds half 8 uur (precies)

Tooneelspel in een voorspel en drie bedrijven door A. BOERE.

Grootvaders Klok

ENTREE: 1ste rang f 1.50, 2de rang f 1.—
3de rang f 0.75, Balcon f 1.50

Kaarten verkrijgbaar:
H. OOSTERHOLT, Groentehandelaar, Markt.
H. C. LANTERS, Sigarenmagazijn.

Plaatsbespreken op den dag d. uitv. v. 12-1 uur

Op tweede paasdag 1948 worden op een avond maar liefst 2 stukken ten tonele gebracht. Eerst werd het toneelspel 'Boerenstrijd' in 3 bedrijven

Naar aanleiding van de kroning van Koningin Juliana op 6 september 1948 speelde D.I.T.O. de revue "Ik zal handhaven".

opgevoerd en daarna de klucht in een bedrijf 'Het levend portret'. De regisseur was J. Jacobs en na afloop was er gezellige muziek.

Op 6 september 1948 werd ter gelegenheid van de kroning van koningin Juliana een revue opgevoerd.

In 1949 werd het stuk 'Kinderen van ons volk' opgevoerd. Pater van Egmond heeft de regie. Dit stuk wordt in 1956 nogmaals ten tonele gebracht. Van de jaren 1950 en 1951 is niets bekend, alleen dat Pater van Egmond vanaf in die tijd naast de regie tevens voor de grime zorgde.

Als tegenprestatie voor het gebruik van het Parochiehuis voor de repetities dienden de leden medewerking te verlenen aan de sacramentprocessie en tevens te helpen met koperpoetsen in de kerk. Dit blijkt uit het reglement uit 1953 dat bewaard is gebleven en dat wij u niet willen onthouden. Zie pagina 19.

Bron vermelding:
- *Club archief en D.I.T.O.-leden*
- *Excelsior archief*
- *Gelderse Bode microfilm via Bibliotheek Groenlo*
- *H. Bruggeman*
- *W. Reijrink*

Reglement

van het R.K. Toneelgezelschap
D.I.T.O.

Beschermheer der vereniging is de
Hoogeerw. Heer Deken M.J. van Dam.

NAAM
Art. 1. De naam der vereniging is: RK Toneelgezelschap D.I.T.O.

DOEL
Art. 2. Het doel wordt reeds aangegeven door de naam D.I.T.O., dit is: Door Inspanning Tot Ontspanning. Ze stelt zich verder ten doel te spelen:
a. tot eigen ontwikkeling en ontspanning;
b. tot vermaak van het publiek;
c. ten bate van charitatieve doeleinden.

LEDEN
Art. 3. Leden zijn Dames en Heren, die als zodanig door het bestuur zijn aangenomen.
De leden worden genomen uit alle rangen en standen. Elk lid is verplicht bij de Sacraments-processie of kerkelijke feesten zijn medewerking te verlenen bij versiering buiten de kerk. Van de oprichting af heeft D.I.T.O. dit op zich genomen als tegenprestatie voor het gebruik van het Parochiehuis voor haar bijeenkomsten. Zij rekent zich dit als een tegenplicht.

Art. 4. Ieder lid moet zich onderwerpen aan de beslissing van de Regisseur en het Bestuur.

Art. 5. Spelers of speelsters, die op de dag der uitvoering mee willen doen aan een sportwedstrijd in of buiten de plaats, dienen tevoren met het Bestuur of de Regisseur in overleg te treden.

Art. 6. Het is eenieder verboden medewerking te verlenen aan "wilde" verenigingen. Dit zijn verenigingen die buiten gesloten club optreden. Wel is het geoorloofd in gesloten club te spelen maar de repetities van D.I.T.O. gaan voor.

Art. 7. Bij uitvoeringen is het de spelers ten strengste verboden, zich geschminkt tussen het publiek te begeven.

Art. 8. Bij wangedrag of gebleken ongeschiktheid houdt het Bestuur zich het recht voor leden te verwijderen.

Art. 9. Contributie is 10 cent per kalenderweek.

HET BESTUUR.
Art. 10. Het Bestuur bestaat uit: Voorzitter; Secretaris, Penningmeester, 2 adviserende leden.

Art. 11. a. Ieder jaar, rond halfvasten, treedt een lid van het bestuur af en is NIET herkiesbaar. Volgorde van aftreden: Voorz., secr., penningm.
b. Beide adviserende leden treden ieder jaar af en worden evenals het bovengenoemd aftredend bestuurslid weer opgenomen bij de leden die herkiesbaar zijn.

Art. 12. Bij elke jaarvergadering wordt een kascommissie benoemd.

Art. 13. a. De stemming is altijd schriftelijk en geheim.
b. Bij een stemming moet de candidaat de helft + 1 stemmen behalen. Bij een tweede stemming beslist de meerderheid.

ASPIRANT-LEDEN.
Art. 14. a. Aspirant-leden zijn zij, die in de club opgenomen worden, om te worden opgeleid als speler.
b. Ook zij moeten bij voorkeur genomen worden uit alle rangen en standen.

Art. 15. Aspirant-leden worden na gebleken geschiktheid volgens oordeel van Den Regisseur aan het Bestuur voorgedragen. De geschiktheid wordt getest, declamatie en voordrachten.

Art. 16. Aspirant-leden maken zich mede verdienstelijk door kaartverkoop, en al wat nodig mocht zijn voor het welslagen der uitvoering.

Art. 17. Aspirant-leden delen in alle rechten, behalve kunnen zij geen bestuursfunctie waarnemen en hebben zij alleen adviserende stem.

Art. 18. Hun contributie bedraagt de helft van dat der leden.

Art. 19. Het toneelgezelschap is opgericht:
Juni 1932

Aldus vastgesteld in de vergadering van 19 maart 1953.

Aanvulling Reglement

HET GEBRUIK VAN ALCOHOLISCHE DRANKEN

1) NIETS voor een uitvoering

2) Van de Vereniging uit worden 1-2 borrels gedistribueerd
a. aan een ieder (speler of niet speler)
b. door middel van bonnetjes (bier of borrel).

3) Jongere leden (o.a. aspirant-leden) onder 18 jaar mogen geen sterke drank gebruiken.

N.B. Wie zich er niet aan houdt wordt geroyeerd!

ad 1) Dit gaat in: twee-en-een-half uur voor de uitvoering. (Spelers en niet spelers)

ad 2) Bonnetjes mogen niet worden doorgegeven.

Hoofdstuk 5

1952 D.I.T.O. bestaat 20 jaar

In 1952 werd het 20 jarig bestaan gevierd met het stuk 'Liefde in de ijskast'. IJdele dromen van een plotseling rijk geworden moeder over het geluk van haar dochter, vormen de achtergrond van komische verwikkelingen, koddige vergissingen onvergetelijke tonelen. Een schep humor gehaald uit 't leven van alle dag!

Er werd een uitgebreid programmaboekje uitgegeven en de burgemeester werd gevraagd een voorwoord te schrijven:

"*De toneelvereniging D.I.T.O. gaat haar vierde lustrum vieren en dit is een hartelijke gelukwens waard!*

Twintig jaar lang werd door D.I.T.O. toneelspel beoefend en toneelspel gebracht. De ene maal beter de andere maal minder geslaagd, maar dit is niets abnormaals op dit aardse.

Belangrijk voor iedere gemeenschap is het echter, dat er in de rij van plaatselijke verenigingen ook toneelgezelschappen zijn, die aan het plaatselijk leven kleur en fleur geven.

Nòg belangrijker is het, als deze verenigingen naast de vorming en gezelligheid harer leden zich ook willen inzetten voor de goede burgerij.

Dit alles heeft D.I.T.O. gedaan zonder al te veel op de grote trom te slaan. Maar ik weet, dat menig plaatselijke instelling met de batige saldi van de opbrengsten gelukkig en verrast is geworden.

Daarom mijn gemeend compliment aan D.I.T.O. met de wens, dat 't leden en belangstellenden nog vele jaren goed moge gaan!

H.J. Schoemaker
BURGEMEESTER VAN GROENLO" .

Door D.I.T.O. zelf werd de avond als volgt aangeprezen:
"*R.K. Toneelgezelschap D.I.T.O. smaakt het genoegen dit jaar haar 4de lustrum te vieren. Bij gelegenheid van dit heuglijke feit biedt zij U een feestavond aan met toneel en attracties waaronder een gratis kopje koffie door de firma Neuteboom en een gratis verloting.*
DAMES EN HEREN
Hebt U nog geen kennis gemaakt met D.I.T.O., dan is deze avond er uniek voor! U zult van D.I.T.O. de prettigste herinneringen meenemen en D.I.T.O. zal overtuigd zijn van Uw vriendschap

DE REGISSEUR"

En de Geldersche Bode schreef er het volgende over:

"*Op zondag 16 november werd het 20 jarig jubileum gevierd. 's Morgens werd door pater Van Egmond de Heilige Mis opgedragen waarna de leden zich verenigden voor een ontbijt. Pater van Egmond complimenteerde de vereniging met het jubileum en zegde voor de toekomst zijn volledige medewerking toe. Door de voorzitter, de heer B. Wildenborg werd de heer Th. Van Dongeren die 20 jaar het penningmeesterschap vervulde, gehuldigd. Een passend cadeau werd de jubilaris aangeboden. Ook de heer Overkemping sprak woorden van gelukwens. De uitvoering die 's avonds in het parochiehuis werd gegeven werd geopend door deken Hooijman. In zijn korte toespraak wees hij erop dat toneelspelen lang niet gemakkelijk is. Voorzitter B. Wildenborg bracht spreker dank, tevens ook de oprichter, pastoor van Soest*

Alle spelers en medewerkers met het prachtige decor van Liefde om de ijskast. Over het stuk is nog jaren nagepraat!

en de zusterverenigingen Missietoneel en De Grolsche Optimisten en een oud lid voor de aangeboden bloemen. De keuze van het toneelstuk "Liefde om de IJskast" was zeer gelukkig gekozen. Het stuk werd zeer verdienstelijk gespeeld, zodat de spelers en speelsters na afloop een daverend applaus in ontvangst konden nemen".

PROGRAMMA

1. Openingswoord door de HoogEerw. Heer Deken
2. Toneel: Romance in 3 bedrijven

„Liefde om de Yskast"

PERSONEN:

ANTOON DE VREUGD, Rentenier
Th. v. DONGEREN

HERMIEN, zijn vrouw
T. SIEBELDER-NIJENHUIS

ADA, hun dochter
MIMI KOLKMAN

WIM, hun neef, ambtenaar bij de K.L.M.
B. SIEBELDER

BALD DE JONKER, 'n oud dienstmakker v. Wim
Th. BONENKAMP

FREDERIK, huisknecht bij de Vreugd
A. FIRING

BELLA, zijn dochter
K. GERRITSEN

BOB, piloot bij de K.L.M.
B. KAAK

BAREND BRASKAMP
Vriend van de Vreugd en gewezen marine-officier
L. LINDNER

MIES, dienstmeisje
J. VAN OS

Regie en grimmering: PATER VAN EGMOND

Het gehele stuk speelt in de salon van de door 'n erfenis rijkgeworden familie De Vreugd.

Tussen het 1e en 2e bedrijf ligt een tijdsverloop van een kwartier. Tussen het 2e en 3e slechts van enkele minuten.

PAUZE tussen het 2e en 3e bedrijf, waarin U gratis koffie wordt geschonken en de verloting plaats vindt.

Denkt U er aan, we BEGINNEN om HALF 8 PRECIES.

Vriendelijk verzoeken wij U om tijdens de pauze te blijven zitten om het serveren van de koffie vlot te doen verlopen.

Achterkant van het programmaboekje ter gelegenheid van het toneelstuk "Liefde om de ijskast".

Over 1953 en 1954 is helaas niets bekend. Op 7 februari 1955 werd het stuk 'Moeder' gespeeld en wegens grote belangstelling vindt een heropvoering plaats op 16 februari.

Het "dramatische" toneelwerk gaat over een boerenweduwe die in conflict komt met de schoondochter zodra deze in het ouderhuis komt inwonen en met de met zorg en liefde vervulde moeder in gespannen houding komt, meestentijds door beider schuld. Echter 'Moeike Doors' opofferingen en stil verdriet

blijken achteraf niet vergeefs te zijn.

De Geldersche Bode van 11 februari 1955 schreef er het volgende over:

"Het toneelgezelschap D.I.T.O. trad zondagavond met een ander genre toneelstuk voor het voetlicht dan wij de laatste jaren gewoon zijn. Met het drama 'Moeder' heeft het een goede keuze gedaan en de inhoud wist het op lofwaardige wijze uit te beelden. De rollen zaten er 'in' hetgeen het spel uiteraard bevorderde. Een compliment voor Kitty Gerritsen, die moeike Door uitbeeldde in gaaf en beheerst spel. Het vlotte wisselende spel van Liesje Huitink als de schoon-dochter was zeer goed. A. Firing wist zijn spelpeil als zoon en echtgenoot wel niet tot die hoogte te brengen, maar toch zijn moeilijke rol aanneembaar uit te beelden. Een mensenschuw en achterlijk mens te spelen is niet eenvoudig, zo gemakkelijk maakt de speler er een caricatuur van, maar Th. Bonenkamp bracht 'n acceptable figuur van de onnozele Willem. Bertus Heutinck zou Bertus niet zijn als hij niet een kostelijke opkoper wist te creëren die de sombere spanning van het drama smakelijk ontspande. P. van Dongen als de dokter, Femia Oosterholt als de verpleegster, Annie Gebbink als de portierster en B. Siebelder als de pastoor maakten door hun spel de opvoering mede tot een wel geslaagde. Dit deden ook de grime en de decors en de heer A.M. Jacobs die de regie voerde".

Opmerkelijk is dat in die tijd de namen van de dames in de recensies en andere stukken voluit worden geschreven en bij de heren alleen de voorletter van de naam wordt genoemd. De regisseur was een belangrijke man en krijgt er meestal nog 'de heer' aan toegevoegd. Wij hebben dan ook niet kunnen achterhalen wat de voornaam van de heer Jacobs is. Als deze besluit te gaan emigreren, wordt Jan Dietz gevraagd als regisseur.

Op 4 juni 2007 zijn we bij Jan Dietz op bezoek gegaan. De ontvangst is hartelijk en Meester Jan Dietz vraagt nog voor hij gaat zitten of Kitty Gerritsen nog bij het toneel is. Andere namen die hem nog duidelijk bij staan zijn Lowie Lindner, Ria van den Bersselaar, Margriet Wolterinck en Theo van Dongeren.

Sinds een aantal jaren is hij weer terug in Doetinchem. Deze stad was destijds ook zijn eerste kennismaking met Oost-Gelderland. In 1945 was het noodzaak voor hem om vanuit Den Haag te vertrekken. Jan wilde als meester aan de slag en dat lukte niet in het westen, er was geen werk. Dan het geluk maar elders beproeven.
In Den Haag was Jan Dietz al betrokken bij jeugdwerk en toneelspelen. In Doetinchem werd de draad weer snel opgepakt. Bij 'Omhoog' kon hij zijn talent ontwikkelen. Als de dag van gisteren kan hij zich het stuk 'De Spooktrein' nog herinneren.
Toneelspelen met alleen maar heren bracht niet dat toneel wat men wilde, Jan Dietz stapte naar de Doetinchemse pastoor Amse en gaf hem te kennen zojuist de verenigingsstatuten gewijzigd te hebben en dat vanaf dat moment 'Omhoog' een gemengde club was. De pastoor stribbelde nog wat tegen, maar Jan en de zijnen gaven aan dat het een voldongen feit was en zij gingen hun gang.

Na Doetinchem vestigde hij zich in Zevenaar en daarna ging hij naar Groenlo.
Jan Dietz woonde net in Groenlo toen hij al gevraagd werd als regisseur van D.I.T.O. Het was een goede tijd tussen 1955 en eind 1957. Jan Dietz heeft 5 stukken geregisseerd. De uitvoeringen waren in het Parochiehuis.

Ook in 1955 waren de oefenavonden al op dinsdagavond, erg gezellig. Ook de grote invloed van de kerk en deken van Dam komt nog ter

Sinds een aantal jaren is Jan Dietz weer terug in Doetinchem.

sprake. De pastoor of deken moest in die tijd het te spelen stuk wel goedkeuren! Jan Dietz geeft aan dat hij druk is geweest met het regisseren, er van genoten heeft, maar eigenlijk diep vanuit zijn hart kijkend liever zelf op de planken had gestaan. Als regisseur moest je zoveel stilzitten en de baas spelen. Zoals heel zijn leven kan hij genieten van Les Jeunes Premiers, de veel belovende nieuwkomers, getalenteerde mensen, de kinderen.

Voluit vertelt Meester Dietz over toneel, zijn bewondering voor de Grolse spelers, met nadruk op de acteerprestaties van Theo van Dongeren. De scheiding kwam doordat hij toetrad tot de Grolse gemeenteraad. Zelf heeft hij in Groenlo maar 1 keer op de planken gestaan en wel als invaller als notaris. Als regisseur kende hij de tekst wel zo ongeveer. Ach, eigenlijk is het leven elke dag toneel, legt Jan Dietz uit. Zijn improvisatie vermogen heeft hem geholpen in vele openbare functies en zelfs op de Canisiusschool. Oud-leerlingen van hem staat het nu ruim 30 jaar later nog bij dat meester Dietz op vrijdag en op verjaardagen in klas 6 voorlas uit 'Holland onder het Hakenkruis'. Op zich al spannend, maar meester Dietz droeg het voor met overgave en maakte het nog span-

Ach, eigenlijk is het leven elke dag toneel.

nender. Toneelspelen zit hem in het bloed, volgens eigen zeggen heeft het slechts één generatie overgeslagen en komt nu de voordrachtkunst van zijn zijde en de muzikale genen van de Van Wanroij-Laoût zijde allen tezamen bij zijn kleindochter Judith.
Met zijn 89 jaar is onze meester Jan Dietz nog zeer vitaal en actief, maar als hij van zijn gigantische CD collectie een klassiek nummer opzet, dan geeft hem dat de rust om de oude tijden nog eens te overdenken. Hij hoeft dan de mise-en-scène niet te bedenken of te tekenen maar kan deze rustig bij de CD-muziek fantaseren.

Doetinchem, juni 2007.

≠ ≠ ≠

Op 9 februari 1956 wordt het stuk "Kinderen van ons volk" opgevoerd onder regie van Jan Dietz. Een stuk in 5 bedrijven van Antoon Coolen. Het decor en de kostuums waren in overeenstemming gebracht met het oude Brabantse platteland, waarvan de attributen ter beschikking werden gesteld door het museum Erve Kots in Lievelde. Het stuk viel in goede aarde en er was na afloop dan ook een daverend applaus.

In hetzelfde jaar in oktober 1956 werd: "Amor in de mosterd" opgevoerd. Het was een spel met veel verkleden. Rikie van Laarhoven-Ressing die van 1954 tot 1958 lid was van D.I.T.O. herinnert zich dit toneelstuk nog goed: "Theetje Bonenkamp kwam op, een medespeelster fluisterde: *"Theetje, je rits staat open"*, waarop Theetje hardop zei, de daad bij het woord voegend: *"O, de rits, dan doe ik hem toch even dicht"*. De zaal brulde!!"

Amor was in het spel in ruime mate aanwezig, maar niet alleen de verliefden waren gelukkig, maar ook de directeur van de R.K. H.B.S., pater Jos van Benthem. Het stuk werd opgevoerd om geldelijke steun te geven aan de bouw van de kapel voor de H.B.S. Pater van Benthem kondigde dit voor de uitvoering zelf aan met de woorden: *"Voor de gebouwen voor de eredienst wordt geen subsidie verleend. Een kapel zal zo om en om f. 100.000,00 vragen". "Een kapel is nodig"*, zei hij, *"want binnen afzienbare tijd telt de H.B.S. een 300 leerlingen die de moeilijke jaren doormaken"*. Hij drong er dan ook bij het publiek op aan vooral veel vrienden, buren en familie te wijzen op de uitvoering die op dinsdag werd herhaald, bij te wonen.

Hoofdstuk 6

25 jarig jubileum

Op 23 februari 1957 wordt: 'Het lied van de zee' gespeeld. De opbrengst was voor de Dienaressen van de Heilige Geest van de Altijddurende Aanbidding van het Cenakelklooster van het Eucharistisch Hart te Soesterberg voor de kapel.

Het stuk werd ook in Harreveld opgevoerd bij de paters op het internaat, herinnert Rikie van Laarhoven-Ressing zich:

"Louis Lindner speelde stoere zeeman. Voorafgaand aan het stuk was er een overleg met een pater over het op te voeren stuk. De inhoud van het script was hem bekend, maar er mocht geen ruige taal gesproken worden. De pater was ook genegen om voor op het toneel zijn kamermeubels te lenen doch er moest wel zuinig mee omgesprongen worden. Dat werd beloofd. Louis grinnikte, het stuk was in volle gang en Louis werd steeds meer de ruwe zeebonk. Op een bepaald moment vloekte hij hard en zette een groot mes rechtop in de mooie tafel. Op dat moment veerde achter in de zaal de pater overeind en schreeuwde: Voorzichtig met mijn tafel! Dat was lachen hoor".

Zoals ook nu nog, gingen ook destijds de leden langs de deur om kaarten te verkopen. Zo ging ook Rikie langs de deur en in haar jeugdige enthousiasme ook een keer op zondag. Dat doet men nu anno 2007 nog niet zo snel en toen was het echt uit den boze. Zo werd haar dan ook al gauw ernstig, maar in onvervalst Grols verteld, dat ze zich dood moest schamen om op zondag langs de deur te gaan om kaarten te verkopen.

In september werd het 25 jarige jubileum gevierd met het blijspel "Haar laatste wil".

Volgens de krant was er zelden een zilveren feest zo prettig gevierd als dat van D.I.T.O. Het publiek had de grootste pret door het spel en verder door burgemeester jhr. mr. E.M. van Nispen tot Pannerden, die op een geestige wijze cadeautjes en bloemen uitreikte aan de leden van het eerste uur en hun echtgenotes en dan de regisseur, de heer Jan Dietz, die voor de beste radioreporter niet onder deed. Er waren heel veel prijzen te verloten met als hoofdprijs een fiets, beschikbaar gesteld door de firma Arink van de Ruurloseweg en dat alles werd op maandagavond nog eens herhaald.
De 'jonge heer Groot Zevert' won de fiets en moest daarmee een ererondje maken door de zaal.

Ter gelegenheid van het 25-jarig jubileum werd een feestlied ten gehore gebracht op de wijze van 't Huikske: zie voor de tekst pagina 25.

In februari 1958 werd het stuk 'Nieuw leven' opgevoerd met een gastrol voor Ben Timmen van het 'Middenstandstoneel'. De uitvoering was ten bate van Jongensstad. De heer Borkus die namens Jongensstad een dankwoord uitsprak, kon verheugd aan de zaal mededelen dat D.I.T.O. had besloten het volgende jaar wederom een uitvoering te geven ten bate van het jeugdwerk.

In oktober van hetzelfde jaar werd het stuk 'Rimboe in Mokum' opgevoerd. Antoon Frank was een nieuweling op het toneel, maar hij bracht het er als journalist aardig goed af, volgens de krant. Kitty Gerritsen was een kittige dompteuse, Antoon Firing oom Rimboe en Louis Lindner de neger Bamboe en ze deden gedrieen 'rimboeachtig' zoals het hoort. Maar het bleken bij de ontknoping alledrie rasechte Mokummers te zijn.

Op 28 april 1959 werd: 'Het eenzame huis' gespeeld. De hoofdrolspelers Lies Huitink, Tonny Kaak en Antoon Firing beheersten hun rol uitstekend en gaven met veel verve de diverse karakters weer, maar helaas meenden een deel van de aanwezigen op hinderlijke wijze op het spel te moeten reageren. Jammer, volgens de krant, voor D.I.T.O. was een deel van het publiek niet "toneelminded!". De heer Moormann dankte D.I.T.O. namens de Stichting Ambulancedienst voor de baten.

December 1959 werd: "Wij komen niet uit met ons pensioen" ten tonele gebracht. De grime

1. Toen O.I.T.O. nog zo'n clubje was
Zo van een jaar of vier
Toen speelde men reeds menig stuk
En maakte veel plezier
Zo speelde men: "Het Lied der Zee"
In negentien-vier-acht
Het werd een reuze groot succes
Dat had U wel verwacht.

Refrein: Tra-la-la la-la (4 x)

2. De muziek deed hier ook flink aan mee
Er werd hier goed gespeeld
En na de laatste voorstelling
Heeft men de buit verdeeld
Maar de muziek kreeg niet erg veel
Want Bertus was zo glad
Zodat de Grolse harmonie
Heel zwaar de pé in had.

3. Per bakfiets ging men eens te saam
Naar Meddo, wat een reis
Want Piet en Henkie en Louis
Die raakten van de wijs
Piet stuurde onderweg zo slecht
Eenieder schrok zich dood
Want toen men weer bij kennis kwam
Toen lag men in de sloot.

4. Maar Bertus was een goed souffleur
Steeds waakzaam en attent
De spelers gaven echter om
Zijn hulp geen rooie cent
Want met een borrel in de hand
Gaf hij de spelers troost
En zat er weer eens eentje vast
Dan zei hij rustig: "Proost".

5. Zo kwam het ook een keertje voor
Bij één of ander spel
Dat iemand eens zijn rol niet wist
En Bertus wist het wel
En toen de speler naar hem keek
Toen vloekte Bertus echt
De vloek werd door de speler braaf
En luidop nagezegd.

6. In Ruurlo in de "Keizerskroon"
Daar werd ook eens gespeeld
En bij de "Kind'ren van ons Volk"
Heeft zich geen mens verveeld.
Piet speelde die keer voor Pastoor
Met een beschadigd hoofd
Dat kostte wel een riks aan schmink
Als je de grimeur gelooft.

7. Piet was dus vreselijk nerveus
En raakte in de war
En reeds in 't allereerste bedrijf
Vergiste hij zich bar
Want toen het doek was opgehaald
Begon hij per abuis
Meteen maar aan 't slotbedrijf
Zó graag wou hij naar huis.

8. Ook Hendrik Overkemping heeft
Al jaren meegespeeld
Aan D.I.T.O. dankt hij het dan ook
Dat hij nu nooit wat scheelt
Dat hij zo recht van leden is
En door geen bult geplaagd
Dat komt, men heeft hem op 't toneel
Een bult eens afgezaagd.

9. Ook Theedje schoot een keer een bok
Want bij ons laatste stuk
Stond Joke Kiens bij het decor
En zag per ongeluk
Dat Theedje, ja, 't klinkt wel raar
Een knoopje los had staan
En daarom zei ze: "Vlug, Louis
Doe daar eens gauw wat aan !"

10. Louis die dacht geen ogenblik
Maar deed meteen zijn plicht
En fluist'rend zei hij: "Zeg eens, Theed
Doe jij je broek eens dicht !"
Ons Theed verschoot direct van kleur
En kreeg een hoofd als vuur
En vóórdat hij weer spelen kon
Duurde 't nog een uur.

11. Vijf mannen zijn hier in de zaal
Die noemen wij apart
Want vijf en twintig jaren lang
(Dus reeds vanaf de start)
Zijn zij getrouw en vlijtig lid
Van D.I.T.O. hier in Grol
Zij spelen dus reeds lange tijd
Een heel voorname rol.

12. Dat is dan op de eerste plaats
Hier Bertus Wildenborg
Die heeft voor ons en onze club
Reeds al die tijd veel zorg
Ook Hendrik Overkemping hier
Dat is een veteraan
Reeds van de eerste stichting af
Heeft hij steeds meegedaan.

13. Henk Smit bouwt nu reeds al die tijd
Voor élk stuk het toneel
Wanneer er weer eens wordt gespeeld
Is hem geen werk te veel.
Louitje Lindner, ook niet mis
Die hoort hier ook nog bij
En Piet van Dongeren sluit met eer
Deze uitgelezen rij.

14. Wij wensen D.I.T.O. heel oprecht
Veel voorspoed, veel geluk
En hopelijk spelen wij hierna
Nog menig vrolijk stuk
Nog éénmaal vijf en twintig jaar
Daar gaan wij nu naar toe
Voorlopig zijn wij onze club
Nog lang en lang niet moe.

15. Dus, mensen hier in deze zaal
Heft nu met ons het glas
Een feestdronk nu op onze club
Die steeds gezellig was.
En mogen wij nog menig jaar
In D.I.T.O. samen zijn
Want spelen met zo'n vriendenkring
Dat is geweldig fijn.

Feestlied ter gelegenheid van het 25 jarig jubileum.

werd voor de eerste keer verzorgd door Louis Lindner. Deze had eer van zijn werk.

Op 27 april 1960 werd: 'Als de klok waarschuwt' gespeeld. De zaal was matig bezet. De voorzitter van VV Grol, Johan Koehorst kreeg deze keer de opbrengst toebedeeld. Hij betreurde het dat er zo weinig van de 500 leden van de

voetbalvereniging aanwezig waren. Jan Dietz weet de geringe belangstelling aan de vele uitvoeringen die vlak na elkaar werden gegeven en zag een oplossing in de vorming van een lokale regelingencommissie die de diverse avonden verdeelt.

Op 12 oktober 1960 werd: 'De kat en de kanarie' gespeeld. Henk Smit had voor de decors, waaronder een prachtige bibliotheek, gezorgd. Jan Wolberink kreeg van de Tubantia een pluim, omdat hij 4 dagen voor de opvoering moest invallen voor Antoon Firing en een moeilijke rol te spelen kreeg. Maar er was ook kritiek op het spel: te veel op de achtergrond en te veel in het donker, waardoor de mimiek geheel verloren ging. Maar het geheimzinnige geklop en gebonk kon het publiek toch wel laten lachen.

Het stuk 'Het huis van licht en schaduw' op 5 februari 1961 kwam ten bate van het Wit-Gele Kruis. De heer Wijnen gaf tussen de bedrijven door een uiteenzetting over het kruiswerk en somde op wat voor werk de wijkzusters in de loop van het jaar 1960 hadden verricht.

Hierna wordt er een aantal jaren geen melding meer gemaakt over donaties.

Het huis van licht en schaduw, een brok levenstragedie over de innerlijke strijd van boer Obbink die door een trouwbelofte aan de geestelijk gehandicapte, zieke boerendochter Geerte gebonden is.

In 1962 wordt: 'Moeder Geerte' opgevoerd. De parochiezaal was niet zo goed bezet als gewoonlijk. Deze trend van teruglopende belangstelling voor toneel en verenigingen in het algemeen was in Nederland echter al enkele jaren aan de gang. Weet Jan Dietz in 1960 de terugloop aan het vele aanbod van uitvoeringen, dit keer meende hij het te moeten wijten aan de televisie. Ook het aantrekken van leden voor de vereniging is moeilijk, de vrije uren worden te veel passief doorgebracht, aldus Jan Dietz, die een beroep op de aanwezigen deed en er op wees dat er voldoende jonge krachten zijn die iets kunnen presteren, niet alleen op het gebied van toneel maar ook van zang en muziek. Hij attendeerde tevens op de parochiebibliotheek waar de werken van de schrijfster van de boeken waarnaar de toneelstukken Moeder Geerte en Het huis van licht en schaduw geschreven zijn, te vinden zijn.

In het najaar van 1962, D.I.T.O. viert zijn 30 jarige bestaan, wordt Jos Roorda de regisseur, zijn eerste stuk is 'Klokken luiden voor Anny'.

In 1963 werd: 'Maria Goretti' opgevoerd, dat tevens de volgende anekdote over Martin Westervoorde opleverde. Bij dit eerste stuk waarin deze speelde bij D.I.T.O. vloog zijn gebitje van twee tanden uit zijn mond. Hij stopte het in zijn regenjas, maar Theo Bonenkamp nam de verkeerde jas mee en Martin maar zoeken naar zijn gebitje! Hij moest het die avond nog terughebben, het móést gerepareerd worden, want hij moest de volgende avond weer optreden. Het gebitje werd gevonden en overhaast gerepareerd door kapper Messink.

In het voorjaar van 1964, de datum is niet precies bekend, wordt het stuk 'Wie wint de pot' opgevoerd onder een voortreffelijke regie van Jos Roorda. Ook meldt de krant dat de opkomst gering was, wat te wijten zou zijn 'aan het slechte weer en de late publiciteit (!?)'. Hoewel in het voorjaar werd aangekondigd dat het stuk in het najaar zou worden herhaald werd toch gekozen voor 'Spel met een droom'. De uitvoering op 4 november 1964 was zo goed, schreef de Gelderlander, dat D.I.T.O. een uitvoering gaf zoals zij in haar jarenlange bestaan niet voor het voetlicht heeft gebracht. Het stuk werd zo uitstekend gespeeld dat de talrijke aanwezigen – de belangstelling was buiten verwachting zeer goed – er sterk van onder de indruk waren. Alle spelers zonder uitzondering hebben hun uiterste best gedaan, zij speelden in vaak moeilijke situaties voortreffelijk op elkaar in. De tekst liep zonder haperen, een bewijs dat er gestudeerd was en geen moeite werd gespaard. Alle spelers hebben onder leiding van

Jos Roorda., die tevens de grime verzorgde, wel bewezen dat het toneelgezelschap nog reden van bestaan heeft en zich steeds mag verheugen in een grote belangstelling ondanks de televisie. Een goede opsteker voor D.I.T.O.!

Margriet Wolterink als Suzanne in 'Ik moet me wreken'.

Over 1965 is alleen bekend dat Martin Westervoorde de regie overnam van Jos Roorda. Martin ging ook decors ontwerpen en ook begon men onder zijn leiding met bijpassende geluiden en muziek via een spoelenrecorder

Op 6 februari 1966 werd: 'Pinky 'n blank negermeisje' gespeeld. Een stuk dat het rassenprobleem behandelt en in het zuiden van Amerika speelt. De toneelaankleding, de geluiden en de grime was ook de krant opgevallen

Pinky 'n blank negermeisje.

want De Geldersche Bode schreef er lovend over.

In 1967 werden maar liefst 3 stukken gespeeld. Het was tevens een jubileumjaar. D.I.T.O. bestond 35 jaar. Op 10 januari 1967 werd ''t Smeulende vuur' gespeeld. Later in het jaar, de datum is niet bekend, werd de klucht 'In de vergulde os' van Johan Blaaser gespeeld. Het stuk speelde in een kroeg in Mokum en zorgde voor vele lachsalvo's in de zaal door het Amsterdamse accent. Ook werd in 1967 het stuk 'Pimmetje' gespeeld. Dit toneelstuk werd niet gespeeld in het Parochiehuis, maar in 'de Rank', het huidige 'Kormelink' in de Molenberg.

Pimmetje.

35 jaar D.I.T.O.

Op 17 maart 1968 werd als jubileumstuk voor het 35 jarig bestaan 'Pensioen Drie' van Johan Blaaser opgevoerd. Burgemeester Janssen en echtgenote en Deken van Dam gaven acte de presence. Antoon Firing schetste het wel en wee van D.I.T.O. in de afgelopen 35 jaren. Vooral de televisie was een zware concurrent maar door de spelers en speelsters en de grote trouwe aanhang was de vereniging nog springlevend. Niet

De 11 spelers van Pension Drie met regisseur Martin Westervoorde.

alleen door de vele verwikkelingen in het stuk met maar liefst 11 spelers, maar vooral door de geaffecteerd sprekende high society zakenman Bennie te Plate lag de zaal doorlopend plat van het lachen.

Scène uit De onbekende wereld, met een typisch toneeldecor uit de zestiger jaren van de 20e eeuw. Ab Koldenhof en Lieni Hoffstedde-Oosterholt.

'Pension Drie' was de laatste voortstelling in het parochiehuis. In augustus begonnen Teun en Lenie Gerretsen met de verbouwing van het parochiehuis. De nieuwe naam werd Gerretsen City Centrum, in de volksmond al gauw kortweg City genoemd. Tijdens de verbouwing werd weer gerepeteerd in de 'oude Pelikaan', net als in 1932.

Op 23 november 1968 werd het stuk 'De man in het bruin' gespeeld in het City Centrum. Het tragische stuk vroeg om een goede grime en daarvoor zorgde in die tijd de heer Grunnekemeijer, kapper uit Neede. Voorzitter Antoon Firing was blij met de voortreffelijke toneelaccomodatie.

Op 15 maart 1969 volgt: 'Mister X slaat toe' en op 22 november 1969 weer een klucht van Johan Blaaser 'De onbekende wereld'.

'Liefde is geen speelgoed' op 28 februari 1970 speelde in Oostenrijk.

Liefde is geen speelgoed werd extra attractief door de in Oostenrijkse kleding gestoken spelers en speelsters. Ab Koldenhof en Kitty Ressing-Gerritsen.

H A P O
voor
AL UW
V A K K L E D I N G.

Voor betere
Schoenreparatie
en
fournituren
HENNY HOOG ANTINK
Beltrumsestr.1 (Markt).

VAN HEINTJE TOT HAYDEN
VAN BEATTLES TOT BACH
EEN VOORRAAD AAN PLATEN
DIE U NERGENS ZAG.
V O E R M A N.

S C O T T Y B A R
VOOR EEN AVONDJE ECHT GEZELLIG ONDER ONS
bij
J A N EN F O N S
J.BOMERS.

VAKANTIE OPROEP 1969.
Meer dan 2.000 UREN hebt U hard gewerkt als U straks weer op vakantie gaat! Dan moet Uw vakantie ook echt vakantie zijn :
GEZELLIG, FIJN, ZORGELOOS, ONVERGETELIJK !!
Haal eens een kosteloos programma of stuur een briefkaartje met Uw wensen en ga er eens helemaal voor zitten !
Zoek een reis uit en .... wij doen de rest !
REISBUREAU R O E S, Markt/Mattelierstr.Groenlo.
Tel. 0 5440 - 1432 bgg.2147.

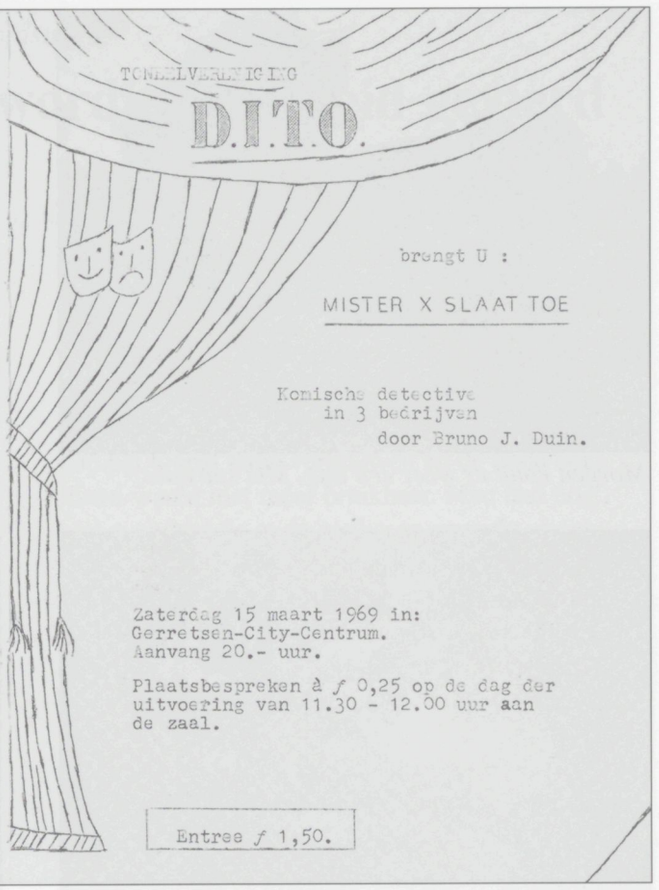

MISTER X SLAAT T E.

Een stel boeven komt op het spoor van de ATOOM-PLANNEN, welke ontworpen zijn door de gebroeders Reginald en Archibald Riverby.

Als de plannen echter spoorloos blijven gooien de broers het met het boeventuig op een akkoordje om gezamenlijk te proberen ze terug te vinden.

Wat ze vinden is wel een heleboel zottigheid en lijken, die later geen lijken blijken te zijn.

WIE IS WIE en WAT IS WAT !

Iedereen is in raadselen, men beschuldigt elkaar, de plannen blijven foetsie totdat ....

Wij wensen U een plezierige avond met deze komische detective.

- -

Onder regie van M.Westervoorde spelen voor U :

ARCHIBALD RIVERBY	B. te Plate
REGINALD RIVERBY	Th.Westervoorde
EUSTASIA PILLIDRY	K. Gerritsen
MARIE ROMELOE	A. Bruggeman
ARTHUR	B. v.Lith
EMMY	R. Firing
JOYCE RIVERBY	L. Hoffstedde
ELEONOR HULL	M. Gierkink
BILL	Th.v.Dongeren
SAMMY	W. v.Amerongen
DON JOSE DI SALVADOR PORTICA	A. Koldenhof
LAWRENCE TIBBOT	A. Firing.

Grime : H.Grunnekemeijer, Neede.

Hotel - Café - Restaurant
J. MEYER
De zaal met sfeer en het adres voor :
Feestavonden - Bruiloften
Partijen.

Speciaalzaak :
In binnen en buitenlands gedistilleerd
WIJNEN - BIER
en Alc. vrije dranken
Th.H.A. VERHEYEN,
Beltrumsestraat 43.
Tel. 1285.

1919 - 1969
50 jaar
Let op onze speciale prijzen in confectie en woninginrichting.
J. GUNNEWIJK - GROENLO.

Voor goede haarverzorging naar kapsalon :
FRANS DOPPEN
Nieuwstraat 6. Tel. 2144.

DE COMBINATIE
Goudsmitstraat 1
GROENLO
Maatkleding - Confectie.

Chemisch reinigen bij
ASCOT GROENLO
ook voor
kleding reparaties
&
onzichtbare stoppages.
GOUDSMITSTRAAT 10.

B A R
B A R
B A R
GEZELLIG IN DE
" LANGE - GANG ".

UW .
.....ADRES
WONINGINRICHTING
D A N K B A A R.

Er werden vanaf die tijd programmaboekjes gestencild met advertenties van Grolse ondernemers.

Morgen komt er weer een dag. Met subsidie?

Morgen komt er weer een dag. Van links naar rechts: Gerry Lenssen, Benny te Plate en Ab Koldenhof.

Dingen van de dag: met minimode! Van links naar rechts: Ans Hondelink, Marietje Gierkink en n.b. Deze foto is in de pauze genomen.

In 1970 deed D.I.T.O. mee met het bloemencorso waarmee aandacht werd gevraagd voor de behoefte aan subsidie van de gemeente.

Op 21 november 1970 wordt: 'Morgen komt er weer een dag' opgevoerd in het City Centrum, nadat het al eerder was opgevoerd voor het kringbestuur van de ABTB. De klucht was een daverend succes.

Op 13 maart 1971 werd: 'Dingen van de dag' opgevoerd. Er was grote belangstelling.

Op 27 november 1971 volgt het blijspel 'Deining om zonsondergang'.

Deining om zonsondergang.

Hoofdstuk 7

Het 40 jarige bestaan wordt uitgebreid gevierd

1972 was een jubileumjaar en werd geopend op 18 maart 1972 met het stuk "Het huis aan het meer". Het jaar werd geopend door Antoon Firing die datzelfde jaar zijn 40 jarig jubileum kon vieren waarvan 25 jaar als voorzitter.

In augustus deed D.I.T.O. mee met het bloemencorso met de kermis. Het werd tijd voor een modern logo dat tijdens de kermisoptocht aan het Grolse publiek werd gepresenteerd.

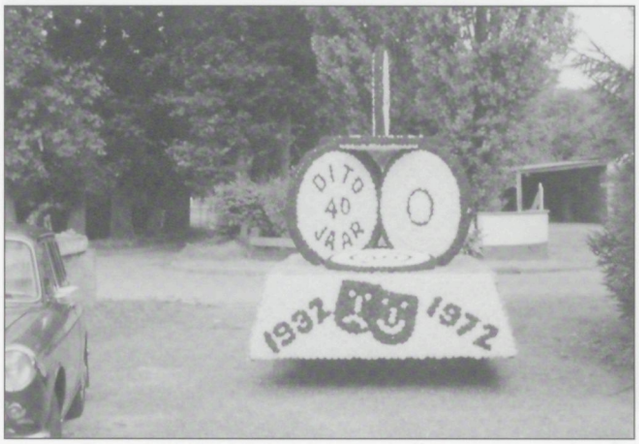

Corsowagen DITO 40 jaar met nieuw logo.

In mei werd door de gemeente een eenmalige bijdrage verleend van f 4.125,00 aan D.I.T.O. en De Grolse Optimisten voor de aanschaf van nieuwe decors. Beide verenigingen hebben hun repetities in het City Centrum. Teun Gerritsen had het toneel laten verbouwen en de oude coulissen waren niet meer bruikbaar. Men had nog wel even met de oude coulissen gewerkt, maar nu was er geld voor een nieuw decor! Tevens kregen beide verenigingen een jaarlijkse subsidie van f 350,00. D.I.T.O. kon hiervan de vurig gewenste bandopnameapparatuur aanschaffen. Een leuke opsteker in het jubileumjaar.

Op 19 november 1972 werd het 40 jarige jubileum gevierd met een feestelijke receptie in de Taveerne van het City Centrum. "De grote publieke belangstelling die wij steeds moeten ondervinden is voor ons een stimulans om door te gaan", aldus voorzitter Antoon Firing.

VADER EN ZOON

OVER D.I.T.O. ANNO 1972.

Tja, D.I.T.O. 40 jaar. Een compliment waard ! Ik kan alleen maar zeggen dat D.I.T.O. dit verdient, want als regelmatige bezoeker moet mij van het hart dat zij een knap stukje amateur toneel brengt. Een vergelijking met vroeger, toen ik zelf nog speelde, durf ik niet te maken. Maar wel durf ik te zeggen dat het huidige D.I.T.O. een geheel eigen sfeer weet te scheppen, mede door de muzikale ondersteuning in de daarvoor geschikte scenes. Dat was er vroeger niet bij. Ondanks de concurrentie van o.a. de T.V., trekt D.I.T.O. goed gevulde zalen en dat is voor mij het bewijs dat amateurtoneel recht van bestaan heeft. Tot slot wil ik dit nog kwijt: D.I.T.O., zorg voor tijdige aanvulling van jonge leden, dan haal je de volgende 40 wel !

Th. van Dongeren sr.

De eerste vijf jaar toneel zitten er voor mij op ! Door een enthousiaste toneelspeler werd mijn nieuwsgierigheid gewekt en ik besloot om eens een avond te gaan kijken. Bij kijken is het niet gebleven en al spoedig stond ik op de planken. Een fijne hobby, want door toneel kun je ook anderen bezig houden. Amateurtoneel is helemaal niet uit de tijd, want het vervult juist een belangrijke functie. Het haalt de mensen uit de sleur van "het kastje kijken". Je kunt ze door toneel de sfeer in de zaal laten proeven. Juist door de goede geest bij de leden lukt dit D.I.T.O. erg goed. Wij moeten trachten de jeugd er bij te betrekken, zodat wij ondanks onze 40 jaren jong blijven !
De komende jeugdtoneel-middagen kunnen ervoor zorgen dat de jeugd toneel leert waarderen.
De regie is ook erg belangrijk en als we onze huidige regisseur nog 40 jaar kunnen contracteren, dan halen we ons 80-jarig jubileum wel !

Th. van Dongeren jr.

Vader en zoon van Dongeren geven hun visie op 40 jaar D.I.TO.

Veel oud-leden kwamen het bestuur feliciteren.

Op het eind van het jaar in de kerstweek werden jeugdtoneelmiddagen georganiseerd met een toneelwedstrijd voor alle lagere scholen in Groenlo.

Leidraad voor de toneelstukjes was de kerstgedachte. De opbrengst van de middagen was voor een blijvende herinnering voor het Kinderpaviljoen van het Sint Vincentiusziekenhuis. Het speelgoed dat van de opbrengst werd gekocht werd door de verpleegsters in dank aanvaardt. De toneelwedstrijd werd gewonnen

De jury van het jeugdtoneel, met als prominent lid pater Spaay van het Marianum (met bril).

Speelgoed voor kinderen bij elkaar gespeeld door kinderen

door de Canisiusschool met het stuk 'De tuin van Egbert'.

Op 25 november 1972 werd het jubileumstuk 'Noppie in de vernieling' opgevoerd, een klucht van Johan Blaaser, dus weer goed voor een avond plezier.

Groepsfoto ter gelegenheid van het 40 jarige bestaan.

De Koninklijke onderscheiding die D.I.T.O. inmiddels voor Antoon Firing had aangevraagd heeft hij helaas niet meer zelf in ontvangst kunnen nemen. Zijn gezondheid was niet meer zo goed en helaas moest D.I.T.O. vlak voor de uitreiking later afscheid van hem nemen.

Op 17 maart 1973 werd voor de tweede keer in haar bestaan door D.I.T.O. 'Pinky 'n blank negermeisje' op de planken gebracht.

Pinky 'n blank negermeisje.

Pinky heeft een blanke huid en heeft op een universiteit voor blanken voor verpleegster gestudeerd. Zij heeft echter negerbloed en moet nu terug naar haar eigen volk. Een enorme zware opgave wacht haar daar. Het stuk geeft een beeld van de rassentegenstellingen in Amerika.

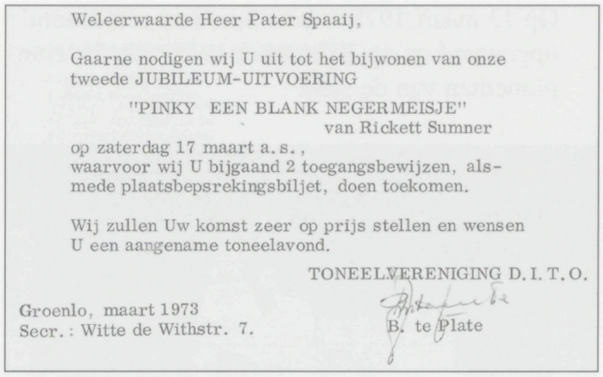

Weleerwaarde Heer Pater Spaaij,

Gaarne nodigen wij U uit tot het bijwonen van onze tweede JUBILEUM-UITVOERING

"PINKY EEN BLANK NEGERMEISJE"
van Rickett Sumner

op zaterdag 17 maart a.s.,
waarvoor wij U bijgaand 2 toegangsbewijzen, alsmede plaatsbepsrekingsbiljet, doen toekomen.

Wij zullen Uw komst zeer op prijs stellen en wensen U een aangename toneelavond.

TONEELVERENIGING D.I.T.O.

Groenlo, maart 1973
Secr.: Witte de Withstr. 7.

B. te Plate

Pater Spaay werd speciaal uitgenodigd.

22 november 1973 werd: 'Amor' ten tonele gebracht. D.I.T.O. had besloten niet meer in het weekend haar uitvoeringen te gaan geven maar door de week, "omdat gebleken was dat veel mensen liever door de week een avond uitgaan dan op zaterdagavond, omdat juist dan velen graag in gezinsverband samenzijn, de televisie de mooiste uitzendingen heeft en oppas vaak een groot probleem is", volgens het Gelders Streekblad. D.I.T.O. bleek het bij het rechte eind te hebben, het experiment was volledig geslaagd.

13 maart 1974 "Boemerang".

21 november 1974 'Hartjes aan het spit'. Berndien Porskamp-Huirne en Theo Klein Gebbink.

Op 13 maart 1975 werd: 'Spel met een droom' opgevoerd en op 30 oktober 1975 'Met de complimenten van de sjeik'.

De sjeik en de haremdame rusten een momentje uit met een kopje 'Turkse' koffie. De sjeik is onherkenbaar, let u eens op de handen.

Op 15 januari 1976 vond een gezamenlijk optreden plaats met de drumband Spinola onder het motto 'Samen uit, samen thuis'. Na een show door de drumband en solisten van drumband Spinola werd het stuk 'De truc van Tinus' opgevoerd, daarna weer gevolgd door optredens van Spinola. De zaal was boordevol.

Op 25 maart 1976 tijdens de opvoering van 'Het smeulende vuur' stond een van de spelers, Harrie Gebbink, op het punt vader te worden, maar zelfs bij beginnende weeën gaan aanstaande vaders nog spelen. Je kunt het publiek immers niet teleurstellen!

1977 was het jaar dat Groenlo 700 Jaar stadsrechten vierde. D.I.T.O. zou D.I.T.O. niet zijn als er niet volop werd meegedaan aan de activiteiten. Bovendien was er een weer een lustrum, het 45 jarige bestaan.

Op 17 februari 1977 ging D.I.T.O. 'Samen op pad in Grol 700' in samenwerking met wederom drumband Spinola. Een avond van muziek en toneel. Er werden door D.I.T.O., afgewisseld met optredens van Spinola, allerlei sketches gespeeld.

Heel Groenlo en ook D.I.T.O. waren in de ban van Grol 700, maar tussendoor zag D.I.T.O. nog kans om op 14 april 1977 het stuk 'Mister Doe-het-zelf' op te voeren.

In de feestweek in augustus 1977 ter gelegenheid van Groenlo 700 jaar stadsrechten werd

Succesvolle avond met Dito en Spinola

Groenlo - Onder het motto „Samen op pad in Groenlo 700 jaar stad" vond donderdagavond in het City Centrum een ontspanningsavond plaats, waaraan medewerking werd verleend door drumband „Spinola" en toneelvereniging „Dito".
Daar een drumband nu eenmaal beperkt is in de mogelijkheden om alleen een avond te vullen, had Spinola voor het tweede achtereenvolgende jaar contact gezocht met Dito, eveneens een culturele vereniging op geheel ander terrein. Na het welkomstwoord werd de avond gestart met een gezamenlijk optreden met in de hoofdrollen leden van beide verenigingen. Slechts onderbroken door een tweetal pauzes werd hierna bij toerbeurt een gevarieerd programma afgewerkt.
Niet alleen het solistisch werk van Dito, maar ook het solistisch werk van Spinola oogstte hierbij veel bijval. De avond werd besloten met de grote finale, andermaal een gezamenlijk optreden van beide verenigingen.

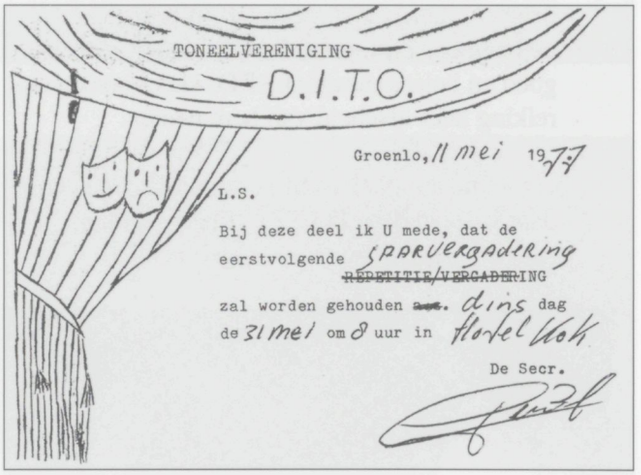
TONEELVERENIGING
D.I.T.O.

Groenlo, 11 mei 1977

L.S.

Bij deze deel ik U mede, dat de eerstvolgende ~~REPETITIE/VERGADERING~~ SPARVERGADERING zal worden gehouden ~~aan~~. dins dag de 31 mei om 8 uur in Hotel Wolk

De Secr.

Er moest ook nog vergaderd worden.

door D.I.T.O., voor de slagerij van te Lintelo in de Goudsmitstraat, straattoneel gespeeld in dit geval het stuk 'Het Gezondheidsinstituut'.

In het najaar van 1977 zou de musical 'Mexico-Mexico' worden opgevoerd, maar dit strandde na vele, vele repetities vlak voor de uitvoering.

Wegens een tekort aan mannelijke spelers besloot Martin Westervoorde zelf mee te gaan spelen en zo kreeg Gerri Lenssen haar kans om te regisseren. Doordat er een speelster uitviel moest ze naast regisseren ook nog binnen 2 weken een rol instuderen.

Ook D.I.T.O. deed mee aan de historische optocht. Van links naar rechts: Harry Gebbink, Martin Westervoorde en . . . René Giezen en Theo klein Gebbink.

GROENLO MAART 1978.

FINANCIEEL VERSLAG UITVOERING

DITO-"EEN ZOEN VAN MISS URK"

INKOMSTEN:

Totaal aantal toegangsbewijzen	357		
Totaal zaalverkoop	11		
Totaal zaalverkoop 16 maart	8		
	376 à f2,50	=	f 940,00
Opbrengst plaatsbespreken	202 à f0,50	=	101,00
fooien		=	15,00
	TOTAAL	f	1056,00

UITGAVEN:

Opvoeringsrecht "MISS URK"	f 143,85
Boekjes	f 109,20
Geluidsinstallatie	f 100,00
Zaal city	f 287,20
Grimeur	f 60,00
Lukker raambilj. toegangsb.	f 189,00
Regisseur	f 25,00
Diversen ,spijkers ,postzegels.	f 5,05
	f 919,30
NETTO SALDO:	f 136,70

Penningmeester, DITO

R.J.W. Giezen
v.Limburgstyrumstr. 20
GROENLO

Kostenplaatje van de opvoering van "Een zoen van miss Urk" op 16 maart 1978.

Agendajaarvergadering op 13 juni 1978.

1. Opening voorzitter
2. verslag secretaris
3. verslag penningmeester
4. verslag kascommissie
5. Bestuursverkiezingen

   Aftredend en niet herkiesbaar voorzitter Th.Westervoorde
   Adviserende leden aftredend en niet herkiesbaar K.Gerritsen
   Aftredend wel herkiesbaar L.Hoffstedde
6. benoeming kascommissie
7. mededelingen
8. rondvraag
9. sluiting

Eventuele kandidaten voor opengevallen posten,op briefje inleveren voor aanvang der vergadering bij secretaris.

Agenda jaarvergadering.

FINANCIEEL VERSLAG JAAR 1977/1978.
TONEELVERENIGING DITO.

ER WAS IN KAS :	f1819,37	f 1819,37
INKOMSTEN:		
Gemeente subsidie	f 250,00	
GROL "700"	f 474,73	
Braderie GROL "700"	f 276,10	
Uitvoering "EEN ZOEN VAN MISS URK"	f1056,00	
Totaal contributie		
23 leden a f 4,00x12maanden	f1104,00	
ZORA Jan t/m April =f 16,00		
HILDA Mei t/m Dec. =f 32,00		
ANTOON 65+ =f 24,00		
Johnnie Feb. t/m April =f 12,00		
BONNIE Juli t/m April =f 40,00		
BERNARD Mei t/m Okt. =f 24,00		
TOTAAL f	f 148,00	
	f 956,00	
TOTAAL AAN INKOMSTEN	f4832,20	
UITGAVEN:		
Feestavond	f 600,00	
Zaalhuur plus koffie	f 684,15	
Volgens kasboek	f2030,71	
TOTAAL AAN UITGAVEN	f3314,86	
	33 47,86	

INKOMSTEN f4832,20
UITGAVEN f3314,86
BLIJFT OVER f1517,34

BOEKJE R.P.S. f 1169,93 1169.93
BOEKJE NUTSPAARB. f 202,90 452,90
f 1372,83 1622,83
f 33
1359 83

DUS ER IS IN KAS f 144,51 HANDGELD

NETTO SALDO JAAR 1977/1978
f ~~1517,34~~
1733,34
1622.83
111,51

Penningmeester toneelvereniging DITO
R.J.W. GIEZEN

Jaarverslag 1977-1978.

30 november 1978 "Kontakt met Kootje".

In het voorjaar van 1979 werd: 'Zo'n heerlijk huisje buiten' opgevoerd, gevolgd door 'Zilveruitjes en augurken' op 25 oktober 1979.

Zilveruitjes en augurken.

Op 20 maart 1980 werd: 'Lieve Vrouwe Bedstro' opgevoerd. In datzelfde jaar kreeg D.I.T.O. lid Ine van Lith-Donderwinkel haar grote kans met een door haar zelf geschreven toneelstuk. Op 20 november 1980 werd het door Ine van Lith-Donderwinkel geschreven toneelstuk: 'Zo'n stadse deerne' ten tonele gebracht en op 28 april 1981 werd dit nogmaals herhaald.

Hoe heeft Ine van Lith-Donderwinkel dat destijds ervaren?
"D.I.T.O. mag dan een jubileum vieren, maar na een blik in de ledenlijst realiseer ik mij dat ik inmiddels ook al dertig jaar lid ben van DITO. Dertig jaar...dan kijk je toch al met wat nostalgie terug", aldus Ine van Lith-Donderwinkel.
"In 1976 stond er een advertentie van de toneelvereniging D.I.T.O. in de krant: ze zochten nieuwe leden. Toneelspelen! Dat had me eigenlijk altijd al leuk geleken. Annet Mittendorff-Te Lintelo had dezelfde advertentie zien staan en samen zijn wij toen de gelederen komen versterken. Eerst met een voorzichtig klein rolletje in een sketch, maar daarna kwam het 'grotere' werk. Annet en ik zijn eigenlijk samen begonnen als de jonge, hupse nichtjes. Maar ja, zo langzamerhand schuift dat toch op, hè. De laatste keer dat we samen speelden waren we al de twee oude vrijgezelle tantes. Dat is natuurlijk ook het mooie aan toneelspelen. Zolang je je tekst nog kunt onthouden is er altijd wel een rol om te spelen. Er is altijd wel een oude tante nodig of een bijdehante oma. Hoewel ik al die jaren met veel plezier met toneel bezig ben geweest en nog ben, zijn de

Een trotse toneelschrijfster en even trotse speelsters na afloop van het toneelstuk "Zo'n stadse deerne".

meest spannende toch wel die van begin jaren tachtig geweest. Want nadat ik enkele jaren lid was van D.I.T.O., wilde ik eens proberen een toneelstuk te schrijven. Dat na korte tijd weer met een plof in de gang op de mat belandde. Afgewezen! Totdat er op een goede dag, na de zoveelste herschrijving, geen plof kwam, maar een telefoontje. De toneeluitgeverij wilde mijn toneelstuk uit gaan geven. Wat het nog leuker maakte was dat D.I.T.O. het stuk wilde gaan spelen en meteen vroeg of ik het dan ook wilde gaan regisseren, want wie weet nu beter hoe het stuk gespeeld moet worden, dan degene die het geschreven heeft. Enthousiast zei ik meteen ja. Enthousiast, maar onervaren. Maar dat realiseerde ik me pas later. Want ik was pas ongeveer vier jaar bij toneel en hoeveel rollen heb je dan nog maar gespeeld? En al repeterende word je dan stiekem toch onzeker. Is het wel een leuk stuk? Zijn de teksten niet raar? Zullen de mensen het wel leuk vinden? Je begint 's nachts te dromen, dat na het eerste bedrijf het hele publiek al naar huis heen is gegaan. Alleen op de eerste rij zit nog de familie, waarvoor dank! En vijf minuten voor het doek op zou gaan was ik zo op van de zenuwen, dat ik heel even, heel diep gewenst heb, dat het City Centrum op dat moment tot de grond toe zou afbranden, waarvoor excuses! Al met al heeft D.I.T.O. het aangedurfd, want meestal waren ze vers van de pers en hadden ze zich nog niet bewezen, om vier stukken te spelen en dat is, ondanks de spanning toch een hele ervaring geweest. En toneelspelen blijft natuurlijk altijd spannend. Teksten, die je kunt dromen, die in een keer helemaal weg vallen, een speler die vreselijk benauwd wordt op toneel, omdat zijn aangeplakte snorharen in zijn keel zijn geschoten, enkele echte romances die tussen spelers en speelsters zijn opgebloeid. Verhalen te over, waar de spelers eigenlijk nooit over raken uitgepraat. In de loop van de jaren zijn er leden weggegaan en er zijn nieuwe leden bijgekomen. Gelukkig heeft D.I.T.O. ook steeds weer jonge leden kunnen aantrekken. Werd er vroeger tussen de repetities door nog wel eens wat gehaakt of gebreid, nu wordt er 'n druk SMS-verkeer onderhouden. Niet alleen kunnen we zo de stukken blijven spelen met jonge, hupse nichtjes en leuke vlotte studenten, het moet ook voorkomen worden dat je als vereniging blijft hangen in al jaren bestaande zekerheden en gewoontes". En Ine eindigt met te zeggen: "Eén gewoonte moet echter wel altijd blijven bestaan en dat is het gezamenlijk ontspannen na de inspanning aan de stamtafel. Proost....op nog vele, vele, vele jaren D.I.T.O.".

Ook van de hand van Ine van Lith-Donderwinkel was het kindertoneelstuk "Het spook Spechtenstein" dat op 30 januari 1981 werd opgevoerd.

Help, een spook!

Hoofdstuk 8

1982 Een halve eeuw!

Actiefoto van Antoon Firing als postbode.

Berndien Porskamp als de deftige Angéle de la Tonnère en..... als haar dochter Gerendina die 'zich ontpopte' van een verlegen tiener tot een zelfbewuste buikdanseres!

In 1981 wordt door burgemeester van Schaijk postuum een koninklijke onderscheiding aangeboden aan Ria Firing voor haar vader Antoon Firing.

Op 18 maart 1982 werd: 'Het dievennest' opgevoerd en in het najaar op 17 november 1982 het jubileumstuk 'Het geluk zit in 'n klein hakje'. Weer een toneelstuk geschreven door Ine van Lith-Donderwinkel die tevens die regie in handen had.

Er speelden in het stuk ook oud-leden mee, waaronder Anneke Bruggeman, Ria Firing, Lies Eggink-Huitink en Wim Verhoeven. Lies kreeg de smaak weer te pakken en werd opnieuw lid. Wim Verhoeven slikte tijdens het spel een klein snorretje in. Het snorretje bleef in zijn keel steken, kreeg een hevige hoestbui. Het snorretje werd met veel pijn en moeite uit zijn keel gehaald. Het publiek dacht dat het er bij hoorde. Wim wist zich op een meesterlijke wijze uit deze situatie te redden en bleef rolvast. Het stuk werd ook opgevoerd in Aalten en Rietmolen.

Op de receptie ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan houden de 7 toen nog levende leden van het eerste uur een voordracht. De laatste regels van de voordracht willen wij u niet onthouden:

Antoon Firing posthuum onderscheiden

GROENLO – Antoon Firing is posthuum onderscheiden. Zijn dochter, Ria Nitsch-Firing, naam dinsdagavond in zaal Van Leuteren van burgemeester R. van Schaik het Koninklijk Besluit en de oorkonde, die bij de onderscheiding hoort, in ontvangst.

Op de valreep van het vijftigjarig bestaan van de toneelvereniging DITO overleed Antoon Fiking. Hij was 41 jaar lid van deze bekende toneelclub en hanteerde 25 jaar de voorzittershamer. Nog net voor het overlijden werd hij door Ine Assinck-Donderwinkel, de huidige voorzitster, gehuldigd. Tegenover de familie betuigde burgemeester Van Schaik zijn medeleven. Hij roemde de capaciteiten van de Grollenaar en DITO-man Antoon Firing.

Een ontroerend moment!.

Van links naar rechts: Herman ter Bogt, Hendrik Huitink, Theo van Dongeren, Willem Bonenkamp, Henk Smit, Herman Bouwhuis, Hendrik Overkemping.

"Zeven van de zestien oprichters staan nog hier
We hadden altijd met iedereen veel plezier
Eén ding is een vast gegeven
Het is niet altijd plezier in het leven
Maar de niet-aanwezigen op de plaats alhier
Willen we ook nog danken voor het vele plezier
Dat wij hier met z'n zevenen staan
Dat is geen mens in de zaal ontgaan
We hebben het als oprichters al gezegd
Dito is 50 jaar en dat is lang niet slecht
Met z'n zevenen een foto
Maar ieder die ons zevenen zal zien
Moet in gedachten tellen tot zestien
D.I.T.O. van nu houd goede moed
D.I.T.O. van nu het ga je goed".

In 1983 werd: 'Bevroren toverkracht' opgevoerd, een stuk speciaal geschreven om door kinderen te worden gespeeld, met als doel kinderen enthousiast te maken voor het spelen van toneel. Ook dit stuk werd door Ine van Lith-Donderwinkel geschreven.

Fred Ueffing speelde mee in het stuk en meldde zich daarna aan bij D.I.T.O. en is 10 jaar lid gebleven:

"Mijn eerste kennismaking met D.I.T.O. was halverwege de jaren tachtig, aldus Fred, toen ik samen met drie andere overgebleven enthousiastelingen van het jeugdtoneel van de Stuurgroep werd gevraagd mee te spelen in het stuk: bevroren toverkracht. Deze jeugdvoorstelling was speciaal geschreven voor zowel jonge als volwassen acteurs en werd gespeeld in het kader van het 50 jarig D.I.T.O. jubileum. En hoewel ik al ver voor die tijd ernstig besmet was geraakt met het 'toneelvirus' was het deze ervaring die me deed besluiten om, zo gauw ik de leeftijd had, lid te worden van deze vereniging. Nooit heb ik er één seconde spijt van gehad. Als 'jonge man' had ik het voordeel dat er in bijna elk toneelstuk wel een rol voor me weggelegd was. In bijna elke klucht of drama werd wel een personage opgevoerd waarin ik me kon inleven. Er zijn in de tien, elf jaar dat ik met D.I.T.O. op de planken mocht staan heel wat studenten, zonen des huizes en 'vrienden van' de revue gepasseerd. Ik ben bang dat als ik de tekstboekjes nu weer onder ogen krijg, ik een aantal zinsneden en dialogen nog wel kan opdreunen. Elk half jaar een toneelstuk op de planken brengen is geen sinecure. Alles, van het instuderen van hun rollen door de spelende acteurs, de regie, licht- en geluidtechniek, decorontwerp, decorbouw, aankleding en verzorgen van de kleding en grime tot het klaarmaken van de zaal voor de ontvangst van het

Spannend kindertoneel

● De jeugd speelde met veel overtuiging het spannende avonturenstuk 'bevroren toverkracht.'

Door onze verslaggeefster

GROENLO – In de bomvolle grote zaal van het Groenlose City-centrum kon je gistermiddag een speld horen vallen: zo stil en gespannen volgden de ruim driehonderd jonge bezoekertjes de spannende gebeurtenissen in het toneelstuk 'bevroren toverkracht.'

De kinderen haalden opgelucht adem toen de avonturen van de professor en zijn dochters en het bevroren jongetje met zijn vriendje goed afliepen.

Opgelucht was ook Ine Assink, voorzitster van de toneelvereniging Dito en tegelijkertijd de schrijfster van het kindertoneelstuk, omdat haar toneelstuk goed was aangeslagen bij de jeugd.

Ine Assink heeft al vaker toneelstukken geschreven voor Dito, maar tot nu toe alleen voor volwassenen. Dit was haar eerste 'kinderstuk'. Zij schreef het ter gelegenheid van het gouden jubileum van de Groenlose toneelvereniging.

Bevroren toverkracht.

publiek werd en wordt, dat weet ik zeker, nog steeds met hetzelfde enthousiasme verzorgd, als laten we zeggen 75 jaar geleden. Dit kan volgens mij alleen omdat D.I.T.O. gelukkig nog steeds is wat het was toen ik actief lid was: een unieke club mensen waarbij de onderlinge samenwerking, de tomeloze inzet van iedereen, natuurlijk het plezier in het toneelspelen en vooral de altijd aanwezige gezelligheid garant staan voor een geweldige positieve sfeer. Een sfeer die een vereniging 75 jaar overeind houdt, met alle ups en downs die erbij horen. En dat is een fantastische prestatie! Nu ik door het schrijven van dit stukje min of meer gedwongen wordt erover na te denken, bedenk ik me dat die sfeer ook hetgeen is dat me misschien wel het meeste is bijgebleven. Het is ook, naast het toneelspelen zelf, wat ik het meeste mis. Misschien moet ik maar weer eens langskomen op een repetitie. Even snuiven..." (Mei 2007)

Noot redactie: de club heeft wederom in nood een beroep kunnen doen op Fred, hij speelt in de 'Mousetrap'.

Op 21 april 1983 werd: 'Oh, die sexy Josephine' ten tonele gebracht. Antoon Frank en Theo Klein Gebbink hadden een afspraak met de heer van Leuteren van het gelijknamige café aan de Lichtenvoordseweg gemaakt dat als ze tijdens de uitvoering in City Centrum de naam Van Leuteren zouden noemen f. 25,00 te krijgen. Het lukte de heren dit 3 maal te noemen. Vangst: f. 75,00 voor de kas. Dit bedrag werd keurig ontvangen.

Applaus!

6 oktober 1983 werd: 'Wat een kippendrift' gespeeld en op 23 februari 1984 'Stil, zeg ik..'!

Van 16 t/m 18 maart 1984 vond een dialectfestival plaats in De Storm in Winterswijk. Er deden naast toneelverenigingen uit de regio ook Duitse toneelverenigingen mee. D.I.T.O. deed

1984. Deze bronzen plak werd uitgereikt aan alle deelnemers van het dialecttoneelfestival in het Cultureel Centrum te Winterswijk.

mee met het door Harrie Blanken in het dialect vertaalde stuk 'Thee voor belabberden' van Yvonne Keuls. Harry Blanken was naast journalist en vaste recensent van D.I.T.O. voor de Gelderlander ook schrijver. De regie was in handen van Henk Lobeek uit Winterswijk.

In het najaar 1984 werd: 'De goede gokker', gebracht, voor de eerste keer onder de regie van Lieni Hoffstedde-Oosterholt.

Goed gegokt!

Na 'Eigen haard is goud waard' op 11 april 1985 verhuisde D.I.T.O. van het City Centrum naar Van Leuteren.

Het eerste toneelstuk bij Van Leuteren was: 'Lang weekend' en werd opgevoerd op 6 maart 1986. In dit toneelstuk figureerde Marije Giezen, de jongste dochter van Marianne en Raymond Giezen, als baby.

Café Van Leuteren.

18 november 1986 'Een schat van een buste'.

23 april 1987 'Tot wederdienst bereid'.

Op 27 oktober 1987 werd: 'Café De Leste snik' opgevoerd, een van oorsprong Duits stuk.

Op 17 oktober 1989 werd: 'Aan het einde van de regenboog' gespeeld

Op 13 maart 1990 werd: 'De erfenis van oom Sjors' gespeeld en op 1 november 1990 'Pas op voor de buren'. (Later is hier nog een boek over geschreven over de rivaliteit tussen een stad en een dorp).

24 maart 1988 'Voorzichtig .....breekbaar!'

22 november 1988 op herhaling 'Tot wederdienst bereid'. Marieke Rouwmaat-Platter en Martin Westervoorde.

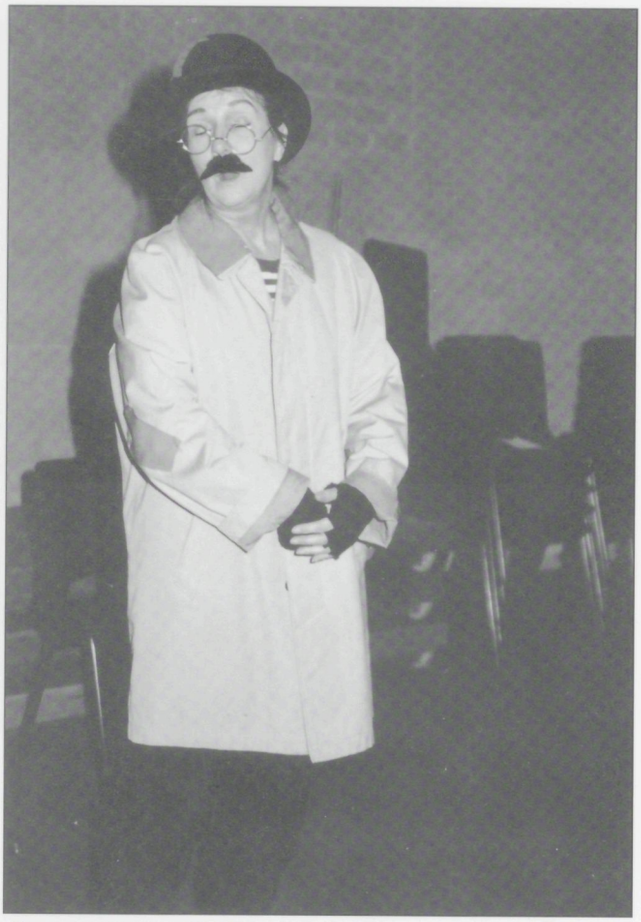

Greetje Ebbers-Heinsman als Dorus, op een toneel improvisatie/feest avond.

D.I.T.O. huldigt sterspeler Martin Westervoorde. Martin neemt de gelegenheid te baat en doet in de krant een oproep voor jong talent.

In 1990 speelde D.I.T.O. tussen de voor- en najaars uitvoering zelfs nog het toneelstuk 'Klaas Konijn in huiden en vellen'". Het was een tourneestuk, compleet met dans en muziek en werd opgevoerd in de verzorgingshuizen De Pronsweide, Pelkwijk en De Berkhof te Winterswijk. In Groenlo werd het toneelstuk opgevoerd in De Molenberg en bij Van Leuteren.

Op 25 april 1991 werd: 'De deuk' ten tonele gebracht en op 15 oktober 1991 of november 'Stuivertje wisselen'.

Hoofdstuk 9

1992 viert D.I.T.O. haar 60 jarig bestaan

In 1992 D.I.T.O. doet mee aan de carnavalsoptocht.

Groepsfoto 60 jarig bestaan.

Op 12 maart 1992 werd: 'De klopgeest' opgevoerd en op 17 november 1992 'Schat. Je bent m'n schat'.

Kitty Gerritsen is 40 jaar lid en ontvangt van burgemeester Corrie van Zon ter ere hiervan een Koninklijke onderscheiding.

In februari 1992 werd het kindertoneelstuk 'Sanne en de wonderfiets' opgevoerd. Het stuk wordt op meerdere locaties opgevoerd en er was een kleurwedstrijd aan verbonden met een fiets als hoofdprijs. De fiets werd beschikbaar gesteld door rijwielhandel Goossens.

De prijs werd uitgereikt door Lieni Hoffstedde-Oosterholt.

Op 27 april 1993 werd het toneelstuk 'Spel met een droom' opgevoerd. Dit stuk was in 1975 ook al eens op de planken gebracht. Op 19 oktober 1993 volgde: 'Een onbeschreven blad'.

Op 20 april 1994 werd: 'Angst om de liefde' opgevoerd en op 23 november 1994 'Het lijk is zoek'. De jonge spelers kregen een goede recensie. Vooral Susan Lensink kreeg de complimenten van de krant voor haar entree in het eerste bedrijf: *"haar entree was van ongekende schoonheid, een Engelse actrice waardig"*. De regie was dit keer in handen van Gerri Lenssen.

Zalencentrum Meijer.

Gerri Lenssen en Theo klein Gebbink.

Op 5 mei 1995 werd in het kader van 50 jaar bevrijding het stuk 'Sterrekind' opgevoerd in een tent op de Maliebaan.

Na 'Zwart op wit' op 31 maart 1996 werd op 27 november 1996 'En.....een kopje thee voor Thérèse' ten tonele gebracht, dit keer voor de eerste keer bij zalencentrum Meijer.

1997. Weer een lustrum, 65 jaar. Op 22 april 1997 bracht D.I.T.O. 'Oma's wil is wet' op de planken.

Op 28 januari 1998 werd: 'Zo zijn onze manieren' opgevoerd.
Zo zijn onze manieren was een soort kopie van de film 'Flodder'. De recensie in de krant was niet zo goed: *"Je moet een westerling nooit opstellen in stuk met oosters dialect en zo moet je een oosterling geen Amsterdams laten spreken. Natuurlijk zat er ook goeds in het spel, anders zou D.I.T.O., D.I.T.O. niet zijn!"*, volgens de krant.
Op 24 november 1998 werd: 'Geestelijke rijkdom' op de planken gebracht.

Op 26 oktober 1999 werd: 'Spinazie en Rottekruud' opgevoerd, een dialectstuk en op 21 maart 2000 'Pas op…besmettelijk'.

Het stuk 'Geestelijke rijkdom' speelde in een kerk.

De spelers van 'Pas op…besmettelijk' met links voor de vertaalster van het stuk Lies Sotthewes.

Lieni Hoffstedde-Oosterholt ontvangt een Koninklijke onderscheiding uit handen van de toenmalige burgemeester van Eibergen: Aaltje Emmens.

Op 29 april 2000 werd Lieni Hoffstedde-Oosterholt Koninklijk onderscheiden, onder andere voor haar jarenlange lidmaatschap van D.I.T.O.

Op 20 maart 2001 werd: 'Deze vrouw is uw man' gespeeld. Dit is het laatste toneelstuk dat bij zalencentrum Meijer werd opgevoerd. De Mariakerk ging sluiten en werd verbouwd tot Cultureel Centrum onder de naam 'De Bron'. D.I.T.O. verhuist, net als meerdere verenigingen naar De Bron. Vanwege deze verhuizing naar De Bron was veel werk aan de winkel dat in samenwerking met De Grolsche Optimisten tussen midden en eind 2001 werd gerealiseerd. Het maken van nieuwe decors, het creëren van opslagzolders voor decors, attributen en verlichting, kleed- en grimeruimte.

Op 30 januari 2002 was de eerste opvoering in De Bron met het stuk 'De goot'.

'De goot'. Carmen Chaguaceda en Janine Tops.

Op 22 en 23 juni 2002 werd het openluchtspel 'Bi'j ons aan de Grenze' opgevoerd op het terrein voor de muziekkoepel ter gelegenheid van Groenlo 725 jaar stad samen met De Grolsche Optimisten. Een spectaculair stuk met een prachtig decor!

Bi'j ons an de grenze.

Op 15 oktober 2002 is: 'Het laatste glas' aan de beurt.

Op 26 maart 2003 werd: 'Geen pottekiekers neudig', een dialectstuk, opgevoerd. Er waren tijdens de uitvoering geen pottekiekers neudig, maar uiteraard werd het publiek daartoe niet gerekend.

Op 17 februari 2004 werd: 'I'j könt ow wat in hoes halen', gespeeld. Dit was een dialectstuk. Het was de eerste keer dat er ook een recensie via Internet op www.streekgids.nl te lezen was.

Op 19 oktober 2004 werd: 'Een doodgoeie vrouw' opgevoerd.

Een doodgoeie vrouw. Van links naar rechts: Janine Tops, Ine van Lith, Harold Overkamp,Linie Hoffstedde, Dorean Scharenborg, Henry van den Berg, Kim Oesterholt en Francis Baack.

Op 31 maart 2005 wordt in het kader van 60 jaar bevrijding "De lokroep van het leven" opgevoerd. Het stuk werd maar liefst 3 keer opgevoerd in De Bron. De geluidseffecten waren spectaculair. Er was tevens een tentoonstelling ingericht over de oorlog.

De groeten van de Veluwe, een hilarische klucht, met van links naar rechts: Theo Klein Gebbink, Annet Mittendorff-te Lintelo, Lieni Hoffstedde-Oosterholt en Janine Tops.

Op 7 februari 2006 kregen we de 'Groeten van de Veluwe', met zowaar 2 echte caravans op het toneel. Tot slot werd op 8 december 2006 'Hoezo kerstfeest?' opgevoerd.

In het jubileumjaar 2007 zal het wereldberoemde stuk 'The Mousetrap' van Agatha Christie worden opgevoerd. Een meesterstuk.
Ook de kinderen, onze toekomst, worden niet vergeten. In november staat 'Paniek op het dak' gepland voor de basisscholen.

Met het noemen van dit laatste stuk zijn in deze speciale D.I.T.O. uitgave van Grols verleden alle stukken die ooit door D.I.T.O. zijn opgevoerd en die waren te achterhalen genoemd.

Het was teveel om van alle stukken de recensies, de spelers en de medewerkers op te noemen. Tevens was er veel fotomateriaal beschikbaar waaruit een keuze, soms een moeilijke, moest worden gemaakt. Ook is er materiaal verloren gegaan. Er is echter een keuze gemaakt van in het oog springende foto's en wetenswaardigheden waarvan wij dachten u een plezier te doen.

In deze uitgave van "Grolse verleden" vindt u op pagina 60 een lijst van leden door de jaren heen.

De groeten van de Veluwe, links Annet Mittendorff-te Lintelo en Theo Klein Gebbink.

Met vereende krachtsinspanningen wordt hier een caravan als rekwisiet het toneel opgetrokken.

Hoofdstuk 10

75 jaar oud, maar toch jong!

In 2007 bestaat D.I.T.O. 75 jaar. De vereniging leeft en staat volop in de belangstelling. De vereniging heeft veel lief en ook veel leed gekend. Als je kijkt naar de indrukwekkende lijst van spelers en medewerkers achter de schermen aan het slot van dit Grols verleden dan is er van ieder wel een verhaal te vertellen.

Twee leden, Kitty Ressing-Gerritsen en Linie Hoffstedde-Oosterholt, die beide voor hun jarenlange lidmaatschap en inzet voor D.I.T.O. zelfs koninklijk zijn onderscheiden, hebben wij gevraagd naar hun herinneringen aan D.I.T.O. Allebei hebben zij een stempel gedrukt op D.I.T.O., als speler, als bestuurder, regisseur en als stimulator. Zij vertellen hieronder levendig en vol passie over hun jaren bij D.I.T.O. Te beginnen met Kitty Ressing-Gerritsen.

"In mijn jeugd gaf toneelvereniging D.I.T.O. 's middags voor de avonduitvoering, een generale voor de jeugd", begint Kitty. "Als jong meisje, tegenwoordig noemen ze dat puber, mocht ik daar heen, dit was een van de weinige dingen, die er destijds te doen waren voor de jeugd. Ik vond het prachtig en ging er helemaal in op, voor mij speelde dan alles achter het toneel gewoon door.

In september 1949 stapte ik, op me ingepraat of overgehaald, geef het een naam, door D.I.T.O.-lid Louis Lindner, de man van een nicht van mij, richting Parochiehuis alwaar destijds de repetities werden gehouden. Het dagelijkse bestuur bestond uit Bertus Wildenborg voorzitter, Theo van Dongeren secretaris en Theo Bonenkamp penningmeester.

Ik viel met mijn neus in de boter, wat zeg ik, eigenlijk niet, want ze zaten zwaar in de problemen. De heer Lanters, destijds koster in Groenlo en in zijn vrije tijd was hij regisseur van D.I.T.O., had laten weten niet meer beschikbaar te zijn, dus zat men zonder regisseur. Maar dat was nog niet alles, ook was er geen geld, dus een "betaald" regisseur was niet aan de orde. Er werd zwaar vergaderd over hoe het nu verder moest, dus daar zat ik min of meer voor joker. Na veel heen en weer gepraat werd besloten pater van Egmond te benaderen met het verzoek te willen regisseren, en ja hij was bereid D.I.T.O. voort te helpen en hij héέft ons voortgeholpen. Wij hadden aan hem een goede regisseur.

Hij had in onze ogen kennis van toneel en regeerde en regisseerde met straffe hand. Voor de leden van toen viel dat niet altijd mee, ze waren nog al gemakkelijk en een enkele gooide er wat tekst leren betrof wel eens met de pet naar. Dit pikte pater van Egmond niet en stak dit ook niet onder stoelen of banken.

Een van de leden kwam op een avond te laat op de repetitie en dacht slim te zijn, door te zeggen dat ze naar het lof was geweest en om die reden te laat was. Maar, ze kreeg mooi door de benen, zijn antwoord was "8 uur repetitie is 8 uur repetitie en géén lof!", waaruit bleek dat ook een pater destijds al modern was.

Persoonlijk heb ik veel van hem geleerd. Misschien niet te geloven, maar ik was nogal verlegen. Het stuk 'Liefde om de ijskast' staat nog steeds op mijn netvlies, ik had een rol waarin niet mijn tegenspeler mij, maar ik hém moest verleiden en hunkeren naar zoenen, voor die tijd echt niet normaal.

Zoals gezegd werden de uitvoeringen gegeven in het Parochiehuis en wel voor een volle zaal. Ongeveer 600 mensen gingen er in de zaal. Maar als je dit leest en denkt, een vereniging die dus goed bij kas zat, dan hebben jullie het wel mis, want zo snel als het binnen kwam was het er ook weer uit, maar vraag me niet hoe.

Het repeteren in het Parochiehuis was voor ons gratis met als tegenprestatie koper poetsen, vlaggen strijken en versieren voor de processies, de mannen moesten tevens tijdens de processie de orde bewaren, en dat was alles bij elkaar best een hele klus. De repetities waren erg gezellig en in de pauzes om de potkachel werden de wildste verhalen en bakken (moppen) verteld.

Binnen de vereniging zijn heel wat huwelijken

tot stand gekomen, niet alleen in een toneelstuk maar ook in werkelijkheid. Een paar zal ik er noemen: Theo Bonenkamp met Jana van Os, Willy Rootinck met Mimi Kolkman, Bennie Siebelder met Tonny Nieuwenhuis, Benny te Plate met Ria van der Bersselaar, Bernard van Lith met Ine Donderwinkel.

Toen ik, na een paar jaar lid te zijn geweest, gevraagd werd als penningmeester in het bestuur te komen was mijn verbazing groot bij het inzien van het kasboek, er stonden slechts 2 regels in, namelijk één bedrag als inkomsten en één als uitgaven. Ik zie het nog voor me. Dit was dus voor mij een uitdaging om er wat van te maken en ik denk dat het aardig gelukt is.

In 1993 werd ik Koninklijk onderscheiden door burgemeester Corrie van Zon. Dit was echt een verrassing voor me, geweldig zo als men dit voorbereid had. In 1999 werd ik tot erelid gebombardeerd, wat echter binnen onze vereniging ook een aantal wederzijdse verplichtingen inhoudt. Deze werden tegenover elkaar afgewogen en er werd besloten dat ik naast erelid gewoon mijn functies zou blijven vervullen zolang ik dat zelf wenste.
D.I.T.O. bestaat nu 75 jaar, waarvan ik dus nu ruim 58 jaar lid heb mogen zijn met al zijn "ups and downs", maar is nog steeds een vereniging waar ik trots op ben en al zal ik er dan niet meer zijn, ik mag hopen dat ze ook de 100 vol mogen maken!

Ik wil dan ook op deze plaats alle D.I.T.O.-leden en oud-leden van harte bedanken voor alles wat ze voor deze vereniging én voor mij hebben betekend".

Hieronder de herinneringen van Linie Hoffstedde-Oosterholt:

"75-Jaar D.I.T.O., een moment in een druk leven om even bij stil te staan. Na ruim 40 jaar lidmaatschap wil ik enkele gebeurtenissen op papier zetten, die een grote indruk op mij hebben gemaakt", zo begint Lieni haar verhaal.

Op de lagere school was lezen een passie van mij. Ik trok me terug, leefde in de fantasie van het verhaal en voelde mee met de figuren. Acteren leek me prachtig. Thuis gingen we altijd naar uitvoeringen van het D.I.T.O.-toneel. Ook werden in onze groenten- en fruitzaak aan de Markt kaartjes in de voorverkoop verkocht. Mijn vader was namelijk lid van de toneelvereniging. Hij was geen spelend lid, maar 2 ooms, Louis Lindner en Antoon Firing waren wel actief op de bühne.
Ik kan me nog herinneren dat er een speciale doos was waar rollen pepermunt van King in hadden gezeten, daar ging het geld in van de verkochte kaartjes.

Na de middelbare school mocht ik me aanmelden als lid van D.I.T.O. Eindelijk was het dan zo ver. We schrijven dan het jaar 1959. De repetities waren destijds in het Parochiehuis. De repetities vonden toen plaats op dinsdagavond en van deze avond is tot op de dag van vandaag niet afgeweken.
Op het podium in de hoek stond een heel grote kachel. In de winter verwarmde deze kachel, die opgestookt werd door de kosters Hennie Reijrink en Hendrik Schovers, het podium. Ook werd hierop water gekookt om koffie te zetten. In de zomer gebruikten wij een elektrisch plaatje.
Er was een speciale koffiekoffer, hierin zaten de ketel, kopjes, koffie enzovoort. Deze werd na de repetitie door een van de leden meegenomen naar huis, om alles de week erop weer schoon mee terug te brengen.

De eerste rol voor mij was achter de coulissen. Hier mocht ik mijn tekst opzeggen als buurvrouw van boven. Je moet nu eenmaal klein beginnen. Wat ik toen nog niet wist was, dat er vele rollen zouden volgen. Na de verkoop van het Parochiehuis aan Teun Gerretsen bleef dit de locatie van onze vereniging om uitvoeringen te geven. De uitvoeringen waren in die tijd altijd op zaterdag- en/of zondagavond.

Met de overname door Teun Gerretsen veranderde er wel iets, we hoefden toen niet zelf meer koffie te zetten en af te wassen. Ook na de repetities gingen wij met z'n allen naar het voorcafé om een borreltje te drinken. Soms tot in de late uurtjes, want er was altijd wel iets te doen: GEZELLIGHEID TROEF. Doch de disco deed zijn intrede, door de week kon er niet meer gerepeteerd worden en uitvoeringen konden niet meer plaatsvinden in het weekend.
Noodgedwongen moesten wij een andere repetitieruimte zoeken.

Deze ruimte werd gevonden in de achterzaal bij

Hotel Kock aan de Lichtenvoordseweg. Wel een stuk kleiner dan het oude Parochiehuis. Maar, prima voor elkaar.
Na verloop van tijd werd in 1986 het café verkocht aan de familie Van Leuteren. De zaak werd gemoderniseerd en er kwam een prachtige nieuwe zaal, maar zonder podium en doek. Door de leden werden zelf podiumstukken gemaakt en de dames ontfermden zich over de toneelgordijnen. Meters stof werden genaaid.

In die tijd, in 1984, kwam de toneelvereniging zonder regisseur te zitten. Mij werd gevraagd om deze functie op mij te nemen. Na er over nagedacht te hebben, heb ik hierop ja gezegd. Het eerste stuk onder mijn leiding was: 'De goede gokker'. In datzelfde jaar zou er een Internationaal Dialect Toneel Festival plaatsvinden in het Cultureel Centrum te Winterswijk. De voorwaarde was wel dat er in het dialect gespeeld mest worden. Door Harry Blanken, journalist van De Gelderlander, werd het toneelstuk 'Thee voor belabberden' van Yvonne Keuls vertaald in het Grols dialect. Aan het festival deden 6 Duitse en 6 Oost-Gelderse toneelverenigingen mee. Na een voorselectie werd D.I.T.O. uitverkoren om hieraan deel te nemen. Onder regie van Henk Lobeek uit Winterswijk werd er diverse maandagavonden gerepeteerd. Een nieuwe ervaring voor ons was, dat er steevast elke repetitie werd begonnen met een half uur ontspanningsoefeningen, meditatie, om daarna ontspannen aan de repetitie te beginnen.

Het 60-jarig jubileum werd in 1992 nog gevierd in het toen zo genoemde partycentrum 't Kanon, van de familie Van Leuteren, met een receptie en 2 prachtige uitvoeringen. In datzelfde jubileumjaar werd ook nog een kinderstuk ingestudeerd genaamd: 'De wonderfiets'. Deze uitvoeringen vonden plaats voor de jongste kinderen van de lagere scholen in partycentrum 't Kanon van de familie Van Leuteren. Vervolgens werd er in de aula van het Marianum voor de hogere klassen van deze scholengemeenschap nog een uitvoering gegeven.
Tevens werd er een kleurwedstrijd gehouden, hieraan deden ruim 400 kinderen mee.

Een speciale uitvoering was ook 'Sterrenkind' ter gelegenheid van 50 jaar bevrijding in 1995. In tegenstelling tot wat wij doorgaans gewend waren speelden wij deze keer in de feesttent bij

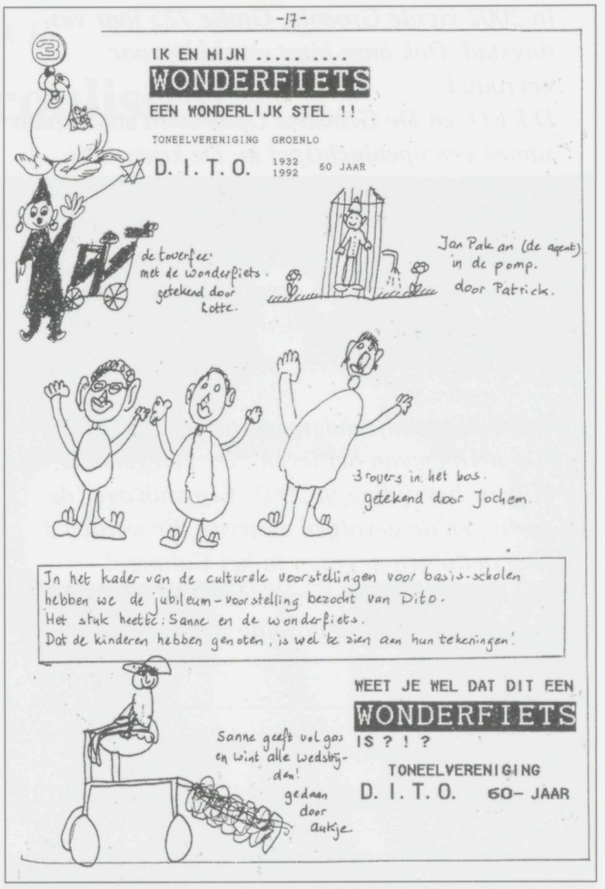

Dankbrief van een school, 1992.

de muziekkoepel. Het stuk 'Sterrenkind' was een extra 'tussendoortje'. Maar als D.I.T.O. hebben wij er goed aan gedaan ons aandeel aan de bevrijdingsherdenking op deze manier te leveren. De publieke belangstelling was groot en men was erg betrokken bij het spel.

Met de sluiting van partycentrum 't Kanon verhuisden wij het decor, de podiumstukken enzovoort naar zalencentrum Meijer. Enkele jaren later werd het zalencentrum Meijer overgenomen door Ronald en Adelheid Gerritsen. Het zou echter niet zo heel lang ons repetitielokaal worden, want in 2001 deed zich een wonder voor, de verenigingen in Groenlo kregen hun eigen Cultureel Centrum! Dit Cultureel Centrum werd gevestigd in de verbouwde voormalige Heilige Maria Moeder Gods Kerk aan de Ruurloseweg. Het Cultureel Centrum kreeg de naam "De Bron".

En weer werden er bergen werk verzet. De coulissen waren te laag en pasten niet op dit grote podium. Samen met de zustervereniging De Grolsche Optimisten werd er gezaagd, getimmerd en geschilderd. Het resultaat mag er zijn .

In 2002 vierde Groenlo, Grolle 725 jaar vestingstad. Ook onze inzet werd hiervoor gevraagd.
D.I.T.O. en De Grolsche Optimisten studeerden samen een openluchtspel in. De keuze was gevallen op het stuk 'Bie'j ons an de Grenze' van Willem Wilterdink. Voor deze speciale gelegenheid werd het opgevoerd op het terrein voor de muziekkoepel, een unieke locatie. Meer dan 800 toeschouwers hebben van dit spel kunnen genieten.

Wat ook een bijzondere uitvoering was, was: 'De lokroep van het leven', ter gelegenheid van 60 jaar bevrijding in 2005. Een stuk over de oorlog en de gevolgen daarvan. Er werden 3 voorstellingen gegeven in het Cultureel Centrum De Bron. Bovendien was er een foto-expositie over de bevrijding van Groenlo, waarvoor Henny Garstenveld voor de foto's- en Sylvia Wentink-Oldenkotte voor de toelichting zorgden.

Tevens waren er diverse voorwerpen uit de 2e Wereldoorlog te zien van Sander Wolterink. Er was veel lof voor de spelers en speelsters.

In 75 jaar heeft D.I.T.O. laten zien dat het van alle markten thuis is. En nu op naar het 100-jaar jubileum"!

Expositie '40-'45 "aandacht moet blijven"

Henny Garstenveld

Tijdens de toneeluitvoeringen van toneelvereniging D.I.T.O. in "De Bron "te Groenlo op donderdag 31 maart en zaterdag 2 april, zal er een Foto- en documentatie expositie '40 – '45 te zien zijn welke is samengesteld door Henny Garstenveld en Sylvia Wentink- Oldenkotte.
Beide zijn lid van de Oudheidkundige Vereniging Groenlo en door D.I.T.O. gevraagd om in het kader van hun toneelstuk deze expositie op te zetten.
Het toneelstuk heet "de lokroep van het leven" en speelt zich af in en rond de oorlog in de jaren 1940-1950.
Verder sluit de expositie naadloos aan bij: "Bevrijding Groenlo - 60 jaar".

Na 2 april blijft de expositie intact, en kunnen verenigingen en scholen eventueel gebruik maken van deze expositie.
Verder wil Henny een plek zoeken waar de expositie in de maanden na 2 april, voor iedereen te bekijken is.

Tijdens de expositie in "De Bron" zal Sander Wolterink de expositie aanvullen met materialen uit de tweede wereldoorlog zoals: gebruiksvoorwerpen en kleding.
Henny en Sylvia en de oudheidkundige vereniging vinden het belangrijk dat m.n. de jeugd door dit soort evenementen kennis kan nemen van de gebeurtenissen in de oorlog.
De expositie op 31 maart en 2 april is te bezichtigen voorafgaande, in de pauze en na afloop van de toneeluitvoeringen.

Ook in de pers was er aandacht voor deze extra aanvulling van een foto-expositie in De Bron over de 2e Wereldoorlog naast het te spelen toneelstuk "De lokroep van het leven".

Hoofdstuk 11

Achter de coulissen

Als kijker naar een toneelstuk is de meeste aandacht gericht op het toneel. We zien meestal alleen de spelers, maar achter de coulissen werkt een even belangrijke groep: de regisseur, de decorbouwers, de kleedgroep, de souffleur, de grimeur en de mensen van het licht en geluid, En wat te denken van het bestuur, de kaartverkoop, de plaatsreservering en de hand- en spandiensten in de zaal. Ieder heeft zijn taak en vaak helpen familie en vrienden mee en weet iedereen wel weer iemand te vinden voor allerlei karweitjes, decormeubilair en noem maar op.

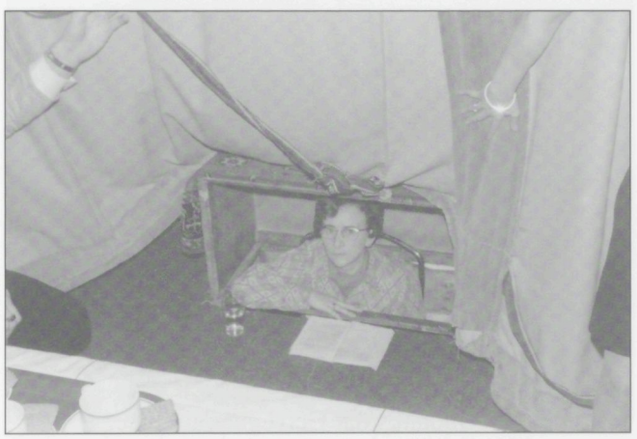

Kitty in de bak!

Martin in de bak!

De regie

Maar laten we beginnen bij het begin, het uitzoeken van een stuk en de regie. In de 75 jaar van het bestaan van DITO is de regie altijd in handen geweest van leden van de vereniging op een enkele uitzondering na. De eerste regisseur was Jaap Oosterholt, gevolgd door Hendrik 'Koster' Lanters, Pater van Egmond, dhr. Jacobs en Jan Dietz. Jan Dietz werd opgevolgd door Jos Roorda. Deze was geen lid en werd door de vereniging betaald voor zijn diensten. Jos Roorda werd opgevolgd door Martin Westervoorde.

Tussen de bedrijven door, gewaagd in die jaren.

De regisseur deed in die tijd alles zelf. Hij zocht in catalogussen naar diverse stukken. Had hij enkele stukken geselecteerd, dan werden de boekjes opzicht besteld. Daarna werden de stukken door hem gelezen. Het kon zijn dat hij de hulp vroeg van bestuursleden. De beslissing welk stuk er werd gespeeld, het uitzoeken van decors, de aankleding en de bezetting van de spelers werden ook door de regisseur gedaan. De handelingen die de spelers moesten uitbeelden, werden vaak ook door de regisseur voorgedaan. Waren er onvoldoende heren binnen de vereniging, dan speelde de regisseur zelf ook nog mee. Martin Westervoorde is zelfs in noodgevallen ingevallen. Als hij de tekst dan niet

wist, verstopte hij deze uit voorzorg achter zijn regenjas. Martin Westervoorde werd opgevolgd door Gerri Lenssen.

Op de HBS[1], het Marianum, kwam Gerri voor het eerst in aanraking met toneel. Pater Spaay, leraar Nederlands, bracht veel leerlingen de kneepjes van het vak bij. Door zijn enthousiasme werd Gerri besmet met het toneelvirus.

De eerste keer bij D.I.T.O. herinnert ze zich nog goed: *"Ik mocht een keer mee met mijn buurmeisje Ria Firing. Haar vader, Antoon Firing, speelde al lang bij D.I.T.O. Ik vond het zo leuk, dat ik direct lid ben geworden!"*

Ruim tien jaar later, Gerri was inmiddels 29, deed ze de eerste keer de regie voor het stuk 'Kontakt met Kootje'. Gerri vertelt hierover: *"Martin Westervoorde regisseerde tot die tijd, maar vanwege een tekort aan heren, moest hij meedoen met dit toneelstuk. Ik had de ambitie wel om ook eens te regisseren, dus was dit mijn kans. Door omstandigheden verliep het allemaal iets anders. Vanwege een sterfgeval in de familie van één van de spelers moest ik uiteindelijk tóch meedoen. Ik heb toen binnen twee weken een rol moeten leren!"*

Oefenen, oefenen, oefenen!

Helemaal in het begin repeteerde D.I.T.O. altijd in het Parochiehuis. Daarna verhuisde de vereniging intern naar het City Centrum van de familie Gerretsen. Vervolgens werden de repetities en uitvoeringen bij café Kock, later Van Leuteren (partycentrum 't Kanon), aan de Lichtenvoordseweg gehouden. Gerri herinnert zich nog uit die laatste periode: *"Na de repetities gingen er regelmatig bitterballen en kroketten in de frituurpan. Tot in de late uurtjes werd er geborreld en heel veel gelachen! Dat was een mooie tijd."*

In die tijd ging D.I.T.O. ook nog geregeld 'de boer op'. Gerri: *"Als sommige leden geen rol hadden, studeerden we een één-akter in. We gingen hiermee bijvoorbeeld naar Corle. Zo kon iedereen dan toch toneelspelen."*

1) Hogere Burger School

Doordat partycentrum 't Kanon van de familie Van Leuteren de deuren sloot, moest D.I.T.O. op zoek naar een ander onderkomen. Zalencentrum Meijer bood oefenruimte. Na verloop van tijd werden de omstandigheden bij Meijer steeds slechter. Vanwege meerdere verenigingen die gebruik maakten van het zalencentrum, was er vaak ruimtegebrek. Gerri: *"Op een gegeven moment zaten we in de kelder tussen centrifugerende wasmachines en drogende tafelkleden te repeteren!"* De uitvoeringen vonden altijd door de week plaats, omdat Meijer in de weekenden natuurlijk ruimte moest bieden aan feesten en partijen.

Met het oprichten van het Cultureel Centrum "De Bron" in de voormalige Maria Moeder Gods kerk aan de Ruurloseweg, kwam er voor veel verenigingen een oplossing voor het gebrek aan de juiste oefenruimte. Sinds de oprichting van het Cultureel Centrum De Bron repeteert D.I.T.O. daar. Het toeval wil dat Gerri sinds 2004 directeur is van dit centrum. Hierover later meer.

En nu?

Door privé- omstandigheden is Gerri in 2000 gestopt bij D.I.T.O.. Het laatste stuk dat door haar werd geregisseerd heette: 'Spinazie en Rottekruud'. Ondanks dat Gerri geen lid meer is, volgt ze de ontwikkelingen van de vereniging op de voet. Toen in 2002 Groenlo 725 jaar bestond, werd er door D.I.T.O. een openluchtspel opgevoerd. Het stuk 'Bi'j ons an de grenze' werd samen met de andere toneelvereniging, de Grolse Optimisten, op de "planken" gezet. Gerri is hierover erg enthousiast: *"Geweldig dat twee verenigingen de krachten bundelen!! Het was een groot succes en ik juich dit soort initiatieven dan ook alleen maar toe!"*
Dat dit soort samenwerking goed gaat, blijkt vooral uit het feit dat in april van dit jaar in De Bron het kinderstuk 'De Trollenprinses' werd gespeeld.
Gerri: *"Toen De Bron in april 5 jaar bestond, hebben D.I.T.O. en de Grolse Optimisten weer een succes behaald. Het toneelstuk werd positief ontvangen door de Groenlose kinderen!"*

Volgens Gerri is het amateurtoneel van tegenwoordig bijna net zo goed als het professionele toneel. Bij het zien van het spel op de planken, begint het bij haar nog steeds te kriebelen. Ze

draagt D.I.T.O. dan ook altijd nog een warm hart toe. Maar door twee drukke banen, een overvolle agenda en allerlei hobby's kwam er van toneelspelen niets meer. Vanaf 2000 is zij ook dirigent van het dameskoor SARA (Swinging And Rocking Around). Hierin kan Gerri haar muzikale talent goed kwijt. Ook schreef ze al nummers voor mannenzangvereniging Inter Nos en door haar geschreven nummers deden ook al meerdere malen mee met het Groenlose schlagerfestival. Wat dat betreft is Gerri een duizendpoot en kan ze al deze kwaliteiten goed gebruiken in haar werk bij het Cultureel Centrum De Bron.
Tot slot wenst Gerri D.I.T.O. een geweldig jubileumjaar toe, want 75 jaar is tenslotte niet niks!

Antoon Frank en de regisseuse Gerri Lenssen.

Tegenwoordig is de regie in handen van Ine van Lith-Donderwinkel en Lieni Hoffstedde-Oosterholt en wordt het stuk geselecteerd door een leescommissie. De regisseur beslist uiteindelijk welk stuk er gespeeld gaat worden. Daarna wordt het stuk door haar doorgelezen en eventueel akkoord bevonden. Omdat sommige stukken erg langdradig kunnen zijn wordt er, zo nodig, tekst geschrapt. Ook worden door de regisseur de plaatsen bepaald waar de spelers op het toneel op of af moeten gaan.

Hierna wordt de rolverdeling vastgelegd afhankelijk van de beschikbare personen die de personage in het te spelen stuk kunnen spelen, waarbij ook wordt gekeken wie of er nog pas geleden een rol heeft gehad.

Tussendoor wordt het conceptdecorontwerp gemaakt door decorbouwers en besproken hoe deze er definitief uit komt te zien.

Plankenkoorts? Vooraan nb, links Lies Egginк-Huitink en rechts Linie Hoffstedde-Oosterholt.

Klaar voor de opkomst! Links Ine van Lith-Donderwinkel, rechts Greet Ebbers-Heinsman.

Nog even een sigaretje of is het een anti stress-peuk en de tekst doornemen. Kitty Ressing-Gerritsen, rechts Harry Gebbink.

Samen met de spelers wordt het boekje doorgelezen. De bedrijven worden meestal twee keer gelezen voordat men uiteindelijk op het toneel gaat oefenen. Ook komt het voor dat er tijdens het lezen van de bedrijven nog tekst wordt geschrapt of gewijzigd. De regisseur geeft de spelers op tijd door welke attributen er tijdens

Repetitie in de kelder van zalencentrum Meijer. Links Anneke Rave, rechts Louis Ressing.

De huidige aankleedcommissie. Van links naar rechts: Lieni Hoffstedde-Oosterholt, Janine Tops, Francis Baack-ten Have en Ursula Reijrink.

het stuk nodig zijn en welke kleding er wordt gedragen en heeft tussendoor contact met de licht- en muziekcommissie om een juiste afstemming van muziek, licht en spelers te krijgen.

Hoe de toekomst eruit komt te zien is nog een grote vraag? Zal het via de digitale weg gaan of .....? Eén ding staat wel vast, dat de regie onder de jongere leden ook als een uitdaging gezien wordt. Ursula Reijrink en Anneke Rave gaan de uitdaging aan om een kinderstuk te regisseren, dus wat brengt ons de toekomst!!!

De coulissen en zijn bedenkers.
Het is voor elke uitvoering weer een grote uitdaging om een sprekend en mooi decor neer te zetten. Als we spreken van Door Inspanning Tot Ontspanning slaan we hier de spijker letterlijk en figuurlijk op de kop. Het is voor elke uitvoering weer tekenen, uitkienen, zagen en hameren. Het opbouwen van het decor is een nauwkeurige en intensieve activiteit waar veel handen aan te pas komen. D.I.T.O. speelt al 75 jaar en heeft al vele locaties mogen inrichten. In de begin jaren werd er in "doek" gespeeld.

Coulissen bouwen. Links Theo Klein Gebbink en rechts Harry Gebbink.

De locaties hebben natuurlijk eigen afmetingen en bijzonderheden. Zo is er onder andere in de volgende vaste- en gastlocaties gespeeld: Parochiehuis, City-Centrum, Aalten , Lichtenvoorde, De Molenberg, Bredevoort, Rietmolen, Winterswijk, Cafe Kock, Partycentrum 't Kanon van de familie Van Leuteren, Haarlo, Zalencentrum Meijer, in een tent op de Maliebaan (terrein muziekkoepel) ter

gelegenheid van "50 jaar bevrijding" in 1995, Cultureel Centrum De Bron en in 2002 in de open lucht bij de Muziekkoepel ter gelegenheid van "Groenlo 725 jaar stad". Ook waren we een graag geziene gast op een grotere afstand zoals Westendorp, Dinxperlo, Varsseveld, Rietmolen en Wolversveen.

Niet elke Grolse locatie had opslagruimte voor de decor stukken dus werd er gretig en dankbaar gebruik gemaakt van de "olde diepvries[2]", nabij de familie Klein Gebbink in het buitengebied van Voor-Beltrum nabij Groenlo dat betekende in die tijd veel heen en weer slepen met de attributen.
Om de functionaliteit en de mogelijkheden uit te breiden zijn er in de werkplaats bij Gierkink interieurbouw in Eibergen geheel nieuwe, te schakelen, decor panelen ontwikkeld en gebouwd door de eigen leden van D.I.T.O. De creativiteit en expertise van Martin Westervoorde, die van beroep technisch tekenaar was, kwam hierbij zeer goed van pas. Dat deze werkzaamheden bij Gierkink interieurbouw konden plaats vinden kwam door het feit dat Marietje Gierkink in die tijd lid was van D.I.T.O.

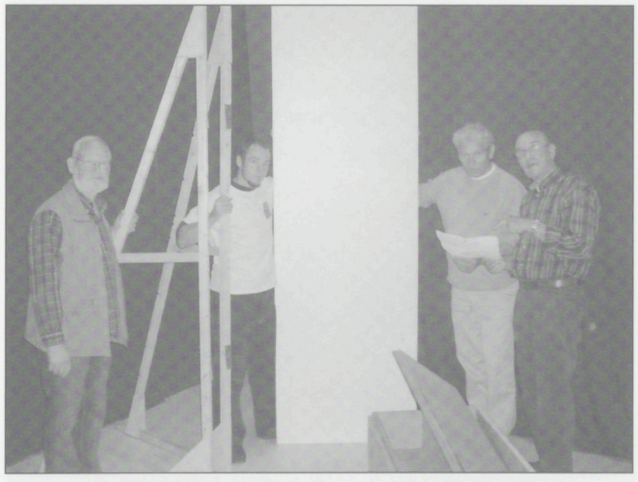

Coulissen bouwers in 'De Bron'. Van links naar rechts: Gert Munter, Christian Lensink, Theo Klein Gebbink en Martin Westervoorde.

De opbouw van het toneel ging zelfs zover dat D.I.T.O. een eigen gordijnsysteem moest hebben omdat deze voorzieningen niet in de zalen voorhanden waren. Bij elke uitvoering was alles tot in de puntjes verzorgd, bij de generale repetitie werd het gordijn vele malen getest. U begrijpt het al, tijdens de uitvoeringen moest men nog ai eens improviseren omdat het gordijn muurvast zat in de geleiding.

Alle materialen zijn goed verzekerd, gelukkig maar, want in 2001 gooide een smeulende brand van onbekende oorzaak roet in het eten, 70 % van de coulissen had zware schade.
Bij de overgang naar Cultureel Centrum De Bron in 2001 moesten er natuurlijk weer de noodzakelijke aanpassingen verricht worden. Er was een permanent gordijn aanwezig, een kopzorg minder! Besloten werd om overgang naar het Cultureel Centrum De Bron te zien als een goede bron voor samenwerking met de Grolsche Optimisten. Samen hebben we een uniek decorsysteem ontwikkeld en gebouwd van eenheden van 120 x 360 cm.

Het is een grote noodzaak om nog sneller en eenvoudiger de coulissen te kunnen opbouwen, want de oefen- en speellocatie is druk bezet. Ook zijn er nog een aantal optimalisaties gepland voor nog betere geluids- en lichteffecten. In het jubileumjaar zullen we onze ogen

Veel zeggen met weinig decor. Gastspeler Johan Janssen, Francis Baack en Janine Tops.

2) Begin jaren zestig rezen overal in Nederland de diepvrieshuisjes als paddenstoelen uit de grond. Omdat een diepvriezer in die tijd een onbetaalbare luxe was, sloegen agrariërs de handen ineen en bouwden gezamenlijk een diepvrieshuisje, een soort diepvries dus voor de hele buurt. Daarin konden ze een pas geslacht dier bewaren. Huisslachting was in de tijd nog algemeen gebruik. Het inwekken van vlees was voorheen een bijzonder tijdrovende bezigheid. Ook de conservering daarvan liet nogal eens te wensen over. Invriezen was beter en veel gemakkelijker Kleine diepvriezers zoals wij die nu kennen waren toen nog niet te koop. In de loop van de jaren kwam de functie van een diepvrieshuisje te vervallen en de meeste huisjes zijn dan ook verdwenen.

nog eens goed de kost geven voor een volgende stap richting perfectie en decorontwerp via de computer.

Panelen voor het decor. Van links naar rechts: Rob Platter, Gert Munter en Hans Hoeben.

Licht en geluid

Elke uitvoering vraagt haar eigen versterking en afrondingen die het toneelspel van de mensen benadrukt. D.I.T.O. heeft een zeer bekwame staf van mensen die geheel door zelfwerkzaamheid geluid, licht en overige technische aspecten realiseren. Het begint met een plan dat samen met de regie wordt opgezet. Wat willen we versterken, waar moeten de rust puntjes komen en waar moet het knallen. In de tijd van de oprichting in 1932 was er geen elektrische of digitale versterking. De spelers moesten het hebben van hun stem en zalen met goede akoestiek. In de jaren 1932 tot 1984 werd er achtereenvolgens in het Parochiehuis, later omgebouwd tot het City-Centrum (het huidige City Lido), gespeeld De akoestiek in het Parochiehuis was voortreffelijk, deze zaal was hiervoor specifiek ontworpen door de architect Willem Maas[3]. In 1963 werd een boxgrammafoon zonder versterker gebruikt bij het stuk Maria Goretti. In 1965 maakte D.I.T.O. voor het eerst gebruik van een Philips bandrecorder. Elk fabrikaat had zijn eigen specificatie en loopsnelheid. Zo gaat het verhaal dat bij een generale repetitie de bandrecorder kapot ging en heel Groenlo werd nagezocht naar een bandrecorder met dezelfde specificatie. Een slaperige slome stem of piepend liedje kon natuurlijk niet. Een uur voor de uitvoering was het dankzij de firma Voerman, gelukt. Eind jaren '60 kwamen er technische doorbraken, het Evoluon in Eindhoven werd geopend. Martin Westervoorde reisde er naar toe. Jawel, een mooie compacte cassette recorder, een nieuwe vinding, daar was het oog op gevallen en het apparaat moest besteld worden op eigen rekening! Jan Boss, als handelsvertegenwoordiger kon hem daarna op een dienstreis ophalen in Eindhoven. D.I.T.O. was een noviteit rijker. Jan Boss werd de eerste geluidsman. Niet elke regisseur had dezelfde affiniteit met extra geluid of licht effecten. Pinky was een groots opgezet toneelstuk met vuur en rook. De Bengaalse vuurpotten samen met natte kranten zorgden voor een niet te evenaren effect, gelukkig was de benauwende scène aan het eind van het toneelstuk.

Met de komst van Martin Westervoorde kwamen licht, effecten en geluid in het daglicht te staan. De nieuwe generatie regisseurs na 1963 hebben hier volop gebruik van gemaakt. Als gevolg van het gunstig afsluiten van het 40 jarig jubileum in 1972 konden de eerste bandrecorder en versterker aangeschaft worden. Ze werden ergens in Nederland op de kop getikt samen met 2 grote luidsprekers. De regisseurs hebben met deze apparatuur extra diepte in de stukken kunnen brengen. Het publiek kon de extra inspanningen zeer goed waarderen. In 1988 is overgegaan tot een eigen semi-professionele geluidsinstallatie. De aankoop werd voor circa een kwartdeel ondersteund door het Prins Bernard Anjer fonds. Sinds het spelen in het Cultureel Centrum De Bron, maken we gebruik van de lokale installatie, jawel zelfs met ringleiding!

Het is een grote wens en drijfveer om nog mooiere en stemmiger muziek en geluidseffec-

3) Willem Arnoldus Maas werd op 28 april 1897 geboren te Utrecht als zoon van Antonius Theodorus en Hendrina Catharina Maas. Hij begon zijn opleiding met de HBS, waar hij drie jaar op zat. Hierna was hij anderhalf jaar werkzaam op bouwkundig gebied. Zijn werkervaring was inmiddels voldoende om in 1916 toegelaten te worden tot de Middelbare Technische School die in 1903 door de Nederlandse Aannemersbond was opgericht. De opleiding was vooral bedoeld om het aannemersvak te leren en niet zozeer voor een opleiding als architect. In het leerplan was ontwerpen dan ook geen apart vak. Wel werd er veel aandacht besteed aan bouwkundig tekenen. In 1919 haalde hij zijn examen. Willem Maas was, in tweede instantie, ook de architect van de KRO studio in Hilversum. De eerste architect die daarvoor was aangesteld was Duncker. Door het plotselinge overlijden van Duncker zag de KRO-leiding zich genoodzaakt via een prijsvraag vijf vooraanstaande katholieke architecten uit te nodigen. Willem Maas werd de winnaar.
Bron: http://www2.let.uu.nl/solis/lbdelta/maas/

De mannen van de geluidseffecten. Links Rob Platter, rechts Martin Westervoorde. Op de voorgrond kijkt Lieni Hoffstedde-Oosterholt met een kritische blik of alles wel goed gaat.

Voordat de uitvoering kan beginnen verricht Rob Platter nog enkele werkzaamheden betreffende de speciale geluids- en lichteffecten (ca. 1994).

ten in te brengen. D.I.T.O. heeft een naam, ook bij de recensenten en die willen we hooghouden.
Cultureel Centrum De Bron biedt nog vele

De huidige technische mensen van de licht- en geluidseffecten. Van links naar rechts: Rob Platter, Hans Hoeben en Martin Westervoorde.

mogelijkheden. Samen met de regisseurs zullen de stemmingen en acties nog meer uitgelicht worden. Als het toneelstuk er zich voor leent, moet ook livemuziek niet uitgesloten worden.

Grime

In de jaren na de oorlog werd de grime verzorgd door het echtpaar Grunnikmeijer uit Neede. Deze werden voor een uitvoering ingehuurd door D.I.T.O. Nu is dit in eigen beheer van de leden. Annet Mittendorff en Gert Munter hebben op advies van D.I.T.O. een speciale grimecursus gevolgd. Anneke Rave, Janine Tops en Francis Baack grimeren de spelers ook. Zij hebben door middel van praktijkervaringen het grimeren onder de knie gekregen. Binnen onze vereniging is het Janine Tops die het grimeren in het totaal coördineert. In overleg met de regisseuse wordt bepaald hoe de spelers gegri-

De grimekoffer voor een extreme makeover. Van links naar rechts: José van Lith-Huirne, Kitty Ressing-Gerritsen, Wim Verhoeven en Gerri Lenssen.

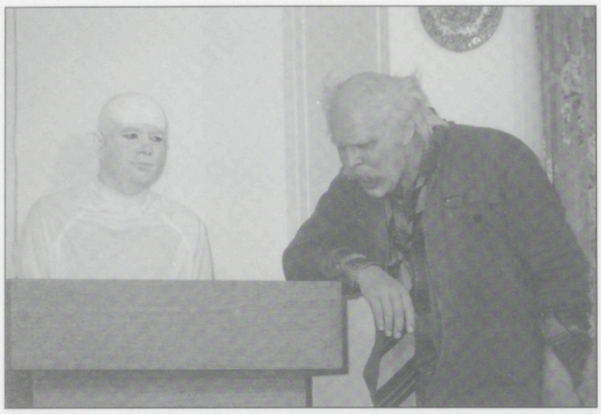

Een geweldig stukje grime! Links Harry Gebbink als borstbeeld en rechts Martin Westervoorde.

Lies Eggink-Huitink wordt gegrimeerd door haar dochter.

Grime is vakmanschap. Harry Gebbink ziet het helemaal zitten.

meerd moeten worden. Voor deze leden is het altijd weer een uitdaging om iemand een metamorfose te geven.
D.I.T.O. leden spelen het liefst zonder pruik, men wil zo natuurlijk mogelijk overkomen bij het publiek. Bij bijzondere stukken, bijvoorbeeld een oorlogsstuk ter gelegenheid van 45

Grime doet wonderen! Van links naar rechts: Kitty Ressing-Gerritsen, Martin Westervoorde en Marietje Gierkink-Elsinghorst.

jarig bevrijding van Groenlo, heeft men externe hulp ingeroepen van kapsalon Ans en kapper Maurits Hoffstedde. De vereniging is in het bezit van een eigen grime-koffer. Deze wordt door de leden goed op orde gehouden. .

Voor de toekomst zullen de grimeurs hun uiterste best doen om de spelers zo goed mogelijk te blijven grimeren. Door hun praktijkervaringen en enthousiasme zal dit zeker géén probleem zijn.

De aankleedcommissie

Voor het aankleden van het decor leverde de firma Ruikers vaak het meubilair, later werd dat door de firma Gunnewijk gedaan. Het meubilair en de aankleding werd bedacht en uitgezocht door enkele spelers en de regisseuse. In overleg met de regisseuse wordt er bepaald in welk jaar het te spelen stuk wordt gespeeld om hierna het juiste meubilair en aankleding te vinden. Zij reikt een lijst aan wat er zoal moet komen voor een uitvoering. Er wordt eerst binnen de vereniging gekeken wie van de spelers thuis nog spullen of materiaal heeft liggen. Eventueel wordt er ook gekeken bij de Kringloop of de Vincentiusvereniging. Struiken en bomen zijn vaak geen probleem, want men kan altijd een beroep doen op D.I.T.O.-lid Theo Klein Gebbink. Indien nodig worden er ook spullen gekocht door de vereniging zelf, bijvoorbeeld een elektrische openhaard. Het kan D.I.T.O. niet gek genoeg zijn voor wat betreft het materiaal. In 2006 werden zelfs twee caravans geleend om deze op het toneel te zetten om het stuk zo echt mogelijk te laten overkomen bij het publiek.

Zelfs het "Kraomschudden" was onderdeel van de ontspanning. Tijdens het kraomschudden ter gelegenheid van de geboorte van Leonie Giezen, dochter van Raymond Giezen en, D.I.T.O.-lid, Marianne Giezen-Gerritsen, werd er voorafgaand een pillewegge, met daarop de naam van de geborene, aangeboden door enkele D.I.T.O. leden. Van links naar rechts: Gert Munter, Marietje Gierkink, Marianne Giezen-Gerritsen, Marieke Rouwmaat-Platter en Theo Klein Gebbink.

Als het maar gezellig is. Links Diny Garstenveld en rechts Annet Mittendorff-te Lintelo.

Feest bij café Halfweg te Voor-Beltrum. Zoekt en gij zult vinden! Hoe gekker hoe mooier.

Tot slot, tijd voor ontspanning

Er was niet alleen plaats voor ernst maar zeker ook voor gezelligheid. Zoals de naam D.I.T.O. al zegt: "Door Inspanning Tot Ontspanning".

Niets was te gek tijdens de feestavonden van DITO. Ontspanning betekende ook vaak positieve inspanning. In 1985 werd er zelfs gezwommen tijdens de feestavond. Van links naar rechts: Anita Overkamp-Altink, René Woertman, Martie Rouwmaat, Theo Klein Gebbink en Ans Hondelink.

Casinospelen tijdens een feestavond. Van links naar rechts: Henk Ebbers, Raymond Giezen, Theo Klein Gebbink, Rita Klein Gebbink en Lenie Westervoorde.

De leescommissie, 2007. Hoofdbrekens voor . . . 2008! Van links naar rechts: Annet Mittendorff-Te Lintelo, Anneke Rave, Ester Bergsma, Ilse Rondeel, Janneke Mentink en Ursula Reijrink.

Het is per slot van rekening je hobby en vooral vroeger toen er nog niet zoveel te doen was, was de oefenavond je avondje uit.

Hoofdstuk 12

D.I.T.O. feiten op rij!

Leden door de jaren heen.
Bij het samenstellen van de ledenlijst is gebruik gemaakt van ledenlijsten, recensies, programmaboekjes en overlevering. Van enkele leden hebben wij de voornamen niet kunnen achterhalen. Bij vrouwelijke leden hebben wij de *meisjesnaam* gebruikt. Ook zijn er heel veel gastspelers geweest van andere verenigingen uit Groenlo en omgeving. Deze hebben wij niet vermeld. Er is er ook veel hulp verleend door mensen die geen lid waren van D.I.T.O. voor decorbouw, geluid, muziek en allerhande hand- en spandiensten. Ook is er door Groenlose ondernemers veel toneelbenodigdheden ter beschikking van meubilair tot bloemen, schilderijen, uurwerken, muziek, klokken en ga maar door. Naast goederen werden ook diensten verleend zoals grimeren, kappen, kleden en raadgeving. Dit alles was vrijwel altijd kosteloos en belangeloos.

Dorette	Altink
Nico	Assinck
Corry	Averdonk
Francis	Baack
Ester	Bergsma
Herman	Bijzitter
Gerard	Boink
Theo	Bonenkamp
Willem	Bonenkamp
Jan	Boss
Joke	Bosz
Herman	Bouwhuis
Frans	Bramer
Anneke	Bruggeman
Carmen	Chaguaceda
Hennie	de Witte
Ine	Donderwinkel
Marietje	Elsinghorst
Antoon	Firing
Ria	Firing
Antoon	Frank
Mevr. M.	Froeling
Annie	Gebbink
Harrie	Gebbink
Truus	Gebbink
Annie	Gemmink
Ans	Gerfen
Kitty	Gerritsen
Marianne	Gerritsen
René	Giezen
Anny	Groot Kormelink
Greet	Heinsman
Bertus	Huitink
Hans	Hoeben
Koos	Hoffstedde
Rita	Holterman
Berndien	Huirne
José	Huirne
Anny	Huitink
Herman	Huitink
Lies	Huitink
Bennie	Kaak
Tonny	Kaak
Joke	Kiens
Theo	Klein Gebbink
Johnny	Klein Poelhuis
Ab	Koldenhof
Mimi	Kolkman
Elly	Kormelink
Marja	Kraan
Yvonne	Kwakkel
Karin	Lageschaar
Anna	Lamers
Gerri	Lamers
Hendrik	Lanters
Christian	Lensink
Susan	Lensink
Gerri	Lenssen
Louis	Lindner
Harry	Lurvink
Herman	Lutjenhuis
Wietse	Meersma
Janneke	Mentink
Ans	Migchielsen
Gert	Munter
Tonny	Nijenhuis
Kim	Oesterholt
Femia	Oosterholt
Herman	Oosterholt
Lieni	Oosterholt
Harold	Overkamp
Hendrik	Overkemping
Harry	Platter
Marieke	Platter
Rob	Platter
Dhr. R.	Raats
Anneke	Rave
Inge	Reijrink
Ursula	Reijrink
Louis	Ressing
Rikie	Ressing
Dhr. J.	Reukers
Dhr. J.	Roerdink
Ilse	Rondeel
Roy	Rondeel
Willy	Rootinck
Dorian	Scharenborg
Hilda	Schroer
Johnny	Schuurmans
Bennie	Siebelder
Dhr. R.	Siebelder
Herman	Siebelder
Henk	Smit
Willem	Stoverinck
Theo	te Bulte
Annet	te Lintelo
Bennie	te Plate
Herman	ter Bogt
Janine	Tops
Fred	Ueffing
Wim	van Amerongen
Ria	van den Bersselaar
Henry	van den Berg
Theo	van Dongeren jr.
Theo	van Dongeren sr.
Piet	van Gool
Bernard	van Lith
Bertil	van Lith
Jana	van Os
Wim	Verhoeven
Martin	Westervoorde
Theo	Westervoorde
Gerda	Wiesman
Bertus	Wildenborg
Hans	Wolberink
Jan	Wolberink
Margriet	Wolterink

Ere leden

Jaap	Oosterholt
Antoon	Firing
Kitty	Ressing-Gerritsen
Lieni	Hoffstedde-Oosterholt
Ine	Van Lith-Donderwinkel

Regisseurs in historische volgorde

Jaap	Oosterholt (externe regisseur)
Hendrik	Lanters
Pater	van Egmond (externe regisseur)
Heer A.M.	Jacobs (externe regisseur)
Jan	Dietz (externe regisseur)
Jos	Roorda (externe regisseur)
Martin	Westervoorde
Lieni	Oosterholt
Gerri	Lenssen
Ine van	Lith
Ursula	Reijrink

Gespeelde stukken

In het boek worden alle stukken die in de 75 jaar DITO ten tonele zijn gevoerd genoemd met datum van opvoering, soms met een foto, een wetenswaardigheid of een anekdote. Hieronder volgt nog eens een overzicht van de gespeelde stukken met jaar van opvoering. Helaas waren niet alle stukken te achterhalen daardoor zijn er in de onderstaande lijst enkele hiaten.

1932 De keizer komt om de erfenis en
Om de erfenis!?
1933 De roman van de krantenjongen
Naar China
1934 Fabrieksgeheim
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946 Het Schooiertje door D.I.T.O. junioren
en Waar God richt
1947 Grootvaders klok
1948 Boerenstrijd en klucht Het levend portret
Revue Ik zal handhaven
1949
1950
1951
1952 Liefde om de ijskast, jubileumuitvoering
1953
1954
1955 Moeder
Heropvoering Moeder
1956 Kinderen van ons volk
Amor in de mosterd
1957 Het lied van de zee
Haar laatste wil
1958 Nieuw leven
Rimboe in Mokum
1959 Het eenzame huis
Wij komen niet uit met ons
pensioen
1960 Als de klok waarschuwt
De kat en de kanarie
1961 Het huis van licht en schaduw
1962 Moeder Geerte
Klokken luiden voor Anny
1963 Maria Goretti
1964 Wie wint de pot
Spel met een droom
1965
1966 Pinky 'n blank negermeisje
1967 't Smeulende vuur
In de vergulde os
Pimmetje
Mister X slaat toe
1968 Pensioen Drie
De man in het bruin
1969 Mister X slaat toe
De onbekende wereld
1970 Liefde is geen speelgoed
Morgen komt er weer een dag
1971 Dingen van de dag
Deining om zonsondergang
1972 Het huis aan het meer
Noppie in de vernieling
1973 Pinky een blank negermeisje
Huize Amor
1974 Boemerang
Hartjes aan 't spit
1975 Spel met een droom
Met de complimenten van de sjeik
1976 Samen uit, samen thuis met Spinola
De truc van Tinus
Het smeulende vuur
1977 Samen op pad in Groll 700 met Spinola
Mister Doe-het-zelf
1978 Een zoen van miss Urk
Kontakt met Kootje
1979 Zo'n heerlijk huisje buiten
Zilveruitjes en augurken
1980 Lieve Vrouwe Bedstro

1980 Zo'n Stadse Deerne
1981 Zo'n Stadse Deerne (elders gespeeld)
Het spook Spechtenstein, kindertoneel stuk
Een halve eeuw!
1982 Het dievennest
Het geluk zit in 'n klein hakje
Wat een kippendrift
1984 Stil, zeg ik ….
Dialectfestival
De goede gokker
1985 Eigen aard is goud waard
1986 Lang Weekend
Een schat van een buste
1987 Tot wederdienst bereid
Café De Leste Snik
1988 Voorzichtig …. Breekbaar
De Bokskampioen
1989 Aan het einde van de regenboog
1990 De erfenis van oom Sjors
Pas op voor de buren
Klaas Konijn in huiden en vellen
1991 De deuk
Stuivertje wisselen
1992 De klopgeest
Schat … Je bent m'n schat
Sanne en de wonderfiets, kindertoneel stuk
1993 Spel met een droom
Een onbeschreven blad
1994 Het lijk is zoek
1995 Sterrekind
1996 Zwart op Wit
En … een kopje thee voor Therese
1997 Oma's wil is wet
1998 Zo zijn onze Manieren
Geestelijke rijkdom
1999 Spinazie en Rottekruud
2000 Pas op… Besmettelijk
2001 Deze vrouw is uw man
2002 De goot
Openluchtspel Bi'j ons aan de grenze
Het laatste glas
2003 Geen pottekiekers neudig
2004 I'j kónt ow wat in hoes halen
Een doodgoeie vrouw
2005 De lokroep van het leven
2006 Groeten van de Veluwe
Hoezo Kerstfeest?
2007 Mousetrap
Paniek op het dak

Logo in 1972.

Logo in 1977.

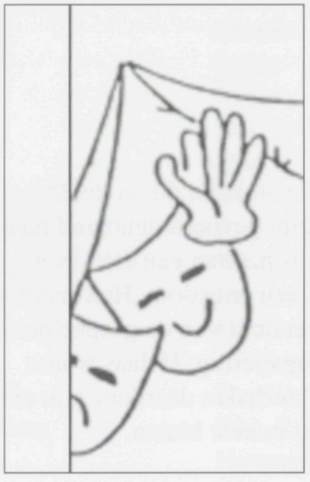
Logo 1988 - 1992, links half van papier gesneden

Logo in 2007.

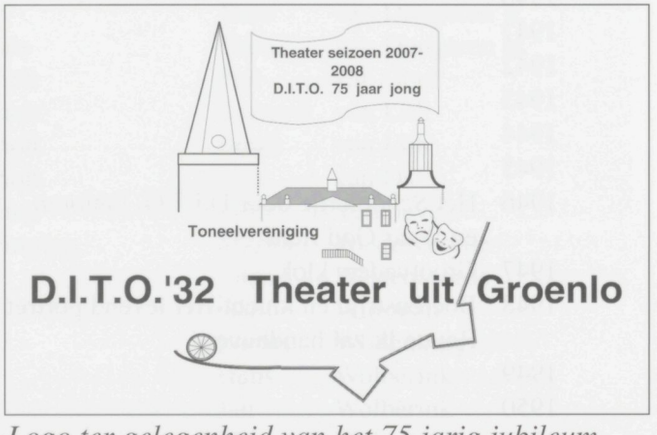

Logo ter gelegenheid van het 75 jarig jubileum.

Getallen, namen, statistieken
Op de komende pagina's vind u een reeks van historische gegevens die te maken hebben met de ontwikkeling van D.I.T.O.

Er is een relatie gelegd van de ontwikkeling van de amateurtoneel vereniging in relatie met Groenlo, de regio, de clubdemografie en de landelijke prijsontwikkeling.

Amateurtoneel en kleinkunst is normaal gesproken zelfvoorziend en wordt soms gesteund door een kleine gemeentelijke subsidie die gebaseerd is op het behoud van cultureel en traditioneel erfgoed.

In Groenlo hebben vele amateurclubs bestaan, in 2007 zijn daarvan De Grolsche Optimisten en D.I.T.O. nog volop actief. Ook de regio is het amateurtoneel, inclusief revue en cabaret, springlevend (zie clublijst).

De club historie van D.I.T.O. gaat terug tot 1932. De reeks van data onderzoek betreft 1932-2007. Helaas is het zo dat vanwege de oorlog, verloren gegaan archief en beperkte C.B.S. gegevens niet alle jaren geanalyseerd kunnen worden.

De gepresenteerde overzichten geven een goede indruk van de ontwikkelingen.

In de begin jaren stond D.I.T.O. onder sterk regime van de Katholieke kerk, tot eind jaren 40 was het ook niet toegestaan om een gemengde toneelvereniging te hebben.

De ontwikkeling van de leden mix laat u dit grafisch ook zien.

Amateurtoneel is voor een groot deel afhankelijk van de ledencontributie en de kaartverkoop voor de uitvoeringen. Anno 2007 is de kaartprijs voor een avondvullend programma ca. 5 Euro, in een regionale schouwburg is de prijs tussen 22 en 28 euro voor een toegangsbewijs.

Om een prijs ontwikkeling te laten zien, is er een grafische weergave gemaakt van diverse jaren. In 2007 zitten we qua prijs verhouding tot melk en brood op het niveau van 1950! Als jubileumstuk wordt er een wereldberoemd toneelstuk uit 1952 opgevoerd !

De toegangsprijzen van voorheen zijn nostalgisch te noemen, er bestonden tijdens de opvoeringen in het Parociehuis te Groenlo zelfs diverse rangen.

Toneelstuk	Speel-jaar	Toegangs kaart 1e Rang (of Balkon)	Toegangs kaart 2e Rang	Toegangs kaart 3e Rang	1 liter volle melk (A-merk)	1st, 800g dagvers bakkers witbrood (landelijk)
Om de Erfenis	**1932**	FL.0,40	FL.0,30	FL.0,25	n.b.	n.b.
Boerenstrijd	**1948**	FL.1,50	FL.1,00	-	FL.0,22	FL.0,35
De man in het bruin	**1968**	FL.1,50	-	-	FL.0,55	FL.0,73
Huis aan het meer	**1972**	FL.1,75	-	-	FL.0,75	FL.0,95
Het Dievennest	**1982**	FL.3,50	-	-	FL.1,32	FL.2,07
Schat...je bent m'n...	**1992**	FL.4.50	-	-	FL.1,41	FL.2,40
Lokroep v/h leven	**2005**	4,00 Euro	-	-	0,97 Euro	1,60 Euro
The Mousetrap	**2007**	5,00 Euro	-	-	1,00 Euro	1,76 Euro

Noot : In de begin jaren was ook nog belasting verschuldigd over de toegangskaart aankoop.

Oost-nederlandse amateurtoneelclubs in de regio Groenlo

nr.	Vereniging	Afstand in km	Plaats/Dorp
1	D.I.T.O.'32	1	Groenlo
2	De Grolsche Optimisten	1	Groenlo
3	Marianum School Jeugd Toneel	1	Groenlo
4	DOEK	5	Beltrum
5	Partoli	5	Lievelde
6	Toneelvereniging Haarlo	6	Haarlo
7	Tof Volk	6	Vragender
8	Belcanto (zang & toneel vereniging)	8	Eibergen
9	Eiakters	8	Eibergen
10	Jong Gelre	8	Eibergen
11	Leugemorshoek	8	Eibergen
12	't Loo	8	Buurtschap 't Loo /Eibergen
13	Advendo	8	Lichtenvoorde
14	Jeugdtoneelvereniging Het Geheim van Lichtenvoorde	8	Lichtenvoorde
15	Jeugdtoneelvereniging Noggus	8	Lichtenvoorde
16	Semper Avanti	9	Zieuwent
17	Eendracht	9	Meddo
18	De Raddreijers, revuegroep	10	Corle
19	Jong Gelre	10	Rekken
20	Rekkense Comedy	10	Rekken
21	V.V.O.O.	10	Rekken
22	Ons Genoegen	11	Dijkhoek
23	Grid Jeugdtoneel Boogie Woogie	11	Winterswijk
24	Jeugdtoneel Makkers (Eucalypta/SWW)	11	Winterswijk
25	Tejatertick	11	Winterswijk
26	Winterswijks Muziektheater	11	Winterswijk
27	Alert Tienertoneel (12-16 j) SWW	11	Winterswijk
28	Zooi Jongerentoneel (>16 j) SWW	11	Winterswijk
29	Olympia (Gym en Toneelvereniging)	12	Borculo
30	Ons Genoegen	12	Berkelland
31	TOP	12	Borculo
32	Ver.Bredevoorts Toneel	12	Bredevoort
33	COV, Afd.Christelijke Oranjevereniging	12	Henxel e.o
34	TOEP	12	Kotten
35	Toneel O.B.K.(Oefening Baart Kunst)	12	Miste
36	Barlose Oranje vereniging	13	Barlo
37	Toneelvereniging Hervelo	13	Harreveld
38	Het Dorpstoneel	13	Ruurlo
39	Irene	13	Ruurlo
40	Ons Genoegen	13	Woold
41	Volsi	14	Brinkheurne
42	Toneel Hou en Trouw	14	Dale
43	Ons Genoegen toneel&oranjevereniging	14	De Haart e.o.
44	Plato	14	De Haart e.o.
45	Belcanto	15	Aalten
46	De Stukken Duo Toneel	15	Aalten
47	Thalia	15	Aalten
48	Toneel Lukas	15	Aalten
49	Toneelver. Kiek'nsweard	15	Geesteren (Gld)
50	Nieuw Leven	15	Huppel+Henxel
51	Cluster / Vlearkunst	15	Neede
52	DOK, Christelijke Toneelvereniging	15	Neede
53	Toneelvereniging De Heide	16	Halle
54	Toneelver. COV	16	IJzerlo
55	Op eigen houtje	16	Varsseveld
56	Toneelclub Lintelo	16	Lintelo
57	Eendracht	17	Gelselaar
58	Toneelvereniging Heelweg	17	Heelweg O+W
59	Jeetje Mina	19	Haaksbergen
60	Klim-op	19	Haaksbergen
61	Revue Allo Jannao	19	Haaksbergen
62	t Kinderspol	19	Sinderen
63	Toneelver. Sinderen "t.Buurtschap"	19	Sinderen
64	Buurser revue	20	Buurse

Opbouw op reisafstand, willekeurige stad en/of verenigingen volgorde.

en andere .....

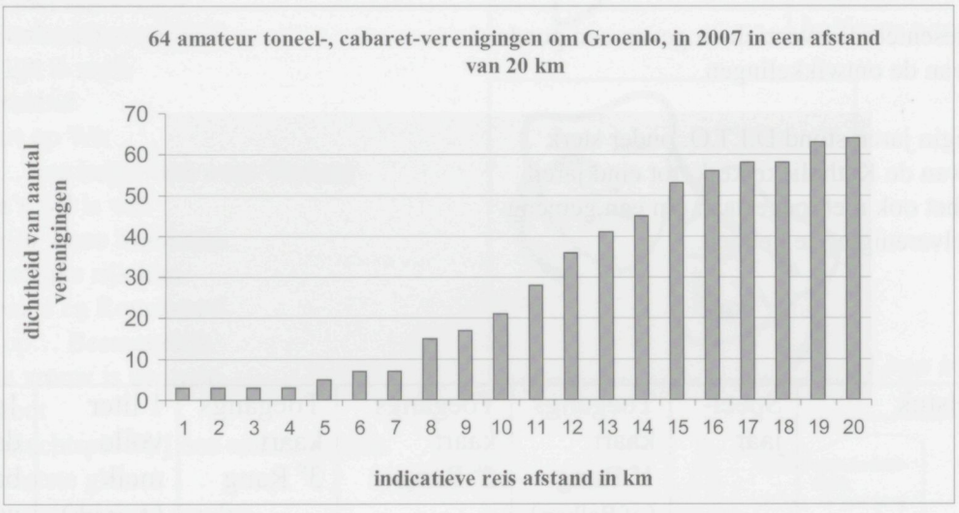

Specifieke info clubs of verenigingen: status:

Momus (vroeger deel van Excelsior)	opgeheven,	Groenlo
Katholiek Missie Tooneel	opgeheven,	Groenlo
J.B.T.B. / KPJ afd-toneel	opgeheven,	Groenlo
Katholiek Aktie toneel	opgeheven,	Groenlo
KJC, Katholiek Jeugd Centrale	ander vervolg,	Groenlo

Disclaimer : De regio van Groenlo is zo goed mogelijk onderzocht, het kan onverhoopt voorkomen dat verenigingen, ondanks alle onderzoeksinspanningen niet genoemd zijn. Excuses daarvoor.

We vinden in een cirkel met straal van **20 KM** met als centrum Groenlo ca. 64 toneelclubs

Bronnen 2007 : Afd. Cultuur, Burgers en Welzijn diverse gemeentes, H.Overkamp, publicaties, internet, overlevering en de recensenten van de Regionale Kranten : Mevr. Thea van der Schoot (Gelderlander) en Dhr. P.de Jong (TC.Tubantia)

Bestand update 20-9-2007

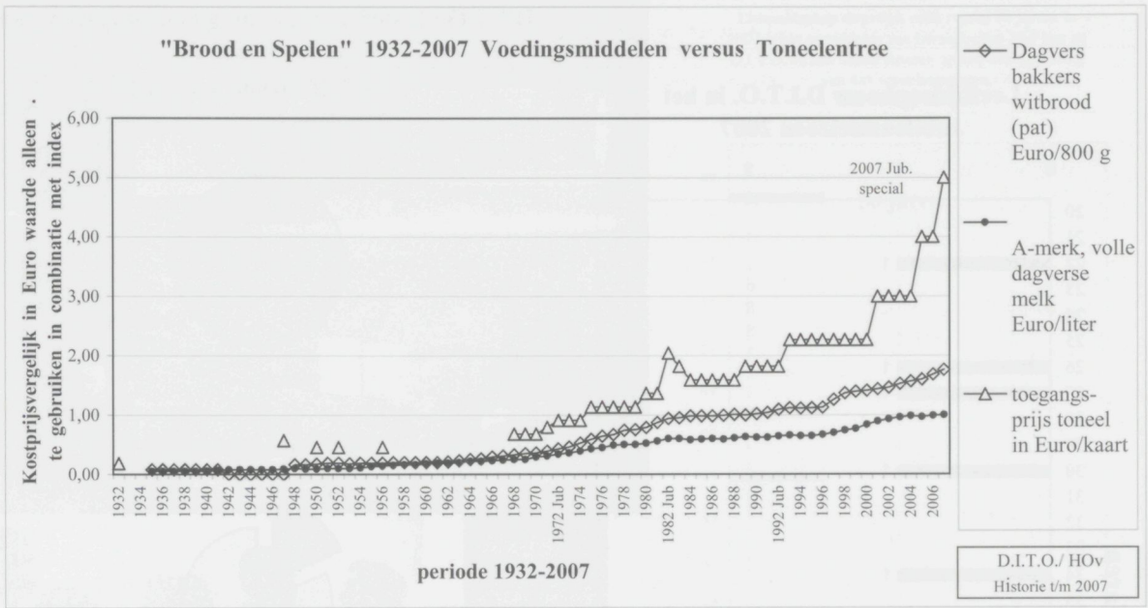

Toneelvereniging
D.I.T.O.'32
Theatermakers uit Groenlo

	1 Bakkers Witbrood prijs-verhouding tov melk	Volle melk 1 ltr.A-merk prijs-verhouding referentie	Toneel kaart D.I.T.O. Prijs-verhouding tov.melk
1950	1,9	1	5,0
1968	1,3	1	2,7
1972	1,3	1	2,7
1982	1,6	1	3,4
1992	1,7	1	2,8
2005	1,6	1	4,1
2007	1,8	1	5,0

Cross-reference waarden, landelijk versus D.I.T.O. Groenlo

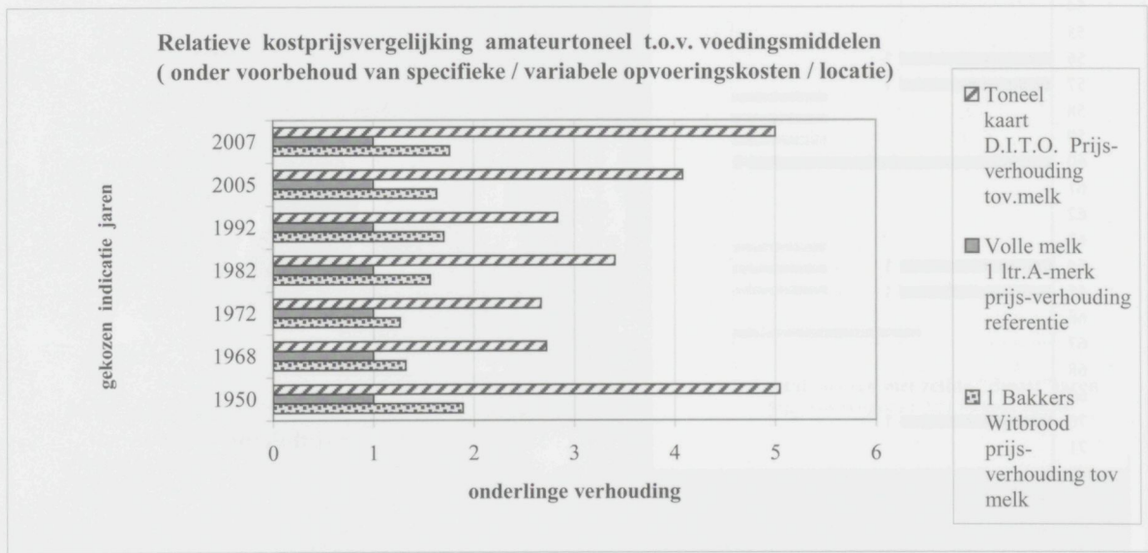

Bronvermelding voor historische en actuele gegevens, afsluitdatum 15-9-2007, onderzoek door H.Overkamp:

www.cbs.nl
D.I.T.O. archief en overlevering Bakkers te Groenlo
Statitisch Jaarboek 2005 (2001-2004 data)
www.hba.nl , Hoofdbedrijfschap Akkerbouw
www.library.wur.nl , consumptiemelk 00313199 DLO-NL
Beko-advies
www.hbd.nl , Hoofdbedrijfschap Detailhandel
Welgeteld een eeuw, CBS publicatie
Diverse internet sites van Ministeries en Bakkerij-instituten

D.I.T.O. Ledensamenstelling door de jaren heen.

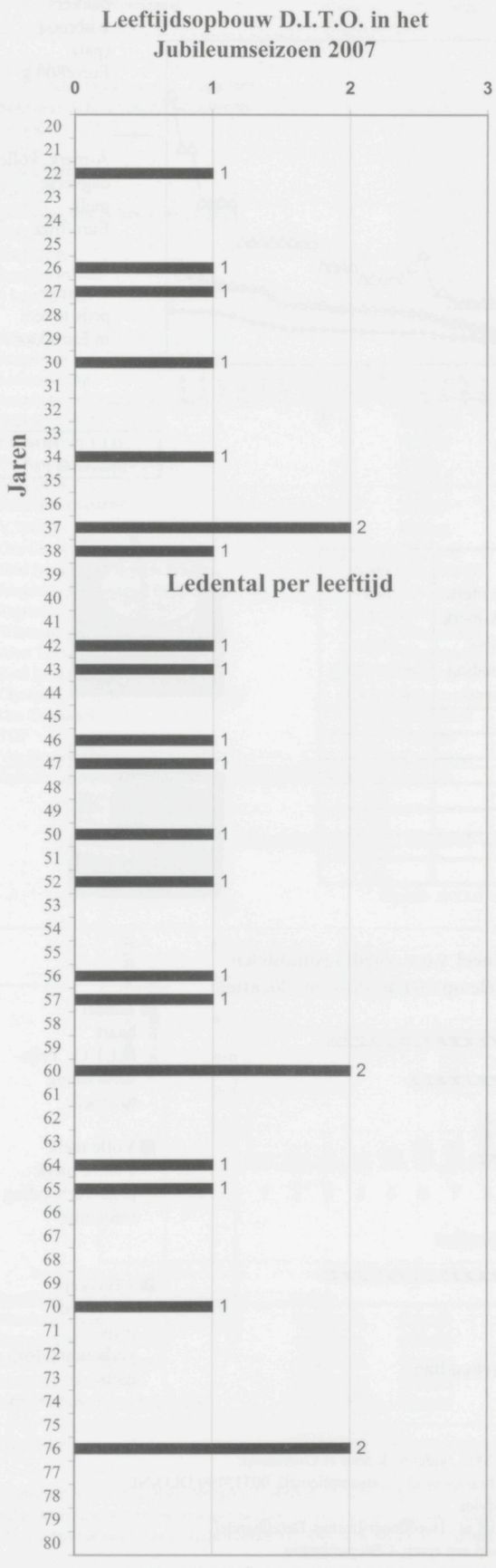

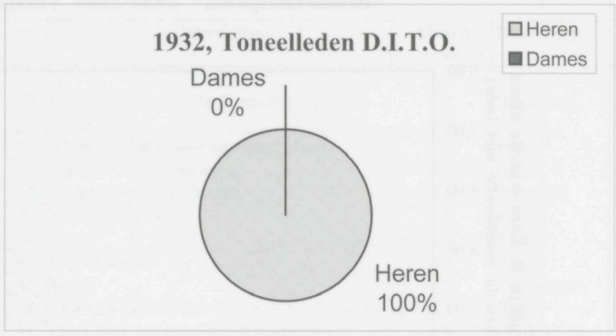

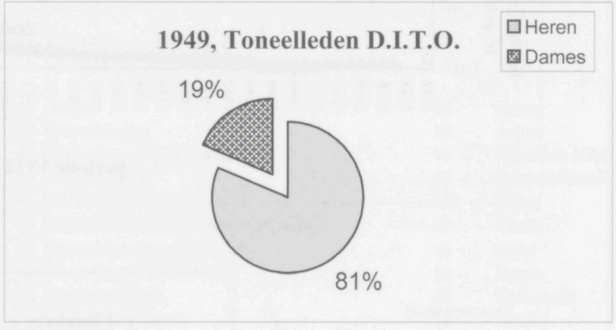

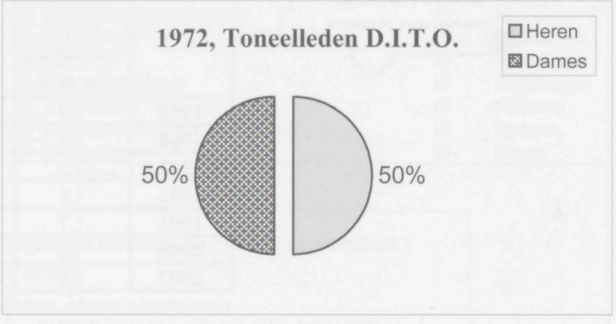

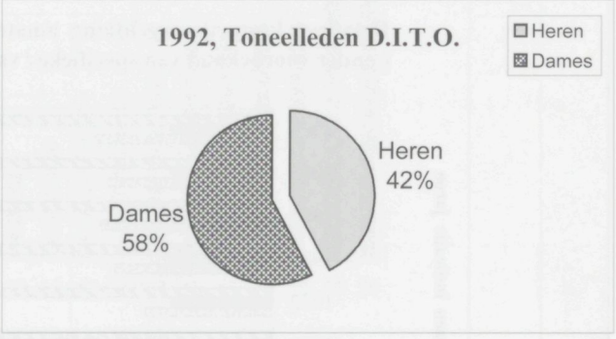

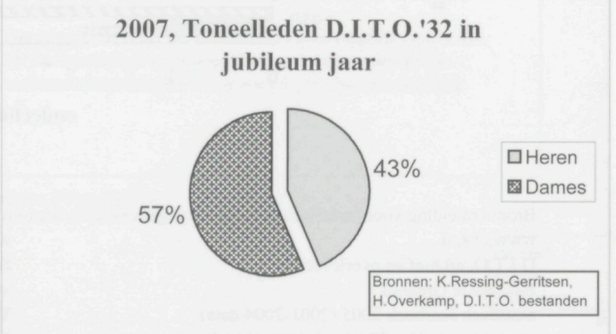

Lidmaatschap duurtijd, zelfs royaal 58 jaren. In 2007 is het gemiddelde van lidmaatschap 20,9 jaar en D.I.T.O.'32 kan heden steunen op een totale ervaring van 481 toneelmensjaren.
Om trots op te zijn !

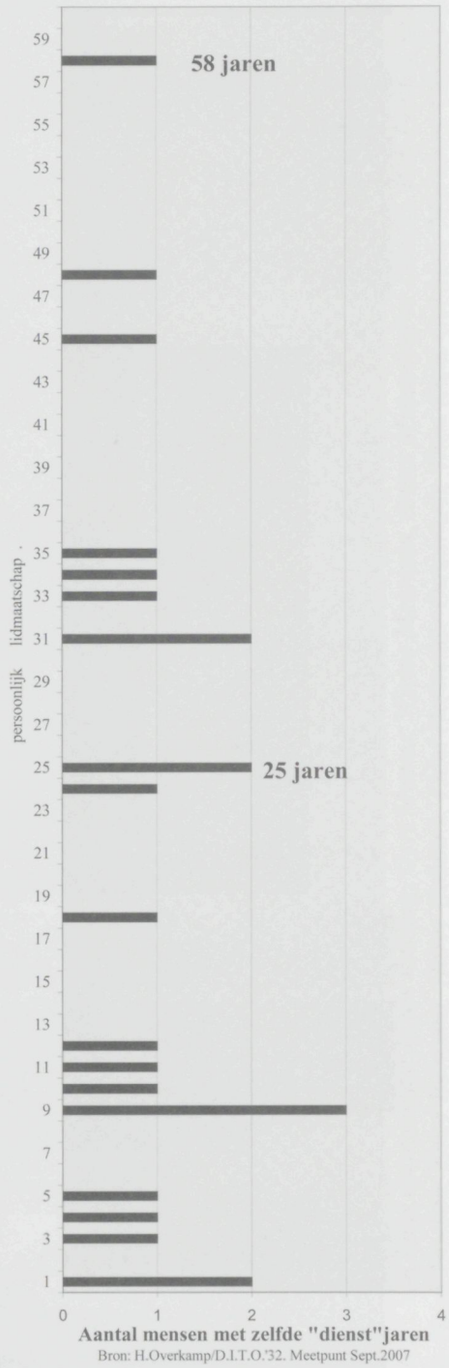

Bron: H.Overkamp/D.I.T.O.'32. Meetpunt Sept.2007

Een kleine selectie van enige authentieke recensies over D.I.T.O.

Dito heeft prima spelersmateriaal

Dito mag trots zijn op spelers

Dol dwaze taferelen bij 'Een schat van een buste'

DITO geeft eigen cachet aan dialectstuk

Dito: laatste spel 'droomslot' jubileum

Opnames door de ZSOM , gemaakt voor specifieke toepassingen.

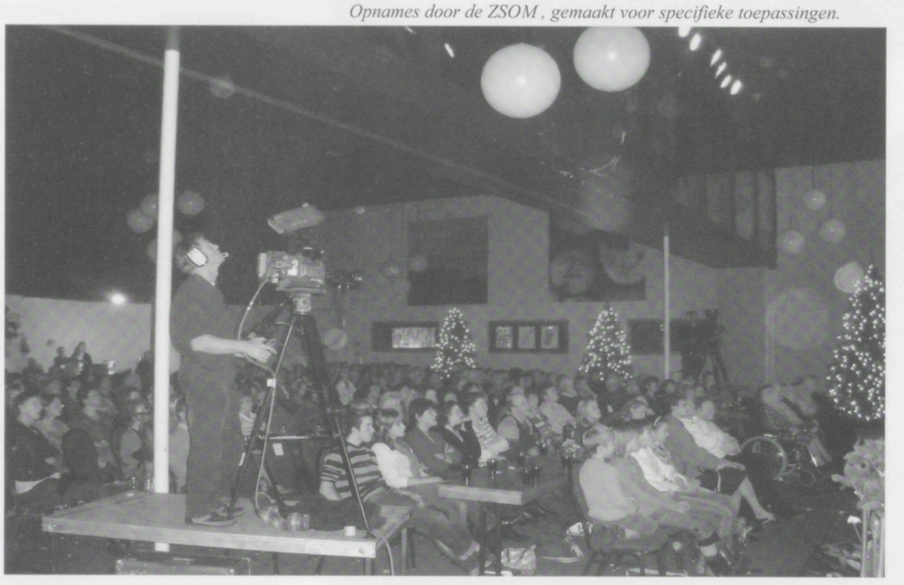

Spectaculair spelniveau eerste jubileumstuk DITO

Opmerkelijk debuut in vermakelijke komedie

"Zo'n stadse deerne" enthousiast ontvangen

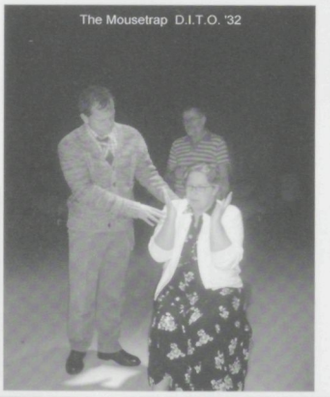

Dito maakt haar naam opnieuw waar in vrolijk spel

Droom van DITO eindigt in werkelijkheid

Dito goed op dreef in leuke thriller

DITO: echte humor in voortreffelijke uitvoering

Bokskampioen Dito won op alle punten

Sociale Zaken bij DITO, niet makkelijker maar wel leuker

Lachen geblazen bij klucht Dito

Jitbundig toneelplezier in fraai decor bij Dito-jubileum

Bronnen: De Gelderlander, Dagblad Tubantia, Twentsche Courant, Achterhoeks Nieuws, De Geldersche Bode en TCTubantia.

Leden van D.I.T.O. anno 2007. Van links naar rechts: Louis Ressing, Gert Munter, Wietse Meersma, Annet Mittendorf-te Lintelo, Rob Platter, Francis Baack-ten Have, Martin Westervoorde, Hans Hoeben, Ester Bergsma, Harry Gebbink, Lieni Hofstedde-Oosterholt, Theo Klein Gebbink, Marianne Giezen-Gerritsen, Ine Van Lith-Donderwinkel, Kitty Ressing-Gerritsen, Anneke Rave, Janine Tops, Henry van den Berg, Ilse Rondeel, Janneke Mentink, Ursula Reijrink en Harold Overkamp. Op de foto ontbreekt Christian Lensink.

Theater seizoen 2007-2008
D.I.T.O. 75 jaar jong

Toneelvereniging
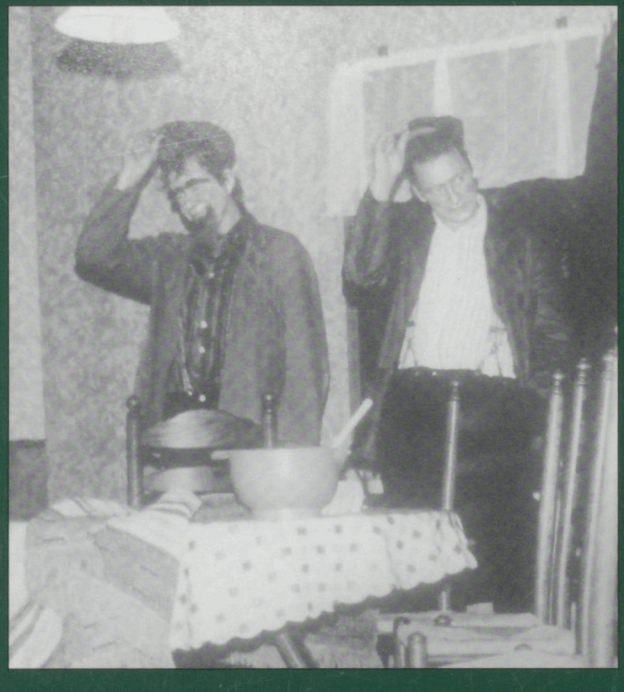
D.I.T.O.'32 Theater uit Groenlo